

RODIK — GROBIŠČE POD JEZEROM

JANKA ISTENIČ

Filozofska fakulteta, Aškerčeva 12, YU — 61001 Ljubljana

1. Lega najdišča in potek izkopavanj

V zahodnih Brkinih,¹ 1 km nad vasjo Rodik (občina Sežana), leži gradišče z značilnim imenom Ajdovščina (**pril. 1**). Tu so izkopavanja arheološkega oddelka Filozofske fakultete v Ljubljani (1979, 1981, 1982, 1983, 1985) odkrila sledove prazgodovinske, zgodnjeantične in poznoantične naselbine,² ki je bila verjetno središče Rundiktov. Njihovo ime je omenjeno na napisu iz klavdij-skega obdobja, ki je bil najden pri Materiji, pribl. 5 km južno od Rodika. Ohranjeno je tudi v imenu današnje vasi Rodik.³ Naselbina je ležala blizu ceste (*via publica*) Senia—Tarsatica—Aquileia.⁴

Približno pol kilometra pod rodiško Ajdovščino leži na pobočju poseka z ledinskim imenom Pod Jezerom (k. o. Rodik, parc. št. 37/68). Njeno ime izvira iz lege pod Jezerom, kakor domačini imenujejo kal nad vzpetino Čuk. Pri pogozdovanju te poseke je njen lastnik, F. Babuder iz Rodika, pomladi 1981 zakopal v žgan grob (gr. 1). Jeseni istega leta je o tem poročal arheološki ekipi, ki je takrat izkopavala na Ajdovščini. Del te ekipe je v času od 25. 9. do 5. 10. 1981 v smeri pobočja izkopal sondo (odslej S 1) 3,6 × 3 m, v kateri je bilo najdenih 8 žganih zgodnjerskih grobov (gr. 1—8).

Vsem, ki so prispevali k dokončni izdelavi poročila, iskrena hvala. Še posebej pa se zahvaljujem: dr. B. Slapšaku in dr. T. Knificu, da sta mi zaupala obravnavo najdb z Grobišča Pod Jezerom; mentorju dr. B. Slapšaku za dragoceno strokovno pomoč; dr. T. Knificu, da me je uvedel v vodenje izkopavanj grobišča Pod Jezerom leta 1982; Jani Horvat za prijateljsko spodbudo in strokovne nasvete; B. Djuriću, dr. Ivi Mikl Curk, Sonji Petru in dr. Ljudmili Plesničar-Gec za pomoč glede literature in opredelitve nekaterih najdb; Darji Grosman za pomoč pri risanju predmetov in izdelavi tabel; številnim kustosom, ki so mi omogočili ogled depojev ustreznih ustanov: B. Kiriginu in I. Lokošku (Arheološki muzej Split), Vesni Jurkić, K. Mihovilić in R. Matijašiću (Arheološki muzej Pula), S. Petru (Narodni muzej Ljubljana), dr. F. Maselli Scotti (Soprintendenza per i beni ambientali architettonici, archeologici, artistici e storici del Friuli Venezia Giulia, Trst), dr. L. Bertacchi (Museo archeologico di Aquileia), Ž. Cetinić (Pomorski i povijesni muzej hrvatskog Primorja, Rijeka) in vsem, ki so sodelovali pri izkopavanjih na Grobišču Pod Jezerom.

Sondiranje je vodil dr. T. Knific (Filozofska fakulteta, Ljubljana), sodelovali pa so T. Capuder, D. Kegl, T. Schein in A. Trenz, tedanji študenti arheologije na FF v Ljubljani.⁵

Naslednje leto, od 6. do 31. 8. 1982, so izkopavanja zajela tri kvadratne 4×4 m v podaljšku S 1 (**pril. 2**, kv. 1—3). Odkrili smo 5 žganih grobov zgodnjericke dobe, del poti in še nekatere težje opredeljive najdbe. Arheološko ekipo smo sestavljali predvsem študenti arheologije (redki naštetih ves čas izkopavanj): M. Frelih, J. Horvat, T. Kajfež, I. Karnel, S. Medved, M. Novak, T. Schein, G. Široka, D. Snoj, M. Stokin, B. Veličković in J. Istenič, ki sem (prvih 14 dni z zelo dragoceno pomočjo dr. T. Knifca) vodila izkopavanja. V. Bitenc, takrat absolvent geodezije na FAGG v Ljubljani, je izvajala s stereo snemanjem povezano delo na terenu (pod mentorstvom prof. dr. P. Šivica), D. Grosman je risala profile grobov, sodelovali pa so še E. Trampuž in brigadirji mladinske delovne brigade Brkini.⁶

Izkopavanje kv. 1 smo nadaljevali in zaključiti leta 1986 (11.—14. 6.), ko smo izčistili fronto nasutja, na katerem je ležala pot, in izkopali izsek tega nasutja ter dokumentirali tako nastala prečna profila (**risba 1**). Poleg avtorice poročila so se izkopavanj udeležili študenti arheologije I. Murgelj, S. Nikolić (FF, Ljubljana) ter A. Waters (Archaeological Sciences Department, University of Bradford).⁷

Najdbe bodo shranjene v Pokrajinskem muzeju v Kopru, inv. št. 6001—6177.

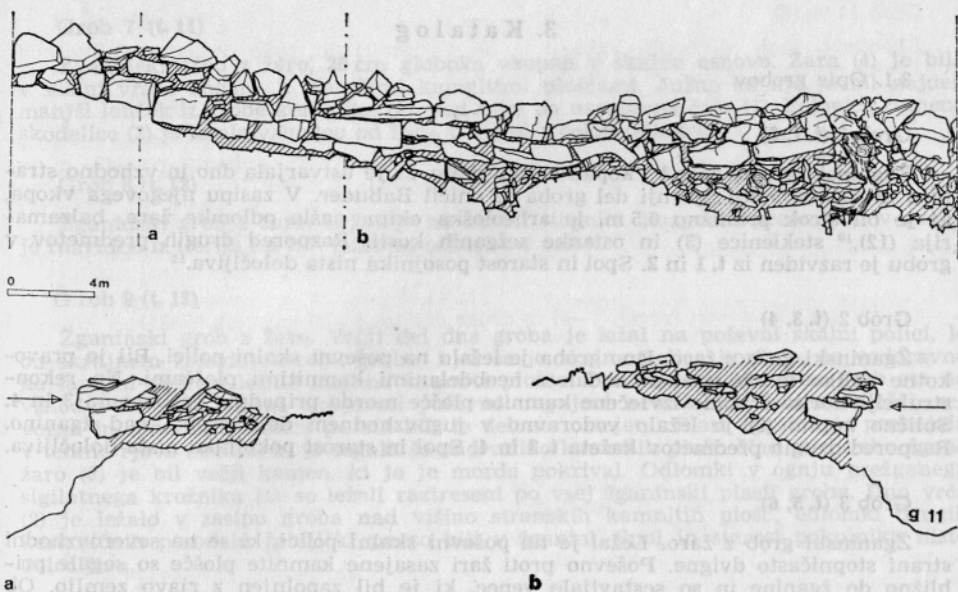
2. Opis situacije na izkopanem prostoru

S 1 in kv. 1—3 so bili izkopani na pobočju, ki postaja v smeri S 1 proti kvadrantu 3 vse manj strmo. Pod okoli 10 cm debelo plastjo humusa so bile različne, poševno v pobočje potekajoče plasti, ki jih tvori bolj ali manj preperela osnovna kamenina, tj. laporni peščenjak.

V S 1 in spodnjem delu kv. 1 je bilo 14 zelo na gosto v pobočje vkopanih grobov (**pril. 2**; **t. 19**: 1, 2), ki so ležali okoli 20—40 cm pod površino. 8 grobov je bilo raziskanih v celoti (gr. 1—4, 9—11, 14), 5 pa le delno (gr. 5—8, 12), ker so segali izven prostora, predvidenega za izkop. Grob 13, ki leži pod štorom v zahodnem kotu kv. 1, je skoraj v celoti neodkopen.

Vzhodno od grobov smo naleteli 10—15 cm pod površino na pot, »tlakovano« z manjšimi kamni (**pril. 2**, **t. 20**). Izkazalo se je, da leži na nasutju iz zemlje in kamnov, s katerim je bil izravnana padec terena. Na zahodnem robu — potekajočem po naravni prelomnici — je nasutje podpiral suhi zid iz neobdelanih kamnov v 2—4 legah,⁸ ki je ležal na živi skali, le v skrajnem vzhodnem delu pa na zmesi zemlje in kamnov (**risba 1**, **t. 22**: 2). Zaradi pritiska pobočja se je nasutje nagnilo, tako da so vrhnje lege podpornega zidu segale nad grob 11, ki je bil vkopan tik ob poti. Približno vzporedno z robom poti je nad grobom 11 stala pokončna, zaradi pritiska pobočja v smeri proti S 1 nagnjena kamnita plošča (**t. 22**: 1). Verjetno je razmejevala grob 11 od roba poti in je bila vidna tudi na površju.

V kvadrantu 2 so pritegnile pozornost večje kamnite plošče, ki so ležale v različnih legah v pribl. 0,4 m širokem in 1,5 m dolgem pasu. Pod njimi so ležale druge, podobne plošče, ki so se širile nekoliko dlje po pobočju (**t. 20**). Nad ploščami je ležalo dno vrča (**t. 18**: 3; **pril. 3**: j), med njimi pa smo našli

Risba 1: Fronta suhega zidu, ki je podpiral nasutje poti; a, b — preseka nasutja poti.

Zeichnung 1: Die Front der Stützmauer des Weges; a, b — Profile der Aufschüttung des Weges.

dva majhna odlomka keramike (**preglednica** — odslej **pregl.** — **10:** 6161, 6162; **pril. 3:** k, m) in na dnu en odlomek (?) neopredeljivega železnega predmeta (**t. 18:** 9; **pril. 3:** 1). Ob zahodnem robu istega kv. je ležalo orodje za strojenje usnja (**t. 18:** 8; **pril. 3:** i).

Ob vzhodnem robu kvadranta 3 smo 0,25 cm pod površino našli razbit vrček, pod njim pa lonček iz slabe, porozne keramike (**t. 17:** 5, 6, **pril. 2:** A). Zemlja, v kateri sta ležali ti dve posodi, se je od okolice komajda razlikovala po redkih drobcih oglja, ki jih je vsebovala. Pod lončkom je bila do 7 cm globoka ovalna jamica (28 × 35 cm), vkopana v laporni peščenjak. Višina od zgornje najdbe do dna jamice je znašala okoli 20 cm.

V severnem delu kvadranta 3 je ležal, delno še v humusni plasti, velik kamen iz apnenca (!), pod njim pa so bile večje, pokončno postavljene laporne plošče. Od tu je potekala v smeri proti zahodu vrsta navpično v tla zasajenih kamnitih plošč, ki se verjetno nadaljujejo pod profilom izkopanega prostora (**pril. 2:** B; **t. 20:**). V tako omejenem prostoru med robom kvadranta in kamnitimi ploščami (prostor B) je bila preperelina lapornega peščenjaka. V njej je bilo nekaj majhnih odlomkov dveh keramičnih posod, katerih maloštevilni odlomki so bili najdeni tudi v okolici (**pril. 3:** o, p 1—4 + B; **pregl. 10:** 6164, 6165).

3. Katalog

3.1. Opis grobov

Grob 1 (t. 1, 2)

Žganinski grob z žaro.⁹ Vkopan v živo skalo, ki je ustvarjala dno in vzhodno stranico groba. Osrednji zgornji del groba je uničil Babuder. V zasipu njegovega vkopa, ki je bil širok približno 0,5 m, je arheološka ekipa našla odlomke žare, balzamarija (12),¹⁰ steklenice (3) in ostanke sežganih kosti. Razpored drugih predmetov v grobu je razviden iz t. 1 in 2. Spol in starost posojnika nista določljiva.¹¹

Grob 2 (t. 3, 4)

Žganinski grob z žaro. Dno groba je ležalo na poševni skalni polici. Bil je pravokotne oblike in ob straneh obdan z neobdelanimi kamnitimi ploščami. Na rekonstrukciji tlorisa črtkano izvlečene kamnite plošče morda pripadajo grobovoma 3 in 4. Sulično kopito (8) je ležalo vodoravno v jugovzhodnem delu groba, nad žganino. Razpored drugih predmetov kažeta t. 3 in 4. Spol in starost pokojnika nista določljiva.

Grob 3 (t. 5, 6)

Žganinski grob z žaro. Ležal je na poševni skalni polici, ki se na severovzhodni strani stopničasto dvigne. Poševno proti žari zasajene kamnite plošče so segale približno do žganine in so sestavljale venec, ki je bil zapolnjen z rjavo zemljo. Ob južnem robu tega venca so na kupu ležali odlomki opeke ali velike keramične posode (pregl. 3: 6037). Pod vodoravno kamnito ploščo, ki je bila znotraj tega venca, je stala velika žara, obdana z žganino. V njej so bili odlomki stekla (inv. št. 6038) in železa (inv. št. 6043). Plast žganine se je širila izven kamnitega venca proti severu, kjer je segala do konca kamnite stopnice. V tem delu groba so ležali: oljenka (2), siva skodelica tankih sten (1) in lonček iz grobe gline (5). Spol in starost pokojnika nista določljiva.

Grob 4 (t. 7)

Žganinski grob z žaro, vkopan v živo skalo, ki je ustvarjala dno in vzhodno steno groba. Od groba 2 ga je v žganinski plasti ločila pokončna kamnita plošča (prim. profil gr. 2 na t. 4). Kamniti plošči, ki sta na rekonstrukciji tlorisa narisani črtkano, morda pripadata gr. 2 oziroma 9. Železna zapetnica (1) je ležala v žari. Spol in starost pokojnika nista določljiva.

Grob 5 (t. 8)

Žganinski grob z žaro. Na severovzhodni in južni strani je bil v spodnjem delu vkopan v skalno osnovo. Na zahodni strani se je žganina širila do kamnitih plošč gr. 6. Skalno dno groba je bilo izrazito neravno. Žara (3) in manjši lonček (2) sta ležala v žganini. Grob še ni v celoti odkopan. Spol pokojnika ni določljiv; starost: odrasel.

Grob 6 (t. 9, 10)

Žganinski grob z žaro. Dno groba je ležalo na skalni podlagi. Omenjen je bil s pokončnimi ploščami, ki so segale do dna groba. V zgornjem delu, kjer je na vodoravni kamniti plošči stal vrč (6), je bil grob zasut s temno rjavo zemljo. Neposredno pod kamnito ploščo je bila žara (8), v kateri je bilo staljeno steklo (pregl. 5: 6064) in železen prstan (9). Ob žari so bili skleda s pokrovom (5, 4), reliefna oljenka (3) in manjši lonček (7). Odlomki pečatne oljenke (2) so bili najdeni pri odstranjevanju korenin štor ob grobu in verjetno sodijo v zgornji del groba. Grob ni v celoti odkopan.

Grob 7 (t. 11)

Žganinski grob z žaro, 26 cm globoko vkopan v skalno osnovo. Žara (4) je bila v višini vratu obdana z manjšimi kamnitimi ploščami. Južno od nje je bil najden manjši lonček iz grobe keramike (3), pod njim pa narebrena čaša (1). Polovica rumene skodelice (2) je ležala vzhodno od žare. Grob ni v celoti odkopan.

Grob 8 (t. 12)

Žganinski grob z žaro. Ležal je na skalni stopnici. Razpored predmetov v grobu je razviden iz tlorisa na t. 7. Grob ni odkopan v celoti.

Grob 9 (t. 13)

Žganinski grob z žaro. Večji del dna groba je ležal na poševni skalni polici, le ob skrajnem zahodnem robu groba, kjer se je skalna polica končala, so vodoravno na laporni podlagi ležale majhne kamnite plošče. Pravokotno oblikovan grob sta na vzhodni in južni strani omejevali poševno nagnjeni neobdelani kamniti plošči, severna in zahodna stranica pa sta bili le deloma omejeni. Plast žganine je prehajala v temno rjavo zemljo, ki je segala še nad višino kamnitih plošč. Nad zelo slabo žgano žaro (3) je bil večji kamen, ki jo je morda pokrival. Odlomki v ognju prežganega sigilatnega krožnika (1) so ležali raztreseni po vsej žganinski plasti groba. Dno vrča (2) je ležalo v zasipu groba nad višino stranskih kamnitih plošč; odlomki drugih keramičnih posod in žebeljčki pa so bili v žganini. Spol in starost pokojnika nista določljiva.

Grob 10 (t. 15)

Žganinski grob približno okrogle oblike so s treh strani omejevale poševno proti notranjosti groba zasajene kamnite plošče. Na dnu so ležali vodoravno na laporni preperelini manjši ploščati kamni. Tanka plast žganine je počasi prehajala v temnejšo zemljo. Vsi odlomki keramike so ležali v žganini. Velik žebelj (8) smo našli pri odstranjevanju kamnov na vzhodnem robu groba. Ostanke sežganih kosti v grobu nismo opazili.

Grob 11 (t. 14, 15)

Žganinski grob z žaro. Ležal je ob poti. V zgornjem delu je bil s treh strani omejen z majhnimi kamnitimi ploščami, ki so bile večinoma poševno zasajene proti notranjosti groba. Kotanjasto dno je bilo vkopano v laporno preperelino.

Lonček (5) je ležal v temno rjavi zemlji nad žganino, žara (4) in vsi drugi odlomki posod, zlat uhan (1) in železni žebeljčki (6) pa v žganini. Žara je bila pokrita z vodoravno kamnito ploščo. Spol pokojnika: verjetno ženska, starost: odrasla.

Grob 12 (t. 17)

Žganinski grob. V severovzhodnem delu je bil vsekan v živo skalo, na južni strani pa so ga deloma omejevale manjše neobdelane kamnite plošče. Dno je samo v skrajnem severovzhodnem delu ležalo na živi skali, drugje pa na preperelini lapornega peščenjaka. V južnem delu groba je bila na dno položena kamnita plošča. Plast žganine je bila v severovzhodnem delu groba debela 10 do 15 cm, v jugozahodnem delu pa le 2 do 8 cm. Jugozahodni rob groba (proti grobu 13) ni bil točno ugotovljen. Lonček (3), odlomki vrča (1) in odlomki posode s širokim ustjem (2) so ležali nad žganino.

Grob še ni v celoti odkopan.

Grob 13

Leži pod štorom v zahodnem kotu kvadranta 2. Odkopan je le majhen del groba, v katerem smo našli nekaj odlomkov različnih keramičnih posod.

Grob 14 (t. 16)

Žganinski grob (z žaro?). Vsekan je bil v živo skalo, tako da je nastala jama podkaste oblike. Žganina se je širila tudi izven te jame proti vzhodu in jugovzhodu, kjer je bil grob plitvo vdolben v skalno osnovo. V severnem delu groba sta bila dva pokončno postavljena ploščata kamna, ki sta segala pribl. do žganine. Velik lonec (3), v katerem je bila rjava zemlja, smo med izkopavanji označili kot žaro, ker smo v njem našli drobce sežganih kosti. Vendar pri preparaciji polovice posode, ki je bila zamavčena na terenu, ostankov kosti niso opazili (M. Horvat, ustna izjava). Severno od »žare« je ležal lonček (2). Odlomki vrča (1) in odlomki posode z inv. št. 6133 (pregl. 9) so ležali nad žganino, odlomki posode z inv. št. 6131 (pregl. 9) pa v žganini nad njo. Drugi predmeti so bili v žganini. Spol in starost pokojnika nista določljiva.

3.2. Grobni inventarji (pregl. 1—9) in druge drobne najdbe (pregl. 10, 11)

K uporabi preglednic

sr = srednja (5—10 delcev na cm²)
v = velika (več od 10 delcev na cm²)
snov:

Keramika

— stopnja ohranjenosti:

6 stopenj — glede na to, kolikšen del predmeta je bil najden v grobu oziroma na določenem mestu;

I = 90—100 %

II = 75—90 %

III = 50—75 %

IV = 30—50 %

V = 10—30 %

VI = manj od 10 %

ker. = keramika; v oklepaju je navedena barva
kal. = kalcit (apnenec...), kremen...
slj. = sljuda; navedena med pustili, čeprav je v večini primerov najverjetneje sestavni del gline
? = snov ni ugotovljena; po možnosti navedeni njena trdota (t) in barva
/ = in

— mere:

Pu = premer ustja

Pd = premer dna

D = dolžina

Š = širina

P = največji premer

V = višina

— poroznost:

označena z x pri izrazito porozni keramiki, kjer so luknjice jasno opazne s prostim očesom.

— slojenje:

lastnost keramike, da se deli po slojih, pravokotno na prelom; označena z x.

Pri risanih (celih ali rekonstruiranih) posodah je navedena velikost premera ustja ali, če le-to ni ohranjeno, velikost premera dna ali, če tudi to ni ohranjeno, največja širina posode. Pri risanih odlomkih je navedena njihova višina, pri odlomkih, ki niso risani, pa mere največjega odlomka določene posode (širina × višina × debelina).

— trdota:

določena po Mohsovi 9 stopenjski lestvici

1 lojevec

2 sadra

3 kvarcit

4 fluorit

5 apatit

6 orthoklas

7 kremen

8 topas

9 korund

— pustila:

določena s pomočjo lupe (10 × povečava), po možnosti v prelomu (jedru); velikost delcev:

f = fini delec (manjši od 1 mm)

s = srednji delec (okoli 1 mm)

g = grobi delec (večji od 1 mm)

— v ognju:

gostota delcev:

m = majhna (manj od 5 delcev na cm²)

označena z x pri izrazito porozni kespremembe, nastale v sekundarnem ognju.

— način izdelave:

V = na vretenu

K = v kalupu

P = prostoročno

— struktura površine, okras:

gladka, hrapava, zelo hrapava — določeno po otipu, ne vizualno; velja za zun. in notr. površino;

porozna — na površini je s prostim očesom jasno videti luknjice;

mazasta — keramika ob dotiku pusti sled na prstih; omenjena je le v izrazitih primerih; velja za zunanjo in notranjo površino;

premaz — velja za zunanjo površino, če ni drugače navedeno;

okras — velja za zunanjo površino, če ni drugače navedeno.

— barva:

določena posebej za zunanjo in notranjo površino ter jedro (prelom) po geološki barvni lestvici A. Cailleux, G. Taylor, *Code Expolaire*, Editions N. Boubée e Cie (259 barv in barvnih odtentkov, usklajena z barvnimi lestvicami Segny, Munsell). V razpredelnicah so navedene še šifre barv, ki so pojasnjene v pril. 4.

— = določeno barvo bi dobili z mešanjem navedenih barv

/ = različne barve (barvni odtenki) med navedenima barvama

— opombe:

ali so bili odlomki najdeni v žganini ali nad njo, je omenjeno le v primerih, ko to ni razvidno iz tlorisa in profila groba in če je ta podatek znan.

— T: številka predmeta na ustrezajoči tabli

Steklo

Vse kot keramika, razen:

— način izdelave:

P = pihanje

Kovine

Vse kot keramika, razen:

— mere:

D = dolžina

Š = širina

V **pregl. 1—10** uporabljene kratice:

fragm. = fragmentiran

KTS = keramika tankih sten

notr. = notranji, a

odl. = odlomek

TS = terra sigillata

zun. = zunanji, a

K uporabi tabel (**t. 1—18**)

— Profili in tlorisi gr. 1—8 so rekonstrukcije. Profili gr. 9—11 in 14 so izdelani po terenskih risbah, tlorisi teh grobov pa so rezultat ovrednotenja vertikalnih stereo posnetkov. Merilo: 1 : 20.

Legenda:

 žganina

 rjava zemlja

 ilovnato laporna preperelina z večjimi kosi osnovne kamenine

 kamen

 keramika

 železo

Priloga / Beilage 4

A. Cailleux, G. Taylor, Code Expolaire

A	10 = bela / weiss	63 = zelo bledo rjava / sehr blassbraun
	21 = roza / rosa	64 = zelo bledo rjava / sehr blassbraun
	22 = roza / rosa	66 = rumena / gelb
	41 = bela / weiss	68 = rumena / gelb
	42 = roza / rosa	72 = bledo rumena / blassgelb
	61 = bledo rumena / blassgelb	74 = rumena / gelb
	62 = zelo bledo rjava / sehr blassbraun	76 = rumena / gelb
	72 = rumena / gelb	78 = rumena / gelb
	74 = rumena / gelb	81 = svetlo siva / hellgrau
	76 = rumena / gelb	82 = bledo rumena / blassgelb
	78 = rumena / gelb	83 = bledo rumena / blassgelb
	81 = bela / weiss	84 = bledo rumena / blassgelb
	82 = bledo rumena / blassgelb	86 = rumena / gelb
	83 = bledo rumena / blassgelb	88 = rumena / gelb
	84 = rumena / gelb	90 = zelo svetlo siva / sehr hellgrau
	86 = rumena / gelb	
	88 = rumena / gelb	
	90 = bela / weiss	
B	10 = svetlo siva / hellgrau	C 10 = svetlo siva / hellgrau
	12 = roza / rosa	12 = bledo rjava / blassbraun
	14 = zelo bledo rdeča / sehr blassrot	14 = svetlo rjavo rdeča / hellbraunrot
	21 = zelo bledo rdeča / sehr blassrot	16 = zelo bledo rdeča / sehr blassrot
	23 = roza / rosa	18 = svetlo rdeča / hellrot
	24 = roza / rosa	21 = sivo roza / graurosa
	32 = roza / rosa	22 = bledo rdeča / blassrot
	34 = roza / rosa	23 = zelo bledo rdeča / sehr blassrot
	41 = roza / rosa	24 = zelo bledo rdeča / sehr blassrot
	42 = roza / rosa	26 = roza / rosa
	43 = roza / rosa	32 = svetlo rjavo rdeča / hellbraunrot
	44 = roza / rosa	34 = roza / rosa
	52 = zelo svetlo rjava / sehr hellbraun	36 = svetlo rdeča / hellrot
	54 = roza / rosa	38 = svetlo rdeča / hellrot
	56 = rumena / gelb	41 = bledo rdeča / blassrot
	56 = rumena / gelb	42 = svetlo rjavo rdeča / hellbraunrot
	61 = zelo bledo rumena / sehr blassgelb	43 = svetlo rjavo rdeča / hellbraunrot
	62 = zelo bledo rjava / sehr blassbraun	

44 = svetlo rjavo rdeča /
hellbraunrot
46 = rumeno rdeča / gelbrot
48 = rumeno rdeča / gelbrot
44 = svetlo rjavo rdeča /
hellbraunrot
46 = rumeno rdeča / gelbrot
48 = rumeno rdeča / gelbrot
52 = roza / rosa
54 = zelo blede rjava /
sehr blassrot
56 = rumeno rdeča / gelbrot
58 = rumeno rjava / gelbbraun
61 = blede rjava / blassbraun
62 = zelo blede rjava /
sehr blassbraun
63 = zelo blede rjava /
sehr blassbraun
64 = zelo blede rjava /
sehr blassbraun
66 = rumena / gelb
68 = rumena / gelb
72 = blede rjava / blassbraun
74 = blede rumena / blassgelb
76 = rumena / gelb
78 = rumena / gelb
81 = svetlo siva / hellgrau
82 = blede rumena / blassgelb
83 = blede rumena / blassgelb
84 = blede rumena / blassgelb
86 = rumena / gelb
88 = rumena / gelb
90 = svetlo siva / hellgrau

D 10 = siva / grau
12 = blede rdeča / blassrot
14 = blede rdeča / blassrot
16 = blede rdeča / blassrot
18 = rdeča / rot
21 = svetlo rjavo rdeča /
hellbraunrot
22 = blede rdeča / blassrot
23 = blede rdeča / blassrot
24 = svetlo rjavo rdeča /
hellbraunrot
26 = svetlo rdeča / hellrot
28 = svetlo rdeča / hellrot

32 = svetlo rjavo rdeča /
hellbraunrot
34 = rjavo rdeča / braunrot
36 = rjavo rdeča / braunrot
38 = rdeča / rot
41 = rjava / braun
42 = svetlo rjavo rdeča /
hellbraunrot
43 = svetlo rjavo rdeča /
hellbraunrot
44 = rjavo rdeča / braunrot
46 = rumeno rdeča / gelbrot
48 = rumeno rdeča / gelbrot
52 = svetlo rjavo rdeča /
hellbraunrot
54 = svetlo rjava / hellbraun
56 = rumeno rdeča / gelbrot
58 = rumeno rdeča / gelbrot
61 = svetlo sivo rjava /
hellgraurot
62 = rjava / braun
63 = rjavo rumena / braungelb
64 = rjava / braun
66 = rumeno rjava / gelbbraun
68 = rumeno rjava / gelbbraun
72 = rjavo rumena / braungelb
74 = svetlo rjavo rumena /
hellbraungelb
76 = rumeno olivna / gelboliv
78 = rumeno olivna / gelboliv
81 = svetla sivo rjava /
hellgraubraun
82 = blede olivna / blassoliv
83 = blede olivna / blassoliv
84 = blede olivna / blassoliv
88 = blede olivna / blassoliv
90 = siva / grau

E 10 = siva / grau
12 = rahlo rdeča / schwachrot
14 = rahlo rdeča / schwachrot
16 = rdeča / rot
18 = rdeča / rot
21 = sivo rdeča / graurot
22 = rahlo rdeča / schwachrot
23 = rahlo rdeča / schwachrot
24 = rahlo rdeča / schwachrot
26 = rdeča / rot

- 28 = rdeča / rot
 32 = rjavo rdeča / braunrot
 34 = rjavo rdeča / braunrot
 36 = rdeča / rot
 38 = rdeča / rot
 41 = temno sivo rdeča /
 dunkelgraurot
 42 = rjavo rdeča / braunrot
 43 = rjavo rdeča / braunrot
 44 = rjavo rdeča / braunrot
 46 = rdeče rumena / rotgelb
 48 = rdeče rumena / rotgelb
 52 = rjavo rdeča / braungelb
 54 = rjava / braun
 56 = močno rdeča / starkrot
 58 = rdeče rumena / rotgelb
 61 = temno rjavo siva /
 dunkelgraubraun
 62 = rjavo siva / braungrau
 63 = rjavo rumena / braungelb
 64 = rjavo rumena / braungelb
 66 = rjavo rumena / braungelb
 68 = močno rjava / starkbraun
 72 = rjava / braun
 74 = svetlo rjavo olivna /
 hellbraun
 76 = temno rumeno olivna /
 dunkelgelboliv
 81 = rjavo siva / braungrau
 82 = olivna / oliv
 83 = blede olivna / blassoliv
 84 = olivna / oliv
 86 = olivna / oliv
 90 = siva / grau
- F**
- 10 = temno siva / dunkelgrau
 12 = rahlo rdeča / schwachrot
 14 = rahlo rdeča / schwachrot
 16 = rdeča / rot
 18 = rdeča / rot
 21 = temno sivo rdeča /
 dunkelgraurot
 22 = rahlo rdeča / schwachrot
 23 = temno rjavo rdeča /
 dunkelbraunrot
 24 = rjavo rdeča / braunrot
 26 = rdeča / rot
 28 = rdeča / rot
- 32 = rjavo rdeča / braunrot
 34 = rjavo rdeča / braunrot
 36 = rdeče rumena / rotgelb
 38 = rdeča / rot
 41 = temno sivo rdeča /
 dunkelgraurot
 42 = rjavo rdeča / braunrot
 43 = rjavo rdeča / braunrot
 44 = rjavo rdeča / braunrot
 46 = rdeče rumena / rotgelb
 48 = rdeče rumena / rotgelb
 52 = rjavo rdeča / braunrot
 54 = temno rjava / dunkelbraun
 61 = temno rjavo siva /
 dunkelbraungrau
 62 = rjavo siva / braungrau
 63 = temno rjavo rumena /
 dunkelbraungrau
 64 = temno rjavo rumena /
 dunkelbraungrau
 72 = rjavo olivna / braunoliv
 74 = rjavo olivna / braunoliv
 81 = temno siva / dunkelgrau
 82 = olivna / oliv
 83 = olivna / oliv
 84 = olivna / oliv
 90 = temno siva / dunkelgrau
- H**
- 10 = temno siva / dunkelgrau
 12 = mračno rdeča / kräftig rot
 12 = mračno rdeča / kräftigrot
 dunkelbraunrot
 16 = temno rdeča / dunkelrot
 18 = temno rjavo rdeča /
 dunkelbraunrot
 21 = temno rjavo rdeča /
 dunkelbraunrot
 22 = temno rjavo rdeča /
 dunkelbraunrot
 23 = temno rjavo rdeča /
 dunkelbraunrot
 24 = temno rjavo rdeča /
 dunkelbraunrot
 26 = rahlo rdeča / schwachrot
 28 = temno rjava / dunkelbraun
 32 = temno rjava / dunkelbraun
 34 = temno rdeča / dunkelrot
 36 = rdeče rumena / rotgelb

38 = rdeča / rot	14 = mračno rdeča / finsterrot
41 = temno rdeča / dunkelrot	21 = temno rjavo rdeča / dunkelbraunrot
42 = temno rjavo rdeča / dunkelbraunrot	22 = temno rjavo rdeča / dunkelbraunrot
43 = temno rjavo rdeča / dunkelbraunrot	26 = temno rjavo rdeča / dunkelbraunrot
44 = temno rjava / dunkelbraun	32 = temno rjava / dunkelbraun
52 = temno rjava / dunkelbraun	34 = temno rjavo rdeča / dunkelbraunrot
61 = temno rjava / dunkelbraun	36 = temno rjavo rdeča / dunkelbraunrot
62 = zelo temno rjava / sehr dunkelbraun	38 = temno rdeča / dunkelrot
63 = temno rjava / dunkelbraun	41 = zelo temno rjavo siva / sehr dunkelbraungrau
64 = temno rjava / dunkelbraun	42 = temno rjavo rdeča / dunkelbraunrot
72 = temno rjavo olivna / dunkel braunoliv	61 = zelo temno rjavo siva / sehr dunkelbraungrau
78 = bledo rumena / blassgelb	62 = temno rjava / dunkelbraun
81 = temno sivo olivna / dunkel graunoliv	78 = svetlo siva / hellgrau
82 = sivo olivna / grauoliv	81 = temno sivo olivna / dunkelgrauoliv
86 = svetlo rjavo rumena / hellbraungelb	82 = zelo temno rjavo siva / sehr dunkelbraungrau
88 = svetlo rjavo rumena / hellbraungelb	86 = bledo olivna / blassoliv
90 = zelo temno siva / sehr dunkelgrau	88 = bledo rumena / blassgelb
J 10 = zelo temno siva / sehr dunkelgrau	90 = zelo temno siva / sehr dunkelgrau
12 = mračno rdeča / finsterrot	

Preglednica 1

KERAMIKA

Inv. št.	Predmet	Stopnja ohranjenosti	Mere	Pustila	Poroznost	Stojenje	Trdota	V ognju	Način izdelave
6001	oljenka	I	D=6,6	f, m, slj.; f, m, kal.; g, m, ker. (H 36)	/	/	2	/	K
6002	lonec (žara)	II	Pu=19,6	f, sr, slj.	×	/	2	/	R+V
6003	skleda ?	III?	Pd=11,8	f, sr, slj.; f, m, kal.; s/g, m, ker. (F 48, F 43)	/	×	6	/	V
6004	lonček	III	Pd=7,8	f, m, slj.; s/g, m, ker. (F 44); g, m,? (t 1, A 41)	×	/	2	/	R+V
6005	vrč	III	Pd=12,2	f, sr, slj.; f, m, kal.;	/	/	2	/	V
6006	lonček	IV	Pu=12,8	f, sr, slj.; f, m, kal.	×	/	2	/	R+V
6007	pokrov	IV	P=21	s, sr, slj., f/s, v, kal.	/	/	2	/	V
6008	posodica	V	Pd=3	f, sr, slj.; f, sr/v, kal.	/	/	4	/	V
6009	vrč	VI	Pd=11	f, m, slj.; f, m, kal.; g, m, ker. (E 44)	/	/	2	/	V
6010	posoda	VI	Pu=8	f, sr, slj.; s, m, kal.; g, m, ker. (J 41)	/	/	2	?	V
6015	posoda	VI	3×3×0,7	f, m, kal.; s, m, ker. (H 18)	/	/	2	/	?

STEKLO

Inv. št.	Predmet	Stopnja ohranjenosti	Mere	Barva	Opis	Način izdelave	V ognju	T.
6011	steklenica	IV	Pu=4	modrikasto zelena	prozorno steklo	P	×	1 : 3
6012	balsamarij	II	Pu=2,5	rahlo zelena	prozorno steklo	P	/	1 : 4

Površina: struktura, okras	Barva			Opombe	T.
	zunanja površina	notranja površina	jedro		
premaz: mat, gladek, E 41	glej premaz	[/]	D 48	pečat: THALL	1 : 2
hrapava; porozna metličast okras	lisasta C 62 - J 10	lisasta C 62 - J 10	J 10	poškod. ob vkopu Babudra	1 : 12
hrapava	E 52 - F 10	D 62 - E 41	J 10	žlebičasto ustje?	1 : 7
hrapava; porozna	C 62 - E 54	C 62 - E 61	E 64 črna		2 : 9
hrapava; mazasta; ostanki premaza; mat, gladek E 34	C 48	C 48	C 48	premaz izredno slabo ohranjen	1 : 6
hrapava; porozna; metličast okras	lisasta E 44, F 10	F 10	J 10		2 : 11
zelo hrapava	lisasta E 44, F 10	lisasta E 44, F 10	H 10		1 : 8
zun.=premaz: mat, hrapav, E 61 notr.=premaz: mat, gladek, E 21	D 34	glej premaz	D 38	KTS	1 : 1
hrapava; vrezan okras: vodoravne vzporedne linije	D 34	D 34	D 34		1 : 5
hrapava; ostanki premaza: svetleč, gladek, E 62	D 64	D 64	črna	premaz zelo slabo ohranjen	2 : 10
hrapava	D 46	D 46	C/D 46		/

KOVINE

Inv. št.	Predmet	Mere	Material	Opis, opombe	V ognju	T.
6013	orodje ?	D=7,9	železo	na obeh koncih poškodovano	/	2 : 13
6014	?	D=8 Š=0,5	bron	najdeno v zasipu Babudrovega vkopa; fragmentirano	?	2 : 14

Preglednica 2

KERAMIKA

Inv. št.	Predmet	Stopnja ohranjenosti	Mere	Pustila	Poroznost	Slojenje	Trdota	V ognju	Način izdelave
6016	oljenka	I	D=9,6	f, m, kal.; s/g, m, ker. (J 36)	/	/	2	/	K
6017	lonček	I	Pu=9	f, m, kal.	×	/	2	/	R+V
6018	vrč	II	Pu=6,8	s/g, m/sr, ker. (E 44)	/	/	2	/	V
6019	lonec (žara)	III	Pd=14,4	f, m, kal.	×	/	2	/	R+V
6020	krožnik	VI	Pd=12	f, m, kal.	/	/	2	×	V
6021	skodelica	VI	v=1,2	f, m, kal.	/	/	2	?	V
6022	posoda	VI	3×4× ×0,8	f, m, kal.; f/s, m,? črna	/	/	2	×	V
6023	vrč (?)	VI	4,5×4× ×0,3	f, sr, slj.	/	/	2	/	V

STEKLO

Inv. št.	Predmet	Stopnja ohranjenosti	Mere	Barva	Opis	Način izdelave	V ognju	T.
6024	čaša	III?	Pu=8,4	rahlo zelena	prozorno, zelo tanko steklo (d=0,08); ravno odrezan, oster, neobdelan rob ustja; drobni vrezi na vratu	P	/	3 : 1

Površina: struktura, okras	Barva			Opombe	T.
	zunanja površina	notranja površina	jedro		
hrapava	C 48, lise D 62	E 81	E 81	pečat FORTIS	3 : 2
hrapava; porozna	E 34	E 54, F 10	[/]		4 : 6
gladka	C 64	C 64	C 64		4 : 5
hrapava; porozna	F 10	F 90	J 38		4 : 7
gladka; zun. + notr. = ost. premaza: mat, gladek, F 16	C/D 54 - B/C 90	C/D 54 - B/C 90	C/D 54 - B/C 90	TS; iz grob- nega zasipa	3 : 3
gladka; ost. premaza: mat, gladek, E 10	B/C 90	B/C 90	B/C 90	KTS	3 : 4
hrapava; mazasta	C 81	D 81	D 81		/
gladka; mazasta; ost. premaza (rdeča?)	C 46	C 46	C 46		/

KOVINE

Inv. št.	Predmet	Mere	Material	Opis, opombe	V ognju	T.
6025	sulično kopito	D=10	železo	v J delu gr.; vodoravno	/	4 : 9
6026	5 žbljičkov	D=1—3	železo		×?	4 : 10

Preglednica 3

KERAMIKA

Inv. št.	Predmet	Stopnja ohranjenosti	Mere	Pustila	Porožnost	Slojenje	Trdota	V ognju	Način izdelave
6031	oljenka	I	D=8,9	f, m, kal.	/	/	2	/	K
6032	skodelica	I	Pu=10	/	/	/	2	/	V
6033	lonec (žara)	II	Pu=24,6	s/g, m,? (t 1, C 64)	×	×	2	/	R+V
6034	lonček	IV	Pd=11	f, m, kal.	×	/	1	/	R(+V?)
6035	vrč	VI	6×5×0,3	f, m, slj.; f, m, kal.; f, m, ker. (E 36)	/	/	3	/	V
6036	skodelica ?	VI	2,6×2,2×0,25	/	/	/	2	/	V
6037	opeka ali posoda??	VI?	3,1×2,7×1,4	f, m, kal.; s/g, m, ker. (A 61)	/	/	1	/	?

STEKLO

Inv. št.	Predmet	Stopnja ohranjenosti	Mere	Barva	Opis	Način izdelave	V ognju	T.
6038	kozarec?	VI	Pu=11,8	rahlo zelena; olivno zelena lisa	prozorno steklo	P	/	5:3

Površina: struktura, okras	Barva			Opombe	T.
	zunanja površina	notranja površina	jedro		
gladka; reliefna maska	E 42	[/]	D 46	pečat: FORTIS; vrez pred pečenjem: MAT	5 : 2
gladka; ostanki premaza: svetleč? gladek, J 10	lisasta B/D 90	lisasta B/D 90	B 90	KTS	5 : 1
hrapava, porozna	lisasta J 10 - J 12	lisasta J 10 - F 10	H 42 - J 21 : : H 10	dvobarven prelom	6 : 6
hrapava, porozna; ost. metličastega okrasa?	E 54	lisasta J 10, F 62	H 10		6 : 5
hrapava	D 44	E 32	D 54	vrat: vidno, kje je bil pripet ročaj	6 : 4
gladka; barbotinski okras: 3 bunčice	D 61/90	D 61/90	D 61/90	KTS	/
ni ohranjena			C 56/ D 58	30 odlomkov nad žganino	17/8

KOVINE

Inv. št.	Predmet	Mere	Material	Opis, opombe	V ognju	T.
6039	sulična ost	D=16,2	železo		/	6 : 7
6040— 6042	3 žeblički	D=1—1,6	železo	močno zarjaveli	×	6 : 9
6043	? žeblički	D=4,1 Š=1,4	železo	močno zarjavelo, fragmentirano	×	6 : 8

Preglednica 4

KERAMIKA

Inv. št.	Predmet	Stopnja ohranjenosti	Mere	Pustila	Poroznost	Slojenje	Trdota	V ognju	Način izdelave
6044	lonec (žara)	II	Pu=18,6	g, m, ? (t 1, B 63)	×	×	2	/	R+V
6046	lonček	III	Pu=13,8	f, m, slj.; f, m, kal.	×	/	2	/	R+V
6047	lonec (žara)	III	Pu=15?	s/g, m, ? (t 1, C 62)	×	×	1	/	R+V
6048	skodelica?	VI	Pd=9	f, m, slj.	/	/	2	×	V
6049	vrč(?)	VI	4×4,5× ×0,3—0,6	s/g, m, ker. (E 38) s/g, m, ker. (C 48) s/g, m, ? (t 2, H 41)	/	/	2	/	V
6050	vrč(?)	VI	3×2×0,4	f, sr, slj.	/	/	1—2	/	V
6051	posoda	VI	1,5×2× ×0,3	f, m, slj.	/	/	2	?	V

KOVIKE

Inv. št.	Predmet	Stopnja ohranjenosti	Mere	Material	Trdnost	V ognju	Način izdelave
6039	zubična pal.	V	D=16,3	železo			
6040—6042	3. zobjički		D=1—1,6	železo			
6043	?		D=4,1 S=1,4	železo			

Površina: struktura, okras	Barva			Opombe	T.
	zunanja površina	notranja površina	jedro		
hrapava; porozna	lisasta J 10 - F 26	lisasta J 10 - F 26	H 10: F 28, F 62		7 : 1

hrapava; porozna; metličast okras	lisasta F 10 - D 54	F 10	J 10		8 : 2
hrapava, porozna	lisasta H 10 - D 43	lisasta H 10 - D 43	E 43, D 46		8 : 3
gladka; ost. premaza: mat, gladek, F 16	lisasta C 54/62 - E 90	lisasta C 61 - E 90	C 61	TS; 3 odlomki — vsi od iste posode?	8 : 1
hrapava	D 46/44	D 46/44	D 46/44		/
hrapava, mazasta	D 48	D 48	D 48		/
gladka, mazasta	A/B 10	A/B 10	A/B 10		/

KOVINE

Inv. št.	Predmet	Mere	Material	Opis, opombe	V ognju	T.
6045	zapestnica	5,3×1,4	železo	močno zarjavela; (rja sprijeta z odl. sežganih kosti); pod rjo 2 obročka (?)	×	7 : 2

6052— 6055	4 žeblički	D=1,2	železo		×	8 : 4
---------------	------------	-------	--------	--	---	-------

Preglednica 5

KERAMIKA

Inv. št.	Predmet	Stopnja ohranjenosti	Mere	Pustila	Poroznost	Slojenje	Trdota	V ognju	Način izdelave
6056	oljenka	I	D=9	f, m, slj.; f, m, kal.	/	/	1—2	/	K
6057	vrč	I	Pu=2,3	f, m, kal.; g, m, ker. (F 41)	/	/	2	/	V
6058	pokrov	I	P=18,6	f/s/g, v, kal.; s/g, m, ker. (H 10, E 24)	/	/	2	/	V
6059	skleda	I	Pu=18,8	f, m, slj.; s, sr, kal.; s/g, sr, ker. (E 24)	/	/	2	/	V
6060	lonec (žara)	I	Pu=21,2	f, m, slj.; f/s, m, kal.	×	/	1	/	R+V
6061	lonček	I	Pu=11,4	f, m, slj.; f, m, kal.	×	/	1—2	/	R+V
6062	oljenka	IV	D=10?	f, m, kal.	/	/	2	/	K
6063	posodica	V	Pd=3	f, m, slj.; f/s, sr, kal.	/	/	2	/	V

STEKLO

Inv. št.	Predmet	Stopnja ohranjenosti	Mere	Barva	Opis	Način izdelave	V ognju	T.
6064	[?]	?		zelena	popolnoma staljeno	?	×	/

Površina: struktura, okras	Barva			Opombe	T.
	zunanja površina	notranja površina	jedro		
hrapava; nizek, slabo viden reliefen okras: 8 listna rozeta	D 62 - C 90	[/]	[/]	na disku luknja	9 : 3
hrapava	D 46	[/]	[/]		10 : 6
zelo hrapava	C 46; lise D 54, E 10	C 46; lise D 54, E 10	[/]		9 : 4
hrapava	C 54/56; lise C 10, E 10	C 54/56; lise C 10, E 10	C 54/56 E 10	dno nekoliko deformirano	9 : 5
hrapava; porozna; metličast okras	lisasta H 10 - D 43	H 10	E 61		10 : 8
hrapava; porozna; metličast okras	lisasta D 54 - E 61	lisasta D 54 - E 61	[/]		10 : 7
gladka, notr. hrapava	E 52/D 54	E 52/D 54	D 58	najdena med korelinami štora	9 : 2
hrapava	D 54	D 54	D 54		9 : 1

KOVINE

Inv. št.	Predmet	Mere	Material	Opis, opombe	V ognju	T.
6065	prstan (pečatni?)	R=2,4	železo	fragmentiran, močno zarjavel; ovalna poglobitev na razširjenem delu	×	10 : 9
6066	žebliček	D=2,4	železo			10 : 10

Preglednica 6
KERAMIKA

Inv. št.	Predmet	Stopnja ohranjenosti	Mere	Pustila	Poroznost	Slojenje	Trdota	V ognju	Način izdelave
6067	lonček	I—II	Pu=10,4	f/s, sr, kal.; s/g, sr, ker. (F 18, F 10)	/	/	2	/	V
6068	lonec (žara)	II	Pu=26,8	s/g, v, ? (t 1, D 58); s/g, sr, ? (t 1, A 90); s, m, kal.	×	×	2	/	V (+R?)
6069	skodelica	III	Pu=10,4	f, v, slj.	×	×	2	/?	V
6070	lonček	III—IV	Pu=10,6	f, sr, slj.; f, m, kal.	×	/	3	/	R+V
6071	skleda	III	Pu=19,8	f, m, slj.; f, m, kal.; g, m/sr, ker. (E 46)	/	/	2	/	V
6072	lonec (žara)	IV	Pd=15,2	f/s, m, ? (A 81); f, m, slj.	×	×	2	/	R+V
6073	pokrov	IV	P=21,6	f, m, slj.; f, m, kal.; s/g, sr, ker. (F 43)	/	/	2	/	V
6074	pokrov?	V	P=21	f, m, slj.; f/s, m, kal.; g, m, ker. ? (F 63)	/	/	2	/	V
6075	posodica	V	Pu=8?	f, sr, slj.; f, m, kal.	/	/	2	/	V
6076	posoda	VI	v=3,5 v=2,5	f, m, slj.; f, m, kal.	×	/	2	/	?
6077	vrč(?)	VI	3,6× ×4,5× ×0,6	f, m, slj.; f, m, kal.; f/s, m, ker. (F 26)	/	/	2	/	V

OLKAY

KOIVNE

Inv. št.	A oblik	Opis ohranjenosti	Material	Mere	Opis izdelave	Opis
6065	X	fragmentirano močno razvaljeno	železo	H=2,4	(Detajni?)	10 : 9
6068		razbiten del	železo	D=2,4	železok	10 : 10

Površina: struktura, okras	Barva			Opombe	T.
	zunanja površina	notranja površina	jedro		
hrapava	D 54 lise E 61	C 46 lise E 61	C 46, E 61		11 : 1
hrapava, porozna; nažlebljen vrat	H 10	H 10	J 32		11 : 4
gladka; porozna; ostanek premaza: mat, gladek, F 14?	D 54, C 61	D 54, C 61 lisa E 10	D 54		11 : 2
hrapava porozna; metličast okras	F 10	F 10	J 10		11 : 3

GROB 8

hrapava	D 54, D 44	D 54, D 44	J 10	žlebičasto ustje	12 : 2
hrapava, porozna	lisasta E 41 - H 10	lisasta E 41 - H 10	H 41: D 36, F 34		12 : 6
hrapava	D 54/C 46 lise C 90	D 54/C 46 lise C 90	D 54/ C 46		12 : 4
hrapava	lisasta D 63, F 90	lisasta D 63, F 90	D 63		12 : 3
hrapava	D 54	D 54	D 54	KTS	12 : 1
hrapava, porozna; vrezan okras	E 46	D 43	E 46; H 10	med dr. verjetno del ročaja	12 : 5
hrapava	C 46/44	C 46/44	C 46/44		/

GROB 10

Šifra	Predmet	Merila	Material	Opis, opombe	Opomba	T.
8084- 8086	3 žebrički	D=1,5	železo	močno zarjaveli, 2 brez glavice	X?	13 : 4
8430- 8091	3 žebrička	D=1; 1,5	železo	močno zarjavela	X?	15 : 8
8092	1 žebelj	D=11	železo	močno zarjavel	X?	15 : 9

Preglednica 7

KERAMIKA

Inv. št.	Predmet	Stopnja ohranjenosti	Mere	Pustila	Poroznost	Slojenje	Trdota	V ognju	Način izdelave
6078	krožnik	V	Pu=20	f, m, slj.	/	/	1	×	V
6079	lonc (žara)	V	Pd=20	f, m, slj.; g, m, ? (t 1, F 61)	×	/	2	/	R+V
6080	vrč	VI	Pd=9,2	f, m, slj.; s/g, m, ker. (F 38)	/	/	2	/	V
6081	posoda	VI	4×2,5× ×0,7	f, m, slj.; f, m, kal.	/	/	1	×	V
6082	posoda	VI	4,8× ×2,1× ×0,2—0,4	f, m, slj.; f, m, kal.	/	/	1	/	V
6083	opeka ali posoda??	VI	2,3×2× ×1,5	f/s/g, m, ker. (D 36)	/	/	2	/	?
6087	krožnik?	VI		f, m, slj.; f, m, kal.	/	/	2	×	V
6088	krožnik	VI	2,8× ×1,2× ×0,3—0,4	f, m, slj.; f, m, kal.	/	/	1	×	V
6089	opeka ali posoda?	VI	2,3× ×1,9× ×1,1	f, m, slj.; g, m, ker. (D 48)	/	/	1	/	?

GROB 9

Površina: struktura, okras	Barva			Opombe	T.
	zunanja površina	notranja površina	jedro		
gladka; mazasta; zun.+notr.=ost. premaza: mat, gladek, F 18	lisasta C 54/64 - C 90	lisasta C 64 - C 90	C 64 - C 90	TS	13 : 1
hrapava, porozna	lisasta H 10 - E 41	H 10	F 21 - H 10		13 : 3
hrapava	D 44/46	D 44/46	D 44/46	nad žganino	13 : 2
gladka	J 78	J 78	J 78		/
hrapava	C 46	C 46	C 46		/
ni ohranjena			C 63	1 odlomek	/

GROB 10

gladka; zun.+notr. =ost. premaza: mat, gladek, F 16	C 10	C 10	C 10	TS; odlomek noge	15 : 7
gladka; zun.+notr. =ost. premaza: mat, gladek	C/D 54	C/D 54	C/D 54	TS; verj. ista posoda kot 6087	/
ni ohranjena			C/46	2 odlomka	/

KOVINE

GROB 9

Inv. št.	Predmet	Mere	Material	Opis, opombe	V ognju	T.
6084— 6086	3 žeblički	D=1,5	železo	močno zarjaveli, 2 brez glavice	×?	13 : 4

GROB 10

6090— 6091	2 žeblička	D=1; 1,5	železo	močno zarjavela	×?	15 : 8
6092	žebelj	D=11	železo	močno zarjavelj	×?	15 : 9

Preglednica 8

KERAMIKA

Inv. št.	Predmet	Stopnja ohranjenosti	Mere	Pustila	Poroznost	Slojenje	Trdota	V ognju	Način izdelave
6093	lonec (žara)	I	Pu=16,6	??	×	/	2	/	R+V
6094	lonček	III	Pd=10	f, sr, ? (t 1, A 81)	×	/	2	/	R+V
6095	skodelica	V	Š=10?	f, m, slj.	/	/	1—2	/	V
6096	vrč	V	Š=16?	f, m, slj.; f, m, kal.; f, m, ker. (F 36)	/	/	1	/	V
6097	vrč (?)	VI	5,3×2,8×0,5	f, m, slj.; f, m, kal.	/	/	2	/	V
6098	posoda	VI	4,5×3,2×1,2	f, m, slj.; f, m, kal.; g, m, ker. (D 48)	/	/	2	/	?

6120	lonček	IV	Pd=10,8	s, m, ? (J 10); s, m, ? (t 1, C 61)	×	/	2—3	/	R+V
6121	vrč	V	Pu=6	s/g, sr, ker. (D 46. H 41)	/	/	2	/	V
6122	posoda	V	Pu=10	f, v, slj.; f, sr, ker? (E 36)	/	/	2	/	V
6123	posoda	VI	6×3×0,6	f, m, slj.; s, m, ker. (E 36)	/	/	2	/	V
6124	posodica	VI	2×1,5×0,2		/	/	1	/?	V

KOVINE

GROB 11

Inv. št.	Predmet	Mere	Material	Opis, opombe	V ognju	T.
6099	uhan	D=2,3	zlato	deformiran: stisnjen bočno in podolžno; na spod. in zg. strani razprt pregib oz. spoj; na obeh koncih lunule ovita tordirana žička (sekundarno?), ki na enem koncu pritrjuje nosilno žičko na lunulo; sekund.? prispajkan pod 1. koncem lunule, spredaj	×	14 : 2
6100—6119	20 žebličkov	D=0,6—1,9	železo	močno zarjaveli; 11 fragmentiranih	×	15 : 6

GROB 11

Površina: struktura, okras	Barva			Opombe	T.
	zunanja površina	notranja površina	jedro		
hrapava, porozna; metličast okras	lisasta C 61 - F 10	lisasta H 10, E 34	[/]		14 : 4
hrapava, porozna	D 63, D 61	D 63, D 61	E 61	nad žganino	15 : 5
gladka, mazasta: barbotinski okras; ost. premaza: mat, gladek, F 10	B 90	B 90	B 90	KTS v žganini	14 : 2
hrapava	D 54/C 46	C 46	C 46: C/D 54	primerjaj 6143	14 : 3
hrapava, mazasta	D 48	D 48	D 48		/
ni ohranjena			C/D 54		/

GROB 12

hrapava, porozna	lisasta D 44 - H 21/10	lisasta D 44 - H 21/10	E 72 H 21/10	nad žganino	17 : 3
hrapava	C 54/56	C 54/56	C 54/56	nad žganino	17 : 1
hrapava	C 54/56	C 54/56	C 54/56	nad žganino	17 : 2
hrapava	D 36	D 36	D 36		/
gladka	C 90	C 90	C 90	KTS	/

KOVINE

GROB 12

Inv. št.	Predmet	Mere	Material	Opis, opombe	V ognju	T.
6125	žebeljiček	D=0,7	železo	močno zarjavel; fragmentiran	× ?	17 : 4

1 — mesto izkopavanja Pod Jezerom

2 — žgan grobniški grob

3 — grobovi Na Sedlu

Beilage 1

Lage plan (1 : 5000): Umgebung von Rodik

1 — Lage der Ausgrabungen am Gräberfeld Pod Jezerom

2 — frühromerzeitliches Brandgrab

3 — Lage der 3 teilweise erforschten Gräber am Fundort Na Sedlu

Preglednica 9
KERAMIKA

Inv. št.	Predmet	Stopnja ohranjenosti	Mere	Pustila	Poroznost	Slojenje	Trdota	V ognju	Način izdelave
6128	lonec (žara?)	III—IV	Pd=15	f, sr, slj.; f, m, kal.	×	/	2	/	R+V
6129	lonček	III—IV	Pu=12,6	f, m, kal.	×	/	2	/	R+V
6130	vrč	VI	Pu=2,2	s/g, ker. (E 44, F 41, A 62)	/	/	2	/	V
6131	posoda	V	3,5 × ×4×0,4	f, v, slj.; f, m, kal.	/	/	2	/	V
6132	posoda	VI	2,5× ×2,7×0,8	f, m, slj.; f, m, kal.	×	/	2	/	?
6133	vrč (?)	VI	4×3,5× ×0,5	g, m, ker. (D 48) f/s, m, kal.	/	/	2	/	V
6149	vrč	III	Pu=4,6	f, sr, kal.; s/g, sr, ker. (F 44, D 46); s, m, ? (A 62)	/	/	2	/	V
6150	lonec	III—IV	Pu=17,6	f, m, slj.; f, m, kal.	×	/	2	/	R+V

Inv. št.	Predmet	Mere	Material	Opis ostanke	A oblik	Opis
6128	lonec	D=0,7	železo	močno zarjavljen; osti fragmentiranih	X	17.4
6150	lonec	D=0,7	železo	močno zarjavljen; osti fragmentiranih	X	17.4

0 200m

Priloga 1

Situacijski načrt: prikaz območja Rodika

- 1 — mesto izkopavanj Pod Jezerom
- 2 — žgan zgodnjerski grob
- 3 — grobovi Na Sedlu

Beilage 1

Lage plan (1 : 5000): Umgebung von Rodik

- 1 — Lage der Ausgrabungen am Gräberfeld Pod Jezerom
- 2 — frühromerzeitliches Brandgrab
- 3 — Lage der 5 teilweise erforschten Gräber am Fundort Na Sedlu

Površina: struktura, okras	Barva			Opombe	T.
	zunanja površina	notranja površina	jedro		
hrapava, porozna; metličast okras (tudi notr.); vrezan okras: motiv smrekove vejice	lisasta D 62 - H 10	E 41	E 72		16 : 3
hrapava, porozna; metličast okras (tudi notr.); 2 žlebiča pod ustjem	D 64	D 64	D 63		16 : 2
hrapava	C 54/56	C 46	C 46: C/D 54	nad žganino	16 : 1
hrapava	C 46	C 46	C 46	nad žganino in v žganini	/
hrapava, porozna; 3 vzporedne zareze	E 52	E 52	D 44	odlomek ročaja	/
hrapava	D 54	C 46	C 46	nad žganino; prim. 6142	/

A

hrapava	D 44	D 44	D 44		17 : 5
hrapava, porozna; metličast okras	lisasta D 63 - 56	lisasta D 61 - 69	D 54: E 62; H 10		17 : 6

KOVINE

Inv. št.	Predmet	Mere	Material	Opis, opombe	v ognju	T.
6134	žebelj	D=6	železo	močno zarjavel	×?	16 : 4
6135	žebelj	D=6	železo	močno zarjavel	×?	16 : 5
6136— 6148	13 žebličkov	D=0,9—1,7	železo	močno zarjavel 6 fragmentiranih	×?	16 : 6

Preglednica 10

KERAMIKA

Inv. št.	Predmet	Stopnja ohranjenosti	Mere	Pustila	Poroznost	Slojenje	Trdota	V ognju	Način izdelave
6151	vrč	VI	5×4× ×0,7	f, m, slj.; f, m, kal.	/	/	2	/	V
6152	vrč	V	Pd=9,2	f/s, m, kal.; g, m, ker. (D 48)	/	/	2	/	V
6153	vrč	V	Pu=4,2	f, m, slj.; f, m, kal.; s/g, m, ker. (D 46)	/	/	2	/	V
6154	posoda?	VI	3×2×0,5	f, m, slj.; f, m, kal.	/	/	2	/	?
6155	posodica?	VI	2×1,5× ×0,3	f, m, kal.; f, sr, ker. (F 42)	/	/	2	/	?
6156	posoda	VI	5×3,5× ×0,9	f, sr, kal.	/	/	2	/	V
6157	skodelica	VI	4×2×0,2	f, m, slj.	/	/	1—2	/	V
6158	opeka?	VI	5,3×3,7× ×2,8	s, sr, ker. (E 48); s/g, sr, kal.	/	/	2	/	?
6159	posoda	VI	2,5×1,5× ×0,4	s/g, sr/v, ker. (D 46)	/	/	2	/	V
6160	vrček?	V	Pd=4	g, m, ker. (E 34); f, v, ? (t 1, C 54)	/	/	1	/	V
6161	posoda?	VI	3×2×0,8	f, sr, kal.; f, v, ? (t 1, C 54); s, m, ker. (J 32)	/	/	1	/	?
6162	posoda	VI	3×2×0,5	f, sr, kal.; g, m, ker. (C 63)	/	/	2	/	V
6163	posoda	VI	3×3×0,5	f, v, ? (t 1, C 54)	/	/	2	/	?
6164	posoda	VI	3×2,6× ×0,7	f, v, kal.; f, m, slj.	/	/	2	/	V
6165	posoda	VI	3×2,4× ×0,5	f, v, ? (t 1, C 54); s, sr, ker. (E 41)	/	/	2	/	V
6166	vrč	V	Pd=7,4	s/g, sr, ker. (D 48, F 36) f, m, kal.; f, m, slj.	/	/	2	/	V

KVADRANT 1

Površina: struktura, okras	Barva			Opombe	T.
	zunanja površina	notranja površina	jedro		
hrapava, mazasta; notr.= ost. premaza: rdeče rjav	C 46	C 46	C 46	(a); nad G 4 (v zasipu ?)	/
hrapava	D 54	C 46	C 46	(b); odlomki istega vrča verj. 6133	18 : 2
hrapava	D 54/C 46	C 46	C 46: C/D 54	(d); odlomki istega vrča verj. 6096	18 : 1
ni ohranjena			C 46	(g)	/
hrapava	D 34	D 34	D 34	(h)	/
ni ohranjena			D 46	najdena pri odstranje- vanju ruše	/
gladka mazasta	D 90, B 90	D 90, B 90	C 90	KTS; iz zasipa G 14 ? ?	/
ni ohranjena			A/B 62		/
hrapava, mazasta	C/D 46	C/D 46	C/D 46		/

KVADRANT 2

hrapava	D 54/56	D 54/56	D 54/56	(j)	18 : 3
ni ohranjena	/	/	D 44	(k)	/
hrapava	C 48	C 48	C 48	(m)	/

KVADRANT 3

hrapava	C 54	C 54	C 54	(n)	/
zelo hrapava	E 44	E 44	E 44	(o)+B	/
hrapava	D 43	D 43	D 43	p 1—4+B	/

SONDA 1

hrapava	D 44/C 46	D 44/C 46	D 44/ C 46	z raznih mest, ne »in situ«	18 : 4
---------	-----------	-----------	---------------	--------------------------------	--------

Preglednica 11
KOVINE

KVADRANT 1

Inv. št.	Predmet	Mere	Material	Opis, opombe	V ognju	T.
6167	?	D=3,8	železo	(c); močno zarjavelo	/?	18 : 7
6168	igla žeblja	D=5	železo	(e); močno zarjavelo; fragmentiran: igla	/	18 : 5
6169	členek verige ?	D=6	železo	(f); recenten ?	/	18 : 6

KVADRANT 2

6170	?	D=1,8	železo	(l); močno zarjavelo;	/	18 : 9
6171	orodje	D=10,3	železo	(i); močno zarjavelo; konec odlomljen	/	18 : 8

SONDA 1

6172	?	D=1,4	bron	fragmentiran	/	18 : 10
6173— 6175	3 žeblički	D=1—1,3	železo	močno zarjaveli; 1 fragmentiran	/	18 : 13
6176	žebelj ?	D=3	železo	igla odlomljena	/	18 : 12
6177	igla žeblja	D=5,5	železo		/	18 : 11

4. Analiza oblike pokopa in grobne arhitekture

Vsi Pod Jezerom raziskani grobovi so žgani. Sežig ni bil opravljen na mestu pokopa. Neožgana dna in stene grobov kažejo, da so vanje stresli že ohlajene ostanke grmade. Skopi ostanki zelo dobro sežganih kosti so bili v žarah, ki so ležale v žganini.

Grob 10, v katerem nismo našli žare niti ostankov kosti, se tudi sicer razlikuje od drugih grobov. V njem ni bilo grobnih pridatkov (tj. predmetov, ki niso bili sežgani skupaj s pokojnikom, temveč so jih pridali šele v grob), vseboval je tudi izredno malo žganine. Zaenkrat je treba ta grob obravnavati kot izjemo. Brez žare je bil morda tudi grob 14 (glej opis groba).

Grobne jame so bile vkopane v preperelino lapornega peščenjaka, v kateri so bili večji kosi osnovne kamenine. Razen pri grobovih 10, 11 in večdel tudi pri gr. 12 so grobne jame v spodnjem delu dosegle živo skalo.

V večini grobov so bile večje ali manjše kamnite plošče, ki so bile uporabljene na različne načine:

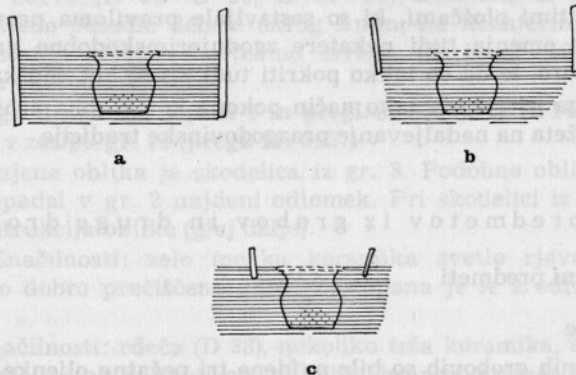
a — pokončne kamnite plošče omejujejo grob in segajo do njegovega dna (gr. 2, 6, 9, 10, 12, morda 4) (**risba 2 a**)

b — pokončne manjše kamnite plošče omejujejo grob le v zgornjem delu (gr. 11) (**risba 2 b**)

c — pokončne večje ali majhne kamnite plošče segajo plitvo v žganino ali le do nje in ne omejujejo groba, temveč obdajajo žaro v višini vratu (gr. 3, 7, morda 14) (**risba 2 c**)

d — manjše vodoravne kamnite plošče pokrivajo žaro (gr. 3, 6, 11) (**risba 2 a—c**).

Pokrivanje žar z vodoravno kamnito ploščo (d) nastopa v povezavi s prvim, drugim ali tretjim načinom uporabe kamnitih plošč.

Risba 2: Shematični prikaz različnih načinov uporabe neobdelanih kamnitih plošč v grobni arhitekturi.

Zeichnung 2: Schematische Darstellung verschiedener Arten der Verwendung von un bearbeiteten Steinplatten in der Grabarchitektur.

Pokopavanje v žganinskih grobovih z žaro¹² je bilo v okolici Rodika uveljavljeno že v prazgodovini. To kažejo nekatera škocjanska grobišča¹³ in grobišče nad Socerbom,¹⁴ kjer je bila taka oblika pokopa običajna.

Med maloštevilnimi v zahodni Sloveniji in Istri raziskanimi grobovi zgodnje rimske dobe so žganinski grobovi z žaro znani le z grobišča pri Kringi v srednji Istri, za zgodnjerrimskodobne grobove nad Socerbom pa lahko le domnevamo, da so poleg žar vsebovali tudi žganino.¹⁵ Pri Kringi so med zaščitnimi izkopavanji raziskali 5 žganinskih grobov brez žare in tri žganinske grobove z žaro, med katerimi je bila v enem grobu še ohranjena skrinja za žaro, izdelana iz neobdelanih kamnitih plošč.¹⁶ Mlakar je glede na različne oblike pokopa in grobne arhitekture sklepal na različno etnično pripadnost tam pokopanih pokojnikov. Grobove brez žare in grobne konstrukcije je pripisal avtohtonemu prebivalstvu, žganinske grobove z žaro in grobno arhitekturo pa priseljenim Italikom.¹⁷

Mlakarjevo sklepanje bi se zdelo upravičeno, če bi bili žganinski grobovi z žaro značilni za italske priseljence, kar pa ni niti splošno znano¹⁸ niti utemeljeno v citiranem Mlakarjevem tekstu, zato se zdi njegov sklep močno dvomljiv. Proti njemu govorijo tudi istrski prazgodovinski žgani grobovi, ki imajo žare zelo pogosto shranjene v grobnih skrinjah iz neobdelanih kamnitih plošč (glej dalje).

Geografsko najbližje, približno ustrezne primerjave za arhitekturo grobov Pod Jezerom najdemo v Istri in na grobišču nad Socerbom. V Istri so bili prazgodovinski žarni grobovi pogosto obloženi in pokriti z neobdelanimi kamnitimi ploščami, ki jih v italijanski literaturi posrečeno imenujejo kamniti odluščenci (*sfaldature di pietra*). Grobovi so bili pravokotni, kvadratni ali pa nepravilnih oblik, žare pa so bile pogosto pokrite z manjšimi kamnitimi ploščami.¹⁹ Šesterokotna kamnita skrinja za žaro, ki je bila ohranjena v enem izmed zgodnjerrimskodobnih grobov, najdenih pri Kringi (glej zgoraj), nakazuje torej nadaljevanje prazgodovinske tradicije.

Večina prazgodovinskih grobov nad Socerbom je bila obložena in pokrita z večjimi kamnitimi ploščami, ki so sestavljale praviloma pravokotno grobno skrinjo.²⁰ Moser omenja tudi nekatere zgodnjerrimskodobne grobove z enako grobno arhitekturo, le da so lahko pokriti tudi z več kot eno kamnito ploščo.²¹

Iz navedenega izhaja, da tako način pokopa kot grobna arhitektura grobov Pod Jezerom kažeta na nadaljevanje prazgodovinske tradicije.

5. Analiza predmetov iz grobov in druge drobne najdbe

5.1. Keramični predmeti

5.1.1. Oljenke

V obravnavanih grobovih so bile najdene tri pečatne oljenke tipa Loeschcke X oziroma Buchi X a²² (t. 1: 2; 5: 2; 9: 2), ena pečatna oljenka tipa Loeschcke IX c²³ (t. 3: 2) in ena reliefna oljenka tipa Loeschcke VIII (inačica L 2)²⁴ (t. 9: 3). Glede na pečate in kvaliteto izdelave²⁵ ter glede na novejša dognanja o začetku proizvodnje pečatnih oljenk²⁶ lahko oljenko iz gr. 1 časovno umestimo

v 2. stol., oljenko iz gr. 2 v drugo polovico 1. in 2. stol., oljenki iz gr. 3 in 6 pa v konec 1. in v 2. stol. Najverjetneje izvirajo iz severnoitalijanskih delavnic.

Za oljenke tipa Loeschcke VIII nspl. velja, da so italskega izvora, da pa so jih kasneje izdelovale tudi lokalne delavnice v provincah. Najbolj so bile razširjene v sredini 1. stol. n. št.²⁷ V južni Panoniji segajo časovno še v začetek 3. stol.,²⁸ sredozemske delavnice pa so izdelovale lokalne oblike teh oljenk še do konca 4. stol. n. št.²⁹ Oljenka iz grobišča Pod Jezerom je bila najdena v grobni celoti, ki je z drugimi predmeti datirana v 2. stol.³⁰

5.1.2. Fino namizno posodje

5.1.2.1. Terra sigillata

V grobovih 5 (t. 8: 1), 9 (t. 13: 1) in 10 (t. 15: 7) ter v zasipu groba 2 (t. 3: 3) so bili najdeni močno v ognju poškodovani odlomki terre sigillate. Keramika je mehka in mazasta, izdelana iz dobro prečiščene gline, na najmanj prežganih mestih zelo blede do svetlo rjave barve (C/D 54, D 54/62, C 54/64). Rdeč premaz (F 14—18) je na večini odlomkov skoraj popolnoma uničen.

Edina oblika, ki jo je mogoče rekonstruirati, je krožnik z zaokroženim robom iz groba 9. Ta tip krožnika (Ritterling 1) so izdelovale italske in južno-galske delavnice³¹ Tipološke značilnosti³² in faktura krožnika iz groba 9 nakazujeta padansko oziroma severnoitalsko *terro sigillato*. Proizvodnja krožnikov tipa Ritt. 1 izvira iz začetka 1. stol. n. št., množična pa je postala okrog leta 20.³³ Po mnenju Lamboglie so italske delavnice ta tip krožnikov nehale izdelovati pred Domicijanovim časom.³⁴

5.1.2.2. Keramika tankih sten

Pod Jezerom so bile najdene tri vrste te heterogene keramične kategorije, ki izvira iz Italije, a so jo kasneje izdelovali tudi v provincialnih delavnicah.³⁵

Vrsta A. Značilnosti: mazasta in zelo mehka keramika zelo svetlo sive do sive ali rahlo sive barve (B 90—D 90, D 61—90), izdelana iz zelo dobro prečiščene gline; stene posodic debele okrog 2 mm; na nekaterih odlomkih ohranjeni borni ostanki sivega do temno sivega (E 10—F 10) premaza; dva primerka imata barbotinski okras.

Najdena v gr. 2 (t. 3: 4), 3 (t. 5: 1 in **pregl. 3:** 6036), 11 (t. 14: 2), 12 (**pregl. 8:** 6124) in morda v zasipu gr. 14 (**pregl. 10:** 6157).

Edina ohranjena oblika je skodelica iz gr. 3. Podobno oblikovani skodelici je verjetno pripadal v gr. 2 najdeni odlomek. Pri skodelici iz gr. 11 je možna le delna rekonstrukcija oblike (glej dalje).

Vrsta B. Značilnosti: zelo mehka keramika svetlo rjave barve (D 54), izdelana iz zelo dobro prečiščene gline. Zastopana je le z odlomki posodice iz gr. 8 (t. 12: 1).

Vrsta C. Značilnosti: rdeča (D 38), nekoliko trša keramika, ki vsebuje veliko finih delcev kalcita; na zunanji strani rahlo hrapav premaz rjavo sive barve (E 61), na notranji strani pa gladek sivorjav premaz (E 21); ohranjeni odlomek ima 3—4 mm debele stene. Najdena le v gr. 1 (t. 1: 1).

Siva keramika tankih sten je močno razširjena na širšem alpskem področju in značilna za severnoitalsko proizvodnjo.³⁶ Novejše raziskave so poka-

zale, da so jo izdelovali tudi v Emoni.³⁷ Najstarejši znani primerki sodijo na začetek 1. stol. n. š.,³⁸ najmlajši pa segajo še čez sredino 2. stol.³⁹

Skodelica iz gr. 3 ima najboljši paraleli na emonskih grobiščih,⁴⁰ kjer se enako oblikovane skodelice pojavijo v neronsko-flavijskem času⁴¹ in so značilne za drugo polovico 1. stol.⁴²

V gr. 11 najdeni odlomki sive keramike tankih sten so verjetno pripadali skodelici z dvema ročajčkoma.⁴³ Glede na primerjave jo lahko datiramo v drugo polovico 1. in prvo polovico 2. stol.⁴⁴

Za rekonstrukcijo odlomkov svetlo rjave posodice tankih sten iz gr. 8 v hruškasto oblikovan enoročajni vrček (t. 12: 1), to je obliko, ki je znana iz Cose, sta odločilna odlomek ustja in pa faktura keramike, ki precej dobro ustreza primerkom iz omenjenega najdišča. V Cosi so se hruškasto oblikovani enoročajni vrčki pojavili v klavdijsko-neronskem obdobju.⁴⁵

5.1.3. Navadna keramika

V tem podpoglavju bodo obravnavane posode oziroma njihovi odlomki, ki ne sodijo niti med fino namizno posodje niti med grobo keramiko, od katere se jasno razlikujejo po kvaliteti keramike in izdelavi.

Med vrči lahko razlikujemo:

a) Vrče iz rjave (rumeno) rdeče keramike, v kateri so delci zdrobljene keramike; površina je precej hrapava. Sem sodi večina na grobišču Pod Jezerom najdenih vrčev: **pregl. 1:** 6009; **3:** 6035; **5:** 6057; **7:** 6080; **8:** 6096; 6121; **9:** 6130, 6149; **10:** 6152, 6153, 6160, 6166. Odlomke **pregl. 4:** 6049; **6:** 6077 in **9:** 6133 glede na fakturo keramike prav tako lahko uvrstimo med obravnavane vrče, čeprav zgolj iz njihove oblike ni razvidno, da pripadajo vrčem.

b) Vrč iz svetlo rjave keramike, v kateri so keramični delci; površina je na otip gladka; **pregl. 2:** 6018.

c) Vrči iz rdeče keramike; izdelani iz precej dobro prečiščene gline, brez pridatkov keramičnih delcev; površina je močno mazasta in le rahlo hrapava; rdeče rjavi premaz je zelo slabo ohranjen; stene teh vrčev so tanjše kot pri vrčih pod a) in b). Sem sodita vrča **pregl. 1:** 6005 in **10:** 6151. Za odlomke **pregl. 2:** 6023; **4:** 6050 in **8:** 6097 lahko domnevamo glede na lastnosti keramike, da so tudi pripadali vrčem opisanim pod c).

Skledo z ostrim robom med dnom in zgornjim delom (t. 9: 5), njej pripadajoči pokrov (t. 9: 4) in lonček z zaokroženim dnom (t. 11: 1) družijo bolj ali manj izrazita narebnost zunanje in notranje površine (pri skledi samo na dnu), ki je nastala pri izdelavi na vretenu. Obe posodi imata razmeroma tanke stene (skleda 3—4 mm, lonček 2—3 mm), enako oblikovano široko razširjeno ustje, ki se poševno dviguje proti nekoliko odebeljenemu robu, in dva majhna, ploščata ter nepravilno profilirana ročaja. Pokrov je izdelan iz bolj grobe keramike kot posodi (primešanega več kremenca) in ima 5—6 mm debele stene.⁴⁶

Obe opisani posodi in pokrov imajo jasne analogije med posodami in pokrovi, ki so sestavljali tovor dveh, v srednji Dalmaciji potopljenih ladij: prva se je potopila pri Paklenih otokih⁴⁷ druga pri Vignju (otok Korčula) v Pelješkem kanalu.⁴⁸ Tretji brodolom z enakim tovorom lahko domnevamo pri Nerezinah, ob severovzhodni obali otoka Lošinja. Pomorski i povijesni muzej hrvat-

skog Primorja (Rijeka) je namreč 1970 leta odkupil 10 posod (inv. št. K 274—283), ki so pripadale podmorski najdbi iz okolice Nerezin. Točna lokacija in okoliščine najdbe žal niso znane.⁴⁹ Posamezni tipi teh posod in njihova kombinacija popolnoma ustrezajo tovoroma zgoraj omenjenih potopljenih ladij.⁵⁰

Sklede in pokrovi tovara, ki je bil potopljen pri Paklenih otokih, se razvrščajo v tri velikostne skupine. Ena izmed srednje velikih skled ima skoraj do milimetra enake mere kot skleda z grobišča Pod Jezerom in na enak način deformirano dno.⁵¹

Analogne sklene s pokrovi in narebreni lonci so na vzhodni Jadranski obali tudi sicer dokaj pogosti. Ilakovac navaja primerke iz Arheološkega muzeja v Zadru,⁵² nekaj jih je tudi v Arheološkem muzeju v Splitu⁵³ in v Puli.⁵⁴ Primerke, ki so shranjeni v privatni zbirki iz Splita in v Dominikanskem samostanu na Bolu, omenja D. Vrsalović.⁵⁵ Enako posodje lahko pričakujemo tudi vsaj na nekaterih od številnih najdišč »grube provincijalne keramike serijske proizvodnje«, ki jih navaja isti avtor.⁵⁶ Z italijanskega dela Jadranske obale so piscu članka znani le narebreni lonci.⁵⁷

Ilakovac in Rapanić ugotavljata, da stilna enotnost posameznih tipov posod iz potopov pri Paklenih otokih oziroma pri Vignju in tipizacija njihove izdelave kažeta na množično serijsko proizvodnjo, kar še potrjuje ogromnost pri Vignju najdenega tovara.⁵⁸ Vrsalović je posodje iz obravnavanih brodomlov uvrstil med grobo provincialno keramiko serijske proizvodnje, ki je znana iz mnogih zbirk ob vzhodni jadranski obali.⁵⁹

O izvoru obravnavanega posodja so bile izražene različne domneve: Ilakovac je menil, da je bilo izdelano v delavnicah z obalnega področja province Dalmacije,⁶⁰ Rapanić je pri objavi potopa pri Vignju zapisal, da je »podrijetlo te keramike zasad nemogoče odrediti...«,⁶¹ Vrsalović pa je v svoji neobjavljeni disertaciji na temelju primerjalnega gradiva iz atenske agore in iz Ponta domneval, da je to posodje grškega izvora.⁶²

Močna podpora Vrsalovićevi tezi je Hayesova objava keramike iz rimske vile na Knossos (Kreta),⁶³ med katero so zastopani skoraj vsi tipi posodja, ki so znani iz tovara ladij, potopljenih pri Paklenih otokih, Vignju in, kot domnevamo, pri Nerezinah.⁶⁴ Hayes jih opredeljuje kot oblike, ki so v egejskem prostoru zelo pogoste. Sklede z ostrim prelomom med zaokroženim dnom in zgornjim delom in narebrene lonce skupaj z vrči s trolistnim ustjem in vrvičastim ročajem uvršča med visoko standardizirane oblike, ki so bile v 2. in 3. stol. v Egejskem prostoru povsem običajne. Domneva, da so jih izdelovali v enem ali dveh, zaenkrat še nelokaliziranih proizvodnih središčih, in da so jih na Knossos (kljub velikemu številu tam najdenih posod) uvažali. Ob primerjavi s posodami istega tipa iz atenske agore meni, da niso bile izdelane v isti delavnici. Hayes je tudi pokazal na razvojno težnjo oblik obravnavanih skled in lončkov: velikost in širina ročajčkov se zmanjšujeta; lonci postajajo manj vrečasti, njihovo dno pa globlje zaokroženo; pri skledah se poglablja dno.⁶⁵

Glede na obstoječe stanje raziskav se zdi torej najverjetneje, da sta obravnavana skleda s pokrovom in lonček z grobišča Pod Jezerom izdelka egejskih delavnic. Del poti, po kateri so prispeli na rodiško Ajdovščino, bi v tem primeru nakazovali potopi ladij pri Paklenih otokih, Vignju in morda pri

Nerezinah. Lahko bi domnevali, da je njihova nadaljnja pot k najdišču vodila naravnost iz province Dalmacije in ne prek severnoitalskih pristanišč X regije (Venetia et Histria). Za to govori poleg razširjenosti najdb tudi lega najdišča ob državni cesti (*via publica*) Senia—Tarsatica—Aquileia.⁶⁶

Obravnavana skleda in lonček »egejskega tipa« z grobišča Pod Jezerom sodita glede na ugotovljeni razvoj oblik teh posod med zgodnje primerke. Obe posodi in pokrov imajo na egejskem področju najboljše analogije med keramiko atenske agore, in sicer v tretji plasti skupine G, ki jo je Robinson po analogijah datiral v pozno 1. in zgodnje 2. stol. n. š.;⁶⁷ po Hayesu ista plast obsega čas od okrog leta 120 do 150 n. š.⁶⁸ Datacijo skleda s pokrovom iz gr. 6 v drugo polovico 2. stol. potrjuje tudi fragmentirana pečatna oljenka, ki je bila najdena v istem grobu.

Odlomki dna in ročajčka iz gr. 6 (t. 9: 1) niso dovolj značilni, da bi lahko zanesljivo določili obliko posodice. Morda so pripadale 1. ali 2. tipu posodic, ki jih Hayes opredeljuje kot vrčke.⁶⁹ Njegov tip 1 je razširjen le na egejskem področju, tip 2 pa še v severni in južni Italiji in je zastopan tudi med posodjem, ki sestavljajo tovor pri Paklenih otokih potopljene ladje.⁷⁰

5.1.4. Groba keramika

Za to skupino posod je značilna močno porozna in krhka keramika, v kateri so pogosto delci izredno mehke snovi rumenkaste do svetlo rjave barve. Sestavljajo jo veliki in majhni lonci; večji so bili uporabljeni kot žare. Izdelani so prostoročno, le ustje in dno sta dodelana na vretenu. Površina posod je zaglajena, a vseeno močno porozna.

Veliki in majhni lonci se po obliki ne razlikujejo. Telo je vedno trebušasto; vrat je kratek in neizržit, le pri žari iz groba 7 (t. 11: 4) izjemoma poudarjen; ustje je večinoma izvihano, v redkih primerih ravno razširjeno (t. 10: 8; 11: 4; 14: 4); robovi ustij so najpogosteje rahlo stanjšani in zaobljeni (t. 4: 6; 7: 1; 8: 2; 19: 7; 11: 3; 16: 2), lahko pa tudi nekoliko oglati (t. 2: 11, 12) ali pa viseči in razširjeni (dve varianti: t. 10: 8; 14: 4; 8: 3); zastopana sta še rob s plitvim žlebičem (t. 6: 6) in odrezan rob (t. 11: 4). Pogost je metličast okras, ki pokriva celo zunanjo površino posode od vratu navzdol, pri lončku t. 17: 6 izjemoma tudi vrat. Z različnimi motivi, med drugim tudi z borovo vejico, je zastopan vrezan okras (t. 11: 4; 12: 5; 16: 3). Izžlebljen okras imata žara iz groba 7 (t. 11: 4) in lonček iz groba 14 (t. 16: 2).

Način izdelave loncev, njihov okras in oblika kažejo na močne prazgodovinske tradicije. Primerjava z lonci iz južne Panonije pokaže, da so enako oblikovani in okrašeni lonci tam zelo pogosti, le lonci z visečim robom ustij v citirani obravnavi Vikić Belančičeve niso zastopani.⁷¹

5.2. Stekleni predmeti

Balzamarij iz gr. 1 (t. 1: 1) po tipologiji, ki jo je za rimsko steklo izdelala C. Isings, najboljše ustreza obliki 28 b. Večina balzamarijev te oblike je datirana v drugo polovico 1. stol. in 2. stol., nekateri pa morda segajo še v 3. in 4. stol.⁷²

Na t. 1: 2 prikazano ustje je prepognjeno navzven in navznoter ter nato sploščeno, tako da ima trikoten profil. Tako oblikovana ustja so po mnenju

C. Isings in M. C. Calvi⁷³ značilna za steklenice hruškaste oblike, ki so bile v 1. stol. razširjene po celem rimskem imperiju, medtem ko je iz 2. stol. znan le en primerek. Drugi odlomki steklenice iz gr. 1 so močno deformirani in ne nudijo opore za določitev njene oblike.

Zgornji del čaše iz gr. 2 (t. 2: 3) je izdelan iz zelo tankega brezbarvnega stekla (debel. pribl. 0,7 mm), ima izbočeno ustje in oster, neobdelan rob. Drugi odlomki kažejo, da je imela čaša gube. Gubanke s podobno oblikovanim zgornjim delom in neobdelanim robom so bile najdene na Cipru. Imajo enostavno, bolj ali manj vboklo dno in dolge gube. Vessberg jih je na temelju dveh gubank iz ohranjenih grobnih celot datiral v antoninsko obdobje. Oster rob teh gubank kaže, da so jih verjetno uporabljali kot posodice za mazila in ne kot čaše za pitje.⁷⁴ Podobno oblikovane gubanke, morda z obdelanim robom ustja (v nobenem primeru ni opisano, kakšen je rob), so znane že iz druge polovice 1. stol.⁷⁵

5.3. Kovinski predmeti

5.3.1. Nakit

V gr. 4 je bila najdena močno zarjavela železna zapestnica (t. 4: 2), v gr. 6 pa železen pečatni (?) prstan (t. 10: 9). Uhan iz tanke zlate pločevine, ki je bil najden v gr. 11 (t. 14: 1), na več mestih kaže znake popravil (pritrditev loka na polmesec, spajkanje na več mestih). Podobni uhani (tip »a *navicella*«) se pojavljajo večinoma v Italiji in spominjajo na grške uhane iz 8. stol. pr. n. š. ter etruščanske uhane iz 7.—5. stol. pr. n. š. Najenostavnejša izvedba tega tipa uhanov pokriva pas zlate pločevine še ena zlata pločevina, ki jo nosi posebej oblika, pri kateri je pas zlate pločevine izvihan navzven in ima zožene konice. Take oblike je bil uhan iz gr. 11. Pri tehnično naprednejših uhanih tega tipa uhanov pokriva pas zlate pločevine še ena zlata pločevina, ki jo nosi posebej izdelan lok.⁷⁶ Najboljša primerjava uhanu iz gr. 11, ki sem jo v doslednejši literaturi lahko našla, je uhan iz Herculaneja, datiran v čas od 1. stol. pr. n. š. do 1. stol. n. š.⁷

5.3.2. Orožje

V gr. 3 je bila najdena sulična ost (t. 6: 7) z nenavadnim presekom lista (na eni strani raven, na drugi izbočen), v gr. 2 pa železno sulično kopito (t. 4: 8).

5.3.3. Orodje

Železnemu predmetu iz kv. 2 (t. 18: 8) analogen predmet je bil najden v Dangstettnu, avgustejskem legijskem taboru ob zgornjem toku Rena. Fingerlin domneva, da je bilo to orodje za strojenje usnja.⁷⁸ Zdi se, da je istemu namenu služilo tudi orodje iz gr. 1 (t. 2: 13).

5.3.4. Žebli in žeblički

Vsi žebli in žeblički, ki so bili najdeni v grobovih, so ležali raztreseni v žganini. Žebli so bili le v dveh grobovih (gr. 10: t. 15: 8, 9 in gr. 14: t. 16: 4, 5) in bi jih lahko razlagali kot ostanke mrtvaške postelje ali nosil, na katerih je

bil sežgan pokojnik.⁷⁹ Majhni žeblički s kljukasto zakrivljenimi iglami so bili najdeni skoraj v vsakem grobu, v nekaterih pa so bili še posebej številni (npr. gr. 11, 14). Moser⁸⁰ in Graue⁸¹ za podobne žebličke iz grobov menita, da so ostanki čevljev.

6. Sklepna obravnava

Doslej raziskani del grobišča Pod Jezerom glede na grobne najdbe sodi v 1. in 2. stol. n. š. Leži ob poti, kar kaže na rimske običaje, lega na strmem pobočju pa nakazuje povezavo s prazgodovinskimi grobišči Notranjske in Istre, za katere je taka lega značilna.⁸² Ker noben grob ni bil poškodovan ob vkopu mlajšega, lahko sklepamo, da so bili zelo na gosto in na videz brez reda vkopani grobovi na površini označeni.

Pokopavanje v žganinskih grobovih z žaro je bilo uveljavljeno že v prazgodovini na najmanj dveh grobiščih v okolici Rodika (glej str. 102), zato to obliko pokopa Pod Jezerom lahko povezujemo s prazgodovinsko tradicijo lokalnega staroselskega prebivalstva. Zanj govori tudi arhitektura obravnavanih grobov, saj je bila uporaba neobdelanih kamnitih plošč v grobni arhitekturi običajna že za prazgodovinske grobove nad Socerbom in za prazgodovinske grobove Istre (glej str. 102).

Posebna zanimivost Pod Jezerom raziskanih grobov je orožje, ki je bilo v dveh primerih pridano v grob. Zgodnjerimski grobovi z orožjem so namreč redkost. Doslej jih niso našli niti v Rimu niti v Italiji in prav tako ne na področjih, ki so jih naselili Rimljani,⁸³ kar jasno kaže, da jih je treba povezovati z neitalskim prebivalstvom.⁸⁴ V literaturi omenjajo dve možni interpretaciji orožja v zgodnjerimskih grobovih: vojaško in lovsko orožje.⁸⁵ Prvo interpretacijo so zagovarjali številni avtorji; vendar citirana razprava Van Doorselaera navaja k veliki previdnosti pri povezovanju zgodnjerimskih grobov z orožjem z grobovi vojakov: Lingonova oporoka iz Galije⁸⁶ jasno kaže, da orožje v grobovih zgodnjerimske dobe lahko razlagamo kot lovsko orožje. Sulična ost in sulično kopito iz Grobišča Pod Jezerom sta vsekakor preskop podatek, da bi grobova, v katerih sta bila najdena, lahko opredelili kot vojaška grobova; dosti verjetneje se zdi, da gre za lovsko orožje. Dejstvo, da so iz bližnjega prazgodovinskega grobišča na Socerbu znani grobovi z orožjem,⁸⁷ nakazuje, da je tudi pridajanje orožja v grobove Pod Jezerom običaj, ki izhaja iz lokalne prazgodovinske tradicije.

V grobovih so v pribl. enakem številu zastopani predmeti, ki so verjetno lokalne izdelave in domnevni uvoženi predmeti. V prvo skupino lahko uvrstimo predvsem žare in lončke iz grobe, močno porozne in neenakomerno žgane keramike. Zanje je značilno, da po obliki, okrasu in načinu izdelave nadaljujejo prazgodovinsko tradicijo. Med uvoženimi predmeti prevladujejo domnevni izdelki severnoitalskih delavnic, npr. pečatne oljenke, siva keramika tankih sten in terra sigillata, ki so v zgodnjerimskodobnih grobovih bolj ali manj pogoste najdbe. Za skledo z ostrim robom med zaokroženim dnom in zgornjim delom, pokrov in narebreni lonček iz grobov 6 oziroma 7 lahko utemeljeno domnevamo, da izvirajo iz egejskega prostora (glej str. 105).

Med predmeti, ki so bili najdeni v grobovih, lahko razlikujemo:

1. dele noše, v kateri je bil pokojnik sežgan — zapestnica iz gr. 4 in prstan iz gr. 6, ki sta bila najdena v žari; za zlat uhan iz gr. 11, ki je ležal prosto v žganini in v grobu ni imel para, se zdi verjetneje, da je bil pokojnici kot dar pridani na grmado (glej skupino 2);

2. prdatke, ki so bili sežgani s pokojnikom — odlomki keramičnih posod (pretežno terra sigillata), ostanki steklenih predmetov;

3. dele posod, ki so bili med zakopavanjem sežganih ostankov pokojnika ridani (vrženi?) v grob: v gl. ostanki vrčev (stonja ohranjenosti V in VI);

4. prdatki, ki so bili celi položeni v grob (pridatki v ožjem pomenu besede): različne posode, orodja, orožja, oljenke (pri zadnjih je očitno, da so bile še neuporabljene!).

Glede na bližino naselbine na Ajdovščini, kjer je bila z izkopavanji med drugim ugotovljena tudi zgodnjeantična faza poselitve, bi težko dvomili o tem, da so Pod Jezerom pokopavali prebivalci te naselbine. Način pokopa, grobna arhitektura in nekateri grobni prdatki kažejo na staroselsko prebivalstvo, ki je pri pokopavanju svojcev ohranilo številne lokalne prazgodovinske običaje. Kot je omenil že Slapšek,⁸⁸ so značilnosti obravnavanega grobišča močna podpora domnevi, da se je življenje na rodiški Ajdovščini kontinuirano nadaljevalo iz prazgodovinskega v zgodnjeantično obdobje.

Na Sedlu, pribl. 300 m jugozahodno pod naselbino na Ajdovščini (**pril. 1: 3**), je bilo delno raziskanih pet žganih grobov iz 1. stol. n. š. Od morebitnih nadaljnjih izkopavanj na tem grobišču in pa na grobišču Pod Jezerom bi si lahko obetali zanimivo primerjavo teh dveh, isti naselbini pripadajočih grobišč.

Najdb nad potjo zaenkrat ne moremo z gotovostjo opredeliti. Za pas kamnitih plošč v kv. 2 se zdi, da ga je treba razlagati kot naključno posledico delovanja naravnih dejavnikov, kar morda velja tudi za najdbo B iz kv. 3. Najdba A ob robu kv. 3 razen tanke plasti žganine na dnu ne nudi opore, da bi jo opredelili kot grob, vendar te možnosti zaenkrat ne moremo izključiti, še posebej, ker je bil severno od prostora izkopavanj Pod jezerom pri razširjanju gozdne ceste najden žgan rimski grob (**pril. 1: 2**).⁸⁹

ANSI 1975. *Arheološka najdišča Slovenije*, Ljubljana.

AMOROSO A. 1889. Le necropoli preistoriche dei Pizzughi. *Atti e memorie della Società istriana di archeologia e storia patria*. 5/1, 2, 225—261.

BECHERT T. 1980. Zur Terminologie provinzialrömischer Brandgräber. *Archäologisches Korrespondenzblatt* 10/3, 253—258.

BONIS E. 1942. *Die kaiserzeitliche Keramik von Pannonien*. *Dissertationes Pannonicae* 2/20, Budapest.

BUCHI E. 1975. *Lucerne del Museo di Aquileia*, I.

CALVI M. C. 1968. *I vetri romani del Museo di Aquileia*.

CERMANOVIĆ KUZMANOVIĆ A. 1974 (1976). Pregled i razvitak rimskog stakla u Crnoj Gori. *Arheološki vestnik* 25, 175—190.

DAUTOVA RUŠEVLJAN V. 1973. Ranorimska nekropola u uvali Sepen kod Omišlja na otoku Krku. *Diadora* 6, 181—205.

FARKA CH. 1977. *Die römischen Lampen von Magdalensberg*. *Kärntner Museumschriften* 61.

FINGERLIN G. 1972. Dangstetten, ein augusteisches Legionslager am Hochrhein. *Bericht der Römisch-germanischen Kommission* 51—52, 1970—1971, 197—232.

- GRAUE J. 1974. *Die Gräberfelder von Ornavasso*. Hamburger Beiträge zur Archäologie, Beiheft 1.
- GUŠTIN M. 1979. *Notranjska*. Katalogi in monografije 17.
- HAFFNER A. 1980. Neue Ausgrabungen im keltisch-römischen Gräberfeld von Wederath — Belginum. *Funde und Ausgrabungen im Bezirk Trier*. Heft 12, 16—40.
- HAYES J. W. 1983. The Villa Dionysos Excavations, Knossos: The Pottery. *The Annual of the British School at Athens* 78, 97—170.
- ILAKOVAC B. 1968. Keramika iz antičkog broda potonulog kod Paklenih otoka. *Diadora* 4, 183—202.
- ISINGS C. 1957. *Roman Glass*. Archaeologica Traiectina 2.
- ISTENIĆ J. 1987. Kuhinjsko posudje egejskih tipova na nalazištu Rodik — Nekropola Pod Jezerom. *Diadora* 10 (v tisku).
- JOVANOVIĆ A. 1984. *Rimske nekropole na teritoriji Jugoslavije*. Univerzitet u Beogradu — Filozofski fakultet. Centar za arheološka istraživanja. Knjiga 3. Beograd.
- JURKIĆ V. 1979. Rimska žarna nekropola na Fontani pod Buzetom. *Histria Archaeologica* 10/12, 51—73.
- KENNER 1902 a. *Mittheilungen der k. k. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale*, 3/1, 155—157.
- KENNER 1902 b. *Mittheilungen der k. k. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale*, 3/1, 180—183.
- KUČAR V. 1979. Prahistorijska nekropola Beram. *Histria Archaeologica* 10/1, 85—131.
- LAMBOGLIA N. 1943. Ch. Simonett, Tessiner Gräberfelder. *Rivista di Studi Liguri* 21/3—4, 163—194.
- LOESCHCKE S. 1919. *Lampen aus Vindonissa*, Zürich.
- MAIOLI M. G. 1974. Vasi a pareti sottili grigie dal Ravennate. *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta*, 14—15, 106—124.
- MARABINI MOEVS M. T. 1973. *The Roman Thin Walled Pottery from Cosa*. *Memoirs of the American Academy in Rome* 32.
- MARY G. T. 1967. *Die Südgallische Terra sigillata aus Neuss*. *Novaesium I. Limesforschungen* 6.
- MAYET F. 1975. *Les céramiques à parois fines dans la péninsule Ibérique*, Paris.
- MERCANDO L. 1974. La necropoli romana di Portorecanati. *Notizie degli scavi* 8/28, 142—430.
- MERCANDO L. 1980. Portorecanati. *Notizie degli scavi* 8/33, 180—280.
- MIHOVIĆ K. 1972. *Nekropola gradine iznad Limskog kanala*. *Histria Archaeologica* 3/2.
- MIKL CURK I. 1979. Terra sigillata iz emonskih grobišč. *Arheološki vestnik* 30, 339—371.
- MLADIN J. 1969. Halštatska nekropola na Gradini iznad Limskog kanala. *Jadranski zbornik* 7, 289—316.
- MLAKAR S. 1973. Zaštitno iskopavanje rimskih pepeonih grobova u Kringi 1960. godine. *Histria Archaeologica* 4/1, 31—47.
- MOSER K. 1903. Die Nekropole von S. Servolo in Istrien. *Jahrbuch der k. k. Zentral-Kommission für Erforschung und Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale*. Neue Folge 1, 115—138.
- MUCH 1902. *Mittheilungen der k. k. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale* 3/1, 142—144.
- PETRU S. 1972. *Emonske nekropole*. Katalogi in monografije 7.
- PFEILER B. 1970. *Römischer Goldschmuck des ersten und zweiten Jahrhunderts n. Chr. nach datierten Funden*. Mainz am Rhein.
- PLESNIČAR GEC L. 1972. *Severno emonsko grobišče*. Katalogi in monografije 8.
- PLESNIČAR GEC L. 1977. *Keramika emonskih nekropol*. *Dissertationes et Monographiae* 20.
- PLESNIČAR GEC L. 1985. Proizvodnja lončenine v Emoni. *Kronika* 33, 2. in 3. zvezek, 209—213.
- PUSCHI A. 1905. La necropoli preromana di Nesazio. *Relazione degli scavi eseguiti negli anni 1901, 1902, 1904*. *Atti e memorie della Società Istriana* 21, 3—202.
- RAPANIĆ Ž. 1972 a. Antički brod s teretom keramike kod Vignja. *Zbornik otoka Korčule* 2, 141—147.

- RAPANIĆ Ž. 1972 b. Vignja na Pelješcu — ostaci antičkog broda. *Arheološki pregled* 14, 79—80.
- ROBINSON H. 1959. *Pottery of the Roman Period. The Athenian Agora* 5, Princeton, New Jersey.
- RUARO LOSERI L. idr. 1977. *La necropoli di Brežec*. Atti dei Civici Musei di Storia ed Arte di Trieste. Monografie di Preistoria 1.
- RUARO LOSERI L.-RIGHI G. 1982. *La necropoli »celtica«*. Atti dei Civici Musei di Storia ed Arte di Trieste. Monografie di Preistoria 3.
- SCHINDLER KAUDELKA E. 1975. *Die dünnwandige Gebrauchskeramik vom Magdalensberg*. Kärntner Museumsschriften 58.
- SCHINDLER M.-SCHEFFENEGGER S. 1977. *Die glatte rote Terra sigillata vom Magdalensberg*. Kärntner Museumsschriften 62.
- SCHÖNBERGER H. 1953. Provinzialrömische Gräber mit Waffenbeigaben. *Saalburg Jahrbuch* 12, 53—56.
- SCHÖRGENDORFER A. 1942. *Die römische Keramik der Ostalpenränder*. Sonderdruck des Archäologischen Instituts in Wien 13.
- SIVIERO R. 1954. *Gli Ori e le Ambre del Museo Nazionale di Napoli*. Firenze.
- SLAPŠAK B. 1977. Ad CIL 5, 698 (Materija): via directa — translata (in fines alii) — restituta. *Arheološki vestnik* 28, 122—128.
- SLAPŠAK B. 1983 a. Rodik-Ajdovščina. *Atti dei Civici Musei di Storia ed Arte di Trieste* 13/1, 225—227.
- SLAPŠAK B. 1983 b. *Možnosti študija poselitve v arheologiji*. Disertacija. UEK v Ljubljani. FF (tipkopis).
- STRAZZULA RUSCONI M. J. 1979. Scavo di una villa rustica a Joannis (Udine). *Aquileia Nostra* 50, 1—119.
- ŠKODIČ L. 1984. *Primeri izvedenosti vertikalnih stereoposnetkov*. UEK v Ljubljani. FAGG, Oddelek za geodezijo. Diplomska naloga št. 152.
- VAN DOORSELAER A. 1967. *Les nécropoles d'époque romaine en Gaule septentrionale*. Dissertationes Archaeologicae Gandenses 10.
- VESSBERG O. 1952. Roman Glass in Cyprus. *Skrifter utgivna av Svenska Institutet i Rom. Opuscula Archaeologica* 7, 109—165.
- VIKIĆ BELANČIĆ B. 1975 a. Antičke svetiljke u Arheološkom muzeju u Zagrebu. *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu* 3/9, 49—70.
- VIKIĆ BELANČIĆ B. 1975 b. Keramika grublje fakture u južnoj Panoniji s osobitim obzirom na urne i lonce. *Arheološki vestnik* 26, 25—53.
- VRŠALOVIĆ D. 1974. *Istraživanja i zaštita podmorskih arheoloških spomenika u SR Hrvatskoj*. Zagreb.
- VRŠALOVIĆ D. 1979. *Arheološka istraživanja u podmorju istočnog Jadrana*. Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Zagreb. Disertacija (tipkopis).

¹ Poročilo je prirejena diplomatska naloga, ki sem jo izdelala med študijem arheologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Delo je bilo zaključeno konec leta 1984.

² Slapšak 1983 a, 225—226.

³ Slapšak 1983 b, 131.

⁴ Slapšak 1983 b, 131—143; Slapšak 1977, 123 (slika).

⁵ Sondiranje je dokumentirano s terensko risbo (M = 1 : 20) in s številnimi fotografskimi posnetki. Na temelju podatkov iz omenjenih virov in natančnih opisov grobov v terenskem dnevniku dr. T. Knifca je bilo v večini primerov mogoče rekonstruirati profile in florise grobov (glej t. 1, 3, 5, 7, 8, 9, 11, 12).

⁶ Posamezne faze izkopavanj leta 1982 so dokumentirane z vertikalnimi črno-belimi stereo posnetki in z vertikalnimi barvnimi mono posnetki, ki so bili s pomočjo dvigala snemani z višine 6—10 m. Dokumentacija detajlov so fotografski posnetki in terenske risbe profilov grobov. Na temelju 5 ovrednotenih stereo posnetkov so bili izrisani načrt kvadrantov 1—3 (pril. 2) in tlorisi grobov (glej t. 13—16). Situacijska natančnost je 16 cm, višinska pa je dosti manjša, saj so celo višine oslonilnih točk stereo modelov odstopale do 30 cm. Večja je situacijska in višinska relativna natančnost med posameznimi točkami, katerih višinska razlika ni večja od 80 cm. Ocenjena je na

3 cm. O vzrokih za take rezultate izvednotenja glej Škodič 1984, 20, 45—48.

⁷ Vsa dosedanja izkopavanja na grobišču so bila financirana iz sredstev URP Geneza kulturne pokrajine, arheološka raziskovanja, tema Antično podeželje (vodja dr. B. Slapšak).

⁸ Kamni zgornje lege so se zrušili pred izkopavanji leta 1986 in tako na risbi 1 in t. 22: 1 niso dokumentirani.

⁹ Termin je razložen v opombi 12.

¹⁰ Številke v oklepajih se nanašajo na ustrezajoče tabele.

¹¹ Ostanke kosti iz grobov 1—5, 9, 11 in 14 je analizirala mg. Tatjana Tomazov-Ravnik (Katedra za antropologijo, VTOZD za biologijo, Biotehniška fakulteta).

¹² Bechert v svojem prispevku k terminologiji žganih rimskih grobov (Bechert 1980, 253—258) za grobove, pri katerih je bil sežig opravljen na ustrini, predlaga termin »Ustrinatium«. Med njimi razlikuje »Urnengrab« (ostanki kosti so v žari, v grob ni nasuta žganina), »Brandgrubengrab« (ostanki kosti so v žari, žganina ni nasuta v grob) in »Brandschüttungsgrab« (ostanki kosti so zbrani v žari ali na kupku, v grob je nasuta žganina). Ker v domači arheološki literaturi niso uvedeni ustrezni termini za »Brandgrubengrab« in »Brandschüttungsgrab«, sem se odločila za opisni oznaki: žganinski grob s prosto raztresenimi kostmi in žganinski grob z žaro.

¹³ Matavun: Ruaro Loseri idr. 1977, 22; morda tudi »keltska nekropola«: Ruaro Loseri — Righi 1982, 9; primerjaj Ruaro Loseri 1977, 2.

¹⁴ Moser 1903, 118—125; Kenner 1902 a, 155; Much 1902, 143.

¹⁵ Moser (1903, 125—138) približno pri polovici zgodnjerskodobnih grobov omenja žare. Ne pove pa, ali je bila v grobovih žganina, kar prav tako ni razvidno iz poročil drugih avtorjev (citirani v ANSI 1975, 142).

¹⁶ Mlakar 1973, 31—48.

¹⁷ Mlakar 1973, 47—48.

¹⁸ Jovanović (1984, 149) v obravnavi rimskih nekropol na prostoru Jugoslavije ne razlikuje med žarnimi grobovi in žganinskimi grobovi z žaro, temveč jih obravnava skupaj v skupini »grobovi s keramičnimi žarami«. Po njegovih opazovanjih je taka oblika pokopa na nekaterih področjih posledica nadaljevanja avtohtone tradicije, na drugih pa posledica romanizacije.

¹⁹ Picugi: Amoroso 1889, 228—229; Limski kanal: Mladin 1969, 294; Mihovilčič 1972, 8; Nezakcij: Puschi 1905, 17—18; Beram: Kučar 1979, 90—105.

²⁰ Moser 1903, 118—125.

²¹ Moser (1903, 125—138) pri večini zgodnjerskih grobov omenja eno do štiri kamnite plošče, ki so grob pokrivale; le redko omenja stranske kamnite plošče — zdi se, da le v primerih, ko so bile premaknjene ali podobno. Možno je torej, da Moser pri večini grobov ni navedel stranskih kamnitih plošč, čeprav so jih imeli.

²² Loeschcke 1919, 255—257; Buchi 1975, XXIV, XXVI—XXVII.

²³ Loeschcke 1919, 256.

²⁴ Loeschcke 1919, 237—238.

²⁵ Buchi 1975, XXIV, XXVI—XXVII, 66—70, 153—154.

²⁶ Farka 1977, 86.

²⁷ Farka 1977, 74—76.

²⁸ Vikić Belančić 1975 a, 114.

²⁹ Glej op. 26.

³⁰ Glej zgoraj in str. 104—106.

³¹ Lamboglia 1943, 175.

³² Schindler-Scheffenecker 1977, t. 43, 44 prim. z Mary 1967, 13.

³³ Schindler-Scheffenecker 1977, 129—130.

³⁴ Lamboglia 1943, 175.

³⁵ Mayet 1975, 170—172.

³⁶ Marabini Moevs 1973, 212—215; Schindler Kaudelka 1975, 173—174.

³⁷ Plesničar Gec 1985, 209.

³⁸ Lamboglia 1943, 180, 183; Schindler Kaudelka 1975, 31—32.

³⁹ Maioli 1974, 113—114.

⁴⁰ Plesničar Gec 1972, t. 41: 17; Petru 1972, t. 36: 34.

⁴¹ Plesničar Gec 1977, 14.

⁴² Plesničar Gec 1977, t. 1: 4, 5, 6, 8.

⁴³ Primerjaj Schörgendorfer 1942, 2, t. 2: 20; Bonis 1942, 47, t. 20: 51, 52, 53; Mercado 1980, 213, fig. 126 1, 127 1; Dautova Ruševljan 1973, 188, t. 6: 124; Plesničar Gec 1977, 20, t. 1: 74; Mercado 1974, 168, fig. 26.

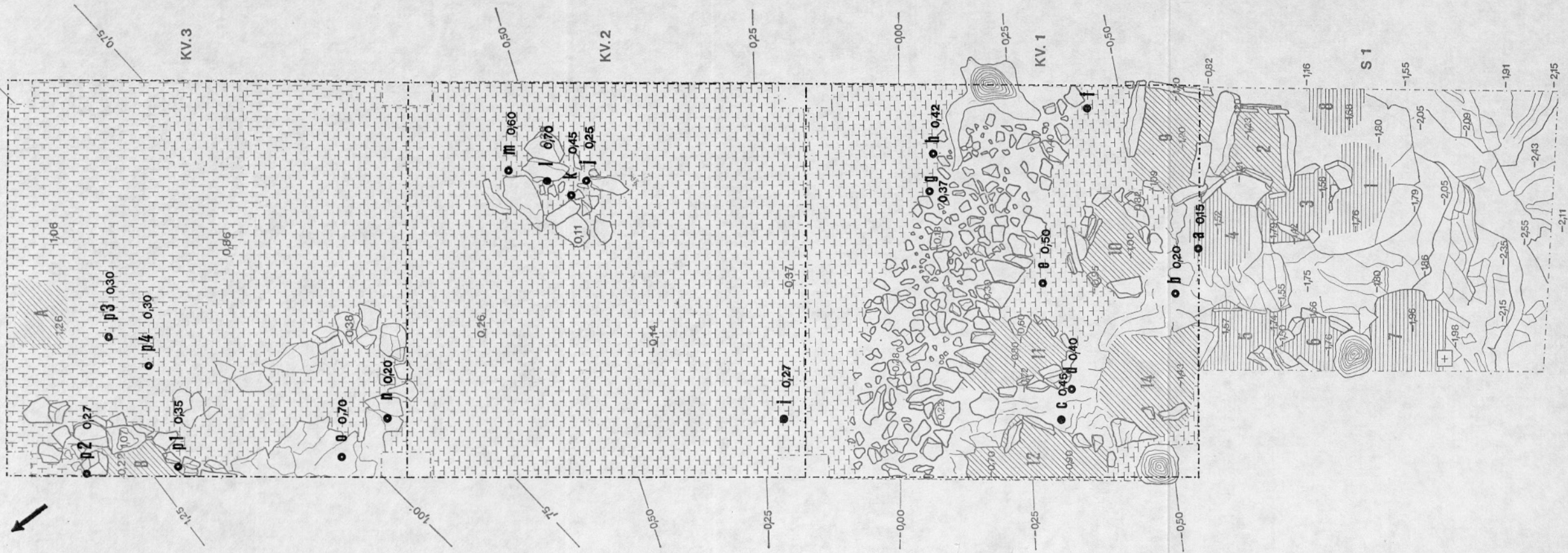
⁴⁴ Glej op. 41.

⁴⁵ Marabini Moevs 1973, 308, 237—238, Pls 46, 85.

⁴⁶ Omenjena skleda s pokrovom in nabrebreni lonček so podrobneje obravnani v Istenič 1987.

⁴⁷ Ilakovac 1968, 183—206, t. 1: 1765, 1768, 1756, 1740, 1761, 1717; 2, 3: 1746; 4: 1750, 1755, 1720, 1740, 1717, 1761.

⁴⁸ Rapanić 1972 a, 141—147; Rapanić 1972 b, 79—80.

Priloga 2: Rodik — Grobišče Pod Jezerom. Načrt izkopanega prostora. M = 1 : 50 (višine navedene v metrih).

Beilage 2: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom. Plan der Ausgrabungsfläche. M = 1 : 40 (die Höhen in Meter angegeben).

Legenda/Legende

- žganina / Brandschutt
- rjava zemlja / braune Erde
- ilovno laporna preperelina z večjimi kosi osnovne kamenine / verwitterter Mergelstein
- enakomerno in močno preperel laporni peščenjak / strak und regelmässig verwitterter Mergelstein
- kamen / Stein

Priloga 3: Rodik — Grobišče Pod Jezerom. Mikrolokacija posameznih najdb v kvadrantih 1—3. M = 1 : 50. Navedene številke označujejo približno globino posameznih najdb (v metrih), merjeno od hodne površine.

Beilage 3: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom. Mikrolokalisierung der Einzelfunde in den Quadranten 1—3. M = 1 : 40. In Klammern sind die von Oberfläche aus gemessenen Tiefen angegeben (in Meter).

⁴⁹ Vir informacije: inventarna knjiga v Povijesnom i pomorskom muzeju hrvatskog Primorja, Rijeka, inv. št. K 274—K 283.

⁵⁰ K 274 — lonec z dvema ročajčkoma — kot Ilakovac 1968, t. 3: 1746.

K 275 — lonec z enim ročajčkom — kot Ilakovac 1968, t. 3: 1751.

K 276 — lonček z ročajčkom in horizontalnim rebrom na vratu — kot Ilakovac 1968, t. 3: 1758.

K 277 — skleda kot Ilakovac 1968, t. 4: 1755.

K 278 — lonec kot 274, le da je ustje trikotno oblikovano.

K 279 — skleda s pripadajočim pokrovom — kot Ilakovac 1968, t. 4: 1740, 1720. (fotografija: Vrsalović 1974, sl. 160)

K 280 — pokrov kot pri 279.

K 281, 282 — nizki posodi — kot Rapanić 1972 a, 147: sl. 5.

K 283 — ponev — kot Ilakovac 1968, t. 5: 1763.

⁵¹ Ilakovac 1968, 192, 189, inv. br. 1731.

⁵² Ilakovac 1968, 192—194.

⁵³ Lonec (žara) — inv. št. 503 FB in dve skledi brez inv. št.

⁵⁴ Narebreni lonci z dvema ročajjema: inv. št. A 5086 (najdišče Brioni), A 22638 — objavila Jurkić 1979, 62, 68—69 (najdišče Buzet — Funtana), A 3195 (najdišče ni znano), A 4586 (najdišče ni znano), A 8135 (najdišče Kringa) — objavil Mlakar 1973, 36—37; sklede: inv. št. A 7892 (brez ročajčkov; najdišče Brioni), A 5313 (najdišče ni znano), A 4771 s pripadajočim pokrovom, na površini morski sediment (najdišče Smokvice pri Šibeniku), A 9722 in 9577 (najdišče Sorna pri Poreču)

⁵⁵ Vrsalović 1974, sl. 155, 159, 162, 236.

⁵⁶ Vrsalović 1979, 411—412.

⁵⁷ Nekropola Portorecanati južno od Ancone (Mercando 1974, 178—179, 182, 294—295, 297—298, 307, 420, fig. 47, 48, 206, 208, 222), trije narebreni lonci brez inv. št. v depoju Museo archeologico di Aquileia.

⁵⁸ Ilakovac 1968, 192, 200, op. 44; Rapanić 1972 a, 146.

⁵⁹ Vrsalović 1974, 61; Vrsalović 1979, 411.

⁶⁰ Ilakovac 1968, 200.

⁶¹ Rapanić 1972 a, 144.

⁶² Vrsalović 1979, 416—417.

⁶³ Hayes 1983.

⁶⁴ Sklede z ostrim robom med dnom in zgornjim delom: Ilakovac 1968, t. 1: 1740, 1761; 4: 1755, 1740 in Rapanić 1972 a, 147: sl. 3, 4 — prim. s Hayes 1983, Fig. 6: 65; 7; narebreni lonci: Ilakovac 1968 t. 2, 3: 1746, 1751 in Rapanić 1972 a, 147: sl. 2 — prim. s Hayes 1983, Fig. 5; 6: 64, 66, 69, 70; narebreni enoročajjni vrči s trolistnim ustjem: Ilakovac 1968, t. 1: 1719; 3: 1749 in Rapanić 1972 a, 147: sl. 7 — prim. s Hayes 1983, Fig. 6: 76, 77; ponve: Ilakovac 1968, t. 2, 5: 1763 in Rapanić 1972 a, 147: sl. 6 — prim. s Hayes 1983, Fig. 9: 99—103; lončki z ročajčkom in horizontalnim rebrom na vratu: Ilakovac 1968, t. 1, 3: 1742, 1724, 1758 in Rapanić 1972 a, 147: sl. 1 — prim. s Hayes 1983, Fig. 4: 48; 6: 73—74.

⁶⁵ Hayes 1983, 105—108.

⁶⁶ Glej op. 4.

⁶⁷ Robinson 1959, 22, t. 7: G 193—196.

⁶⁸ Hayes 1983, 105, op. 19.

⁶⁹ Hayes 1983, 107.

⁷⁰ Glej op. 64, »lončki z ročajčkom in horizontalnim rebrom na vratu«.

⁷¹ Vikić Belančić 1975 b, 29, t. 1: B; 3: 3 a, b, 4.

⁷² Isings 1975, 41—43.

⁷³ Isings 1957, 34—35, Form 16; Calvi 1968, 57—59, Tav. 12: 7, B: 6.

⁷⁴ Vessberg 1956, 118—122, 154—155, Pl. 3: 25—26.

⁷⁵ Isings 1957, oblika 32, 46—47; Cermanović Kuzmanović 1974, 178, t. 3: 9; Petru 1972, gp. 885, t. 63.

⁷⁶ Pfeiler 1970, 17.

⁷⁷ Siviero 1954, 68, Nr. 258, Tav. 181 d.

⁷⁸ Fingerlin 1971, 213, Abb. 17: 3.

⁷⁹ Van Doorselaer 1967, 112.

⁸⁰ Moser 1903, 134.

⁸¹ Graue 1974, 69, Taf. 76: 4.

⁸² Prim. Guštin 1979, 15; Kučar 1979, 86; Kenner 1902 b, 180, Abb. 1.

⁸³ Van Doorselaer 1967, 187—188.

⁸⁴ Schönberger 1953, 53; primerjaj še Haffner 1980, 27—28, 39.

⁸⁵ Schönberger 1953, 53—56; Van Doorselaer 1967, 185—199.

⁸⁶ CIL 5708 (citirano po Van Doorselaer 1967, 194, op. 3).

⁸⁷ Moser 1903, 118—125.

⁸⁸ Slapšak 1983 b, 129.

⁸⁹ B. Slapšak ustno.

Zusammenfassung

Das Dorf Rodik (Gemeinde Sežana) liegt im südwestlichen Slowenien, ungefähr 7 km südlich von Divača. Auf dem ca 1 km entfernten Ringwall mit dem charakteristischen Namen Ajdovščina wurden durch die in den Jahren 1975, 1981, 1982, 1983 und 1985 durchgeführten Grabungen der Archäologischen Abteilung der Philosophischen Fakultät der Universität Ljubljana Reste einer vorgeschichtlichen, früh- und spätrömerzeitlichen Siedlung gefunden,² die wahrscheinlich das Zentrum der Rundikten war. Der Name Rundictes ist uns durch die bei Materija (einem ca 5 km südlich von Rodik liegenden Dorf) gefundene Inschrift aus der Zeit des Claudius bekannt. Er ist im Namen des heutigen Dorfes Rodik erhalten geblieben.³ Die Siedlung lag sehr nahe zu der via publica Senia—Tarsatica—Aquilaia, die wahrscheinlich durch das Gebiet der Rundictes verlief.⁴

Ungefähr einen halben Kilometer unterhalb der Ajdovščina liegt auf dem Bergabhang die Pod Jezerom genannte Kahlfläche (**Beil. 1:** 1), auf welcher in den Jahren 1981, 1982 und 1986 kleinere Ausgrabungen der obengenannten archäologischen Abteilung stattfanden. 20 bis 40 cm unter der heutigen Oberfläche wurden 14 sehr dicht in den Hang eingegrabene früh Römerzeitliche Brandgräber gefunden, von denen 8 vollständig und 5 nur teilweise ausgegraben wurden. Das unter einem Baumstumpf im Quadrant 1 liegende Grab 13 ist fast vollständig in der Erde geblieben (siehe **Beil. 2**).

Östlich von den Gräbern, 10—15 cm unter der heutigen Oberfläche, wurde ein Weg freigelegt. Er lag auf einer Aufschüttung aus Erde und Steinen, mit welcher das Gefälle des Hanges ausgeglichen war. Der westliche Rand der Aufschüttung verlief entlang der ursprünglichen Hangkante; er war mit einer aus unbearbeiteten grösseren Steinen gebildeten Stützmauer eingefasst (**Zeichnung 1**). Durch den Druck des Hanges wurden die Aufschüttung und die Stützmauer geneigt, so dass die oberen Lagen der Stützmauer sich über das unmittelbar an dem Weg liegende Grab 11 erstreckten. Ungefähr parallel zum Wegrand stand oberhalb des Grabes 11 eine gerade, wegen des Handdruckes stark geneigte unbearbeitete Steinplatte (**Taf. 22:** 1), die wahrscheinlich ursprünglich an der Oberfläche sichtbar war und den Rand des Grabes kennzeichnete.

Auf dem bisher freigelegten Gebiet östlich des Weges wurden keine Gräber gefunden, evtl. mit Ausnahme des »Fundes A« (am Rande des Quadranten 3 — siehe **Beil. 2**), für welchen man die Möglichkeit, dass es sich dabei um Reste eines Grabes handelt, nicht ausschliessen kann.

Die Anhäufung von grösseren unbearbeiteten Steinplatten im östlichen Teile des Quadranten 2 (siehe **Beil. 2**) scheint eine zufällige Folge der Wirkung der Naturkräfte zu sein. Das gleiche könnte auch für den »Fund B« im Quadranten 3 gelten (siehe **Beil. 2**). Für die Einzelfunde (z. B. das Gerät für Lederbearbeitung) siehe **Taf. 18, Übersichtstabellen (ÜT) 10 und 11** und die **Beil. 3**.

Alle Funde werden unter den Inventarnummern 6001 bis 6177 im Landesmuseum in Koper (Pokrajinski muzej Koper) aufbewahrt.

Im folgenden Absatz wird versucht, auch dem deutschsprachigen Leser wenigstens Teile des Kataloges verständlich zu machen. Im slowenischen Text sind zuerst die Gräber beschrieben (3. 1.), dann folgen Grab- (**ÜT 1—9**) und Einzelfunde (**ÜT 10, 11**). Auf den einzelnen ÜT sind immer zuerst die Keramik- und dann die Glas- und Metallfunde beschrieben. Die ÜT für Keramikfunde enthalten folgende Rubriken (von 1. nach r.): 1) Inventarnummer; 2) Bezeichnung des Gegenstandes; 3) Erhaltungsstufe mit Bezug auf den Anteil des Gegenstandes, der im Grab gefunden war; 4) die Massangaben; 5) Beschreibung der Magerung (ker. = Keramik, slj. = Glimmer, kal. = Calcit, Quarz, ? = Unbestimmte Magerungsart, mit Farbe und Härte; für die Korngrösse und Dichte siehe slowenischen Text, Seite 74; 6) deutliche Porosität; 7) Schichtung; 8) Härte des Tones nach der Mohs-Härteskala; 9) durch Feuer verursachte sekundäre Veränderungen; 10) Herstellungsart (R = handgeformt, V = Scheibenware, R + V = nachgedreht, K = mit Hilfe einer Form hergestellt; 11) Struktur der Oberfläche (hrapava = rauh, gladka = glatt, mazasta = schmierig — bei der Berührung

klare Spuren auf den Fingern hinterlassend, premaz = Überzug); 12) Farbe an der Oberfläche (äussere und innere) und im Kern; nach der Code Expolaire Farbentafel (Autoren A. Cailleux und G. Taylor, Edition N. Boubée et Cie) — die Codes sind in der Beil. 4 dechiffriert); 13) Anmerkungen (TS = Terra sigillata, KTS = Dünnwandkeramik); 14) Nummer der evtl. Zeichnung auf der entsprechenden Tafel. Bei der Beschreibung der Glasfunde wurden von diesen Rubriken nur die Nummern 1, 2, 3, 4, 10 (P = geblasen), 9 und 14 einbezogen, bei den Metallfunden dagegen die Rubriken 1, 2, 4, 13, 14 (immer von 1. nach r. angegeben) und zusätzlich das Material (železo = Eisen, bron = Bronze).

Auf dem Fundort Pod Jezerom wurden nur Brandgräber gefunden. Die nicht abgebrannten Wände der Gräber zeigen, dass in die Gräber schon gekühlter Brandschutt geschüttet worden war. Die spärlichen Reste der Knochen waren in Urnen die im Brandschutt lagen. Nach der von Bechert vorgeschlagenen Terminologie¹² handelt es sich also um »Brandschüttungsgräber«. Grab 10, in welchem keine Urne und keine Reste von Knochen und auch keine Grabbeigaben im engeren Sinne gefunden wurden und das auch nur wenig Brandschutt enthielt, bildet eine Ausnahme.

Die Grabgruben wurden in die verwitterten Schichten des Mergelsteines eingegraben und erreichten fast alle mit dem unteren Teil den natürlichen Felsen. Die Mehrheit der Gräber war mit grösseren oder kleineren, unbearbeiteten Steinplatten ausgestattet, die auf verschiedene Weise verwendet wurden, wie es die **Zeichnung 2** zeigt.

Bestattung in Brandschüttungsgräbern mit Urne und die Grabarchitektur aus unbearbeiteten Steinplatten haben sich in der Umgebung von Rodik schon in der Vorgeschichte durchgesetzt,^{13—17, 19—21} was andeutet, dass an dem Gräberfeld Pod Jezerom beide Gepflogenheiten mit einer aus der Vorgeschichte stammenden Lokaltradition in Zusammenhang zu bringen sind.

Man kann die Grabfunde in folgende Gruppen einordnen:

1) Teile der Tracht, in welcher der Verstorbene vermutlich verbrannt worden ist. Das sind der Armring aus dem Grab 4 und der Fingerring aus dem Grab 6, die beide in der jeweiligen Urne gefunden wurden. Der goldene Ohrring, der frei im Brandschutt des Grabes 11 lag und als Einzelstück gefunden worden ist, könnte vielleicht eher als eine Beigabe betrachtet werden, die zwar mit der Verstorbenen verbrannt worden ist, aber von ihr während der Verbrennung nicht getragen wurde (vgl. Gruppe 2);

2) Beigaben, die mit dem Verstorbenen verbrannt worden sind. Neben den Fragmenten von Terra sigillata (Inv. Nr. 6020, 6048, 6078, 6087, 6088) und anderer Keramik (Inv. Nr. 6022, 6081) sind hier Teile der Glasflasche (Inv. Nr. 6011) und die völlig verschmolzenen Reste eines Glasgegenstandes (Inv. Nr. 6064) zu nennen;

3) Teile der Gefässe, die wahrscheinlich während der Bestattung ins Grab gegeben wurden (vor allem Krüge — Erhaltungsstufen V und VI);

4) Beigaben, die vollständig direkt ins Grab gelegt worden sind (Beigaben im engeren Sinne): verschiedene Gefässe, Gerät, Waffen, Öllampen.

Es ist bemerkenswert, dass sich in den Gräbern auch Waffen befinden: frührömische Gräber mit Waffen sind nämlich sehr selten. Sie fehlen in Rom, Italien und in den Gebieten, wo sich die Römer angesiedelt hatten.⁸³ Die Sitte der Waffenbeigabe sollte demnach mit der nichtitalischen Bevölkerung in Zusammenhang gebracht werden.⁸⁴ Aus der Literatur sind zwei Interpretationen der Waffen in frührömischen Gräbern bekannt: Kriegs- und Jagdwaffen.⁸⁵ Die erste Interpretation wurde zwar von vielen Forschern angenommen, doch mahnen uns die Beobachtungen von Van Doorselaer diesbezüglich zu grosser Vorsicht: das in Gallien gefundene Testament des Lingon⁸⁶ zeigt deutlich, dass in frühromischer Zeit den Gestorbenen Jagdwaffen ins Grab mitgegeben worden sind. Jedenfalls sind wir nicht berechtigt, die Gräber 2 und 3 aus dem Gräberfeld Pod Jezerom wegen einem Lanzenschuh beziehungsweise einer Lanze als Militärgräber zu bezeichnen. Die Möglichkeit, dass es sich um »zivile« Gräber mit Jagdwaffen als Beigabe handelt, scheint viel plausibler. Die in dem nahen Gräberfeld am Socerb ausgegrabenen vorgeschichtlichen Gräber mit Waffenbeigaben deuten an, dass auf dem Gräberfeld Pod Jezerom dieser Brauch aus lokaler vorgeschichtlichen Tradition stammt.

In den Gräbern sind ungefähr gleich zahlreich die vermutlich in den lokalen Werkstätten gefertigten Gegenstände und die wahrscheinlich importierte Ware vertreten. In der ersten Gruppe sollen die Urnen (Inv. Nr. 6002, 6019, 6033, 6044, 6047, 6060, 6068, 6072, 6079, 6093, 6128) und kleinen Töpfen (Inv. Nr. 6004, 6006, 6017, 6034, 6046, 6061 usw.) aus grobem, sehr porösem und ausgesprochen unregelmässig gebranntem Ton genannt werden. Es ist bezeichnend, das sie in der Form, Verzierung und Herstellungstechnik (handgeformt und nachgedreht) die vorgeschichtliche Tradition weiterführen.

Unter der importierten Ware überwiegen die vermutlich norditalischen Produkte wie Firmalampen, graue Dünnwandkeramik und die Terra sigillata (letztere nur Fragmente, alle verbrannt), die alle mehr oder weniger häufig in frühromerzeitlichen Gräbern des 1. und 2. Jhdts. gefunden werden. Mehr Aufmerksamkeit verdienen die Schüssel mit scharfer Kante zwischen dem gerundeten Boden und dem oberen Teil (**Taf. 9: 5**), der Deckel (**Taf. 9: 4**) und der gerippte Topf (**Taf. 11: 1**) aus den Gräbern 6 bzw. 7.⁴⁰ Diesen Gegenständen gemeinsam sind die mehr oder weniger gerippte Oberfläche, eine Folge der Herstellung auf der Töpferscheibe, und die gleiche Art des Brennens (graue Flecken). Schüssel und Topf sind auch die Form des Randes und zwei kleine, flache und unregelmässig profilierte Handgriffe gemeinsam. Zu beiden Gefässen und dem Deckel finden wir direkte Analogien unter der Ware der Ladung zweier Schiffe, die vor der Pakleni otoci genannten Inselgruppe bei der Insel Hvar⁴⁷ bzw. bei Viganj im Kanal von Pelješac⁴⁸ gesunken sind. Den Untergang eines dritten Schiffes gleicher Ladung können wir in der Umgebung von Nerezine an der südwestlichen Küste der Insel Lošinj vermuten: in dem Pomorski i povijesni muzej hrvatskog Primorja in Rijeka befinden sich nämlich 10 Gefässe (Inv. Nr. K 274—283), die den Typen und deren Kombination nach völlig den obengenannten versunkenen Schiffsladungen entsprechen.⁵⁰ Sie wurden alle im Meer in der Umgebung von Nerezine gefunden. Die genauere Lokalisierung und die Umstände des Fundes sind leider unbekannt.⁴⁹ Die Einheitlichkeit des Stiles der Gefässe, die Standardisierung von deren Herstellung und die Grösse der obengenannten Ladungen deuten auf eine Serienproduktion hin.⁵⁵

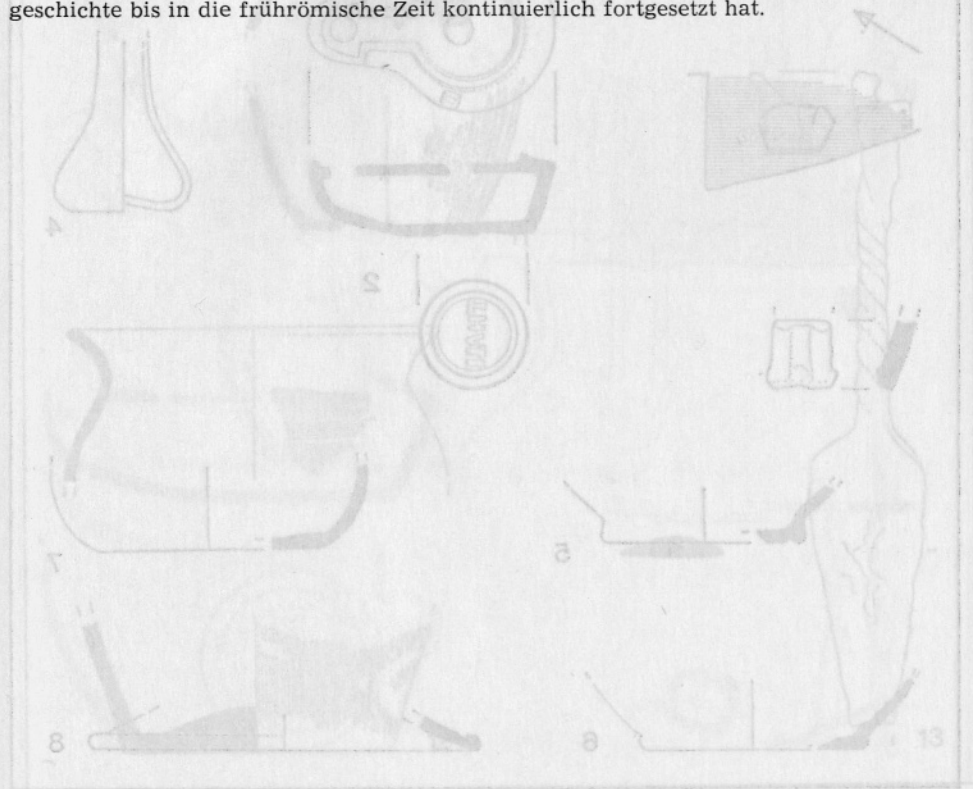
Über die Herkunft der Gefässe, die an der Adria am eindrucksvollsten mit den Ladungen der bei Pakleni otoci, Viganj und vermutlich auch bei Nerezine versunkenen Schiffe vertreten sind, aber auch sonst, aus vielen Sammlungen an der östlichen Adriaküste bekannt sind,⁵⁴ wurden zwei verschiedene Meinungen geäußert, und zwar, dass sie 1.) in der Provinz Dalmatia⁶⁰ und 2.) in Griechenland hergestellt wurden.⁶² Starke Unterstützung der »griechischen« These bedeutet die Veröffentlichung über die Keramik aus der römischen Villa in Knossos (Kreta),⁶³ in welcher Hayes fast alle Typen, die in den genannten versunkenen Schiffsladungen vertreten sind, als im Ägäischen Raum sehr häufige Formen bezeichnet.⁶⁴ Schüsseln mit scharfer Kante zwischen dem gerundeten Boden und dem oberen Teil und die gerippten Töpfe angedeutet: die Grösse der Handgriffe wird kleiner, die Töpfe werden weniger im Ägäischen Raum völlig üblich waren. Er vermutet, dass sie in einem oder zwei Hauptzentren, die bis jetzt noch nicht lokalisiert sind, produziert wurden und dass sie nach Knossos trotz der Menge hier gefundenen Gefässe importiert worden sind. Derselbe Forscher hat auch den Trend der Formentwicklung der Schüsseln und der Töpfe angedeutet: die Grösse der Handgriffe wird kleiner, die Töpfe werden weniger sackförmig und der Boden tiefer abgerundet; bei den Schüsseln vertieft sich der Boden.⁶⁵

Nach dem gegenwärtigen Stand der Forschung scheint es demnach wahrscheinlich, dass die Schüssel und der Topf aus dem Gräberfeld Pod Jezerom aus dem Ägäischen Raum stammen. Einen Teil des Weges zum Fundort könnten die Reste der Schiffbrüche bei Pakleni otoci, Viganj und bei Nerezine andeuten. Man kann vermuten, dass sie von Dalmatien direkt und nicht über die norditalischen Häfen der Regio X Venetia et Histria zum Fundort gelangt sind. Ausser der regionalen Verteilung der Funde spricht dafür auch die Lage unseres Fundortes in der Nähe der via publica Senia — Tarsatica — Aquileia.

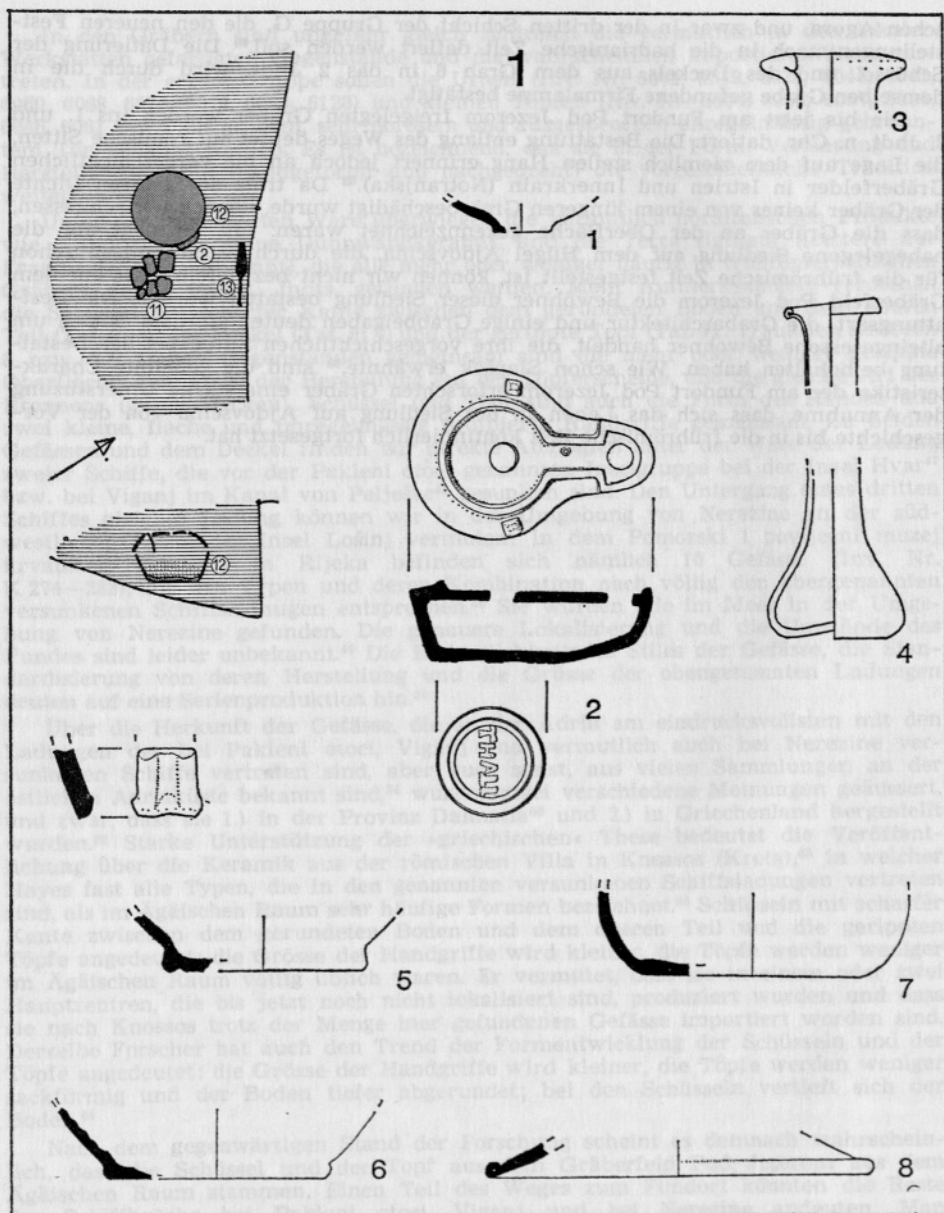
Der angedeuteten Formentwicklung nach sind die am Gräberfeld Pod Jezerom gefundene Schüssel und der Topf als früh zu bezeichnen. Die besten Analogien auf dem Ägäischen Gebiet haben beide (sowie der Deckel) unter der Keramik der atheni-

schen Agora, und zwar in der dritten Schicht der Gruppe G, die den neueren Feststellungen nach in die hadrianische Zeit datiert werden soll.⁸⁸ Die Datierung der Schüssel und des Deckels aus dem Grab 6 in das 2. Jhd. wird durch die in demselben Grabe gefundene Firmalampe bestätigt.

Die bis jetzt am Fundort Pod Jezerom freigelegten Gräber werden ins 1. und 2. Jhd. n. Chr. datiert. Die Bestattung entlang des Weges deutet auf römische Sitten, die Lage auf dem ziemlich steilen Hang erinnert jedoch an die vorgeschichtlichen Gräberfelder in Istrien und Innerkrain (Notranjska).⁸² Da trotz der grossen Dichte der Gräber keines von einem jüngeren Grab beschädigt wurde, können wir schliessen, dass die Gräber an der Oberfläche gekennzeichnet waren. Mit Hinsicht auf die nahegelegene Siedlung auf dem Hügel Ajdovščina, die durch Ausgrabungen schon für die frühromische Zeit festgestellt ist, können wir nicht bezweifeln, dass auf dem Gräberfeld Pod Jezerom die Bewohner dieser Siedlung bestattet wurden. Die Bestattungsart, die Grabarchitektur und einige Grabbeigaben deuten an, dass es sich um alteingesessene Bewohner handelt, die ihre vorgeschichtlichen Sitten bei der Bestattung beibehalten haben. Wie schon Slapšak erwähnte,⁸⁸ sind die genannte Charakteristika der am Fundort Pod Jezerom erforschten Gräber eine starke Unterstützung der Annahme, dass sich das Leben in der Siedlung auf Ajdovščina von der Vorgeschichte bis in die frühromische Zeit kontinuierlich fortgesetzt hat.

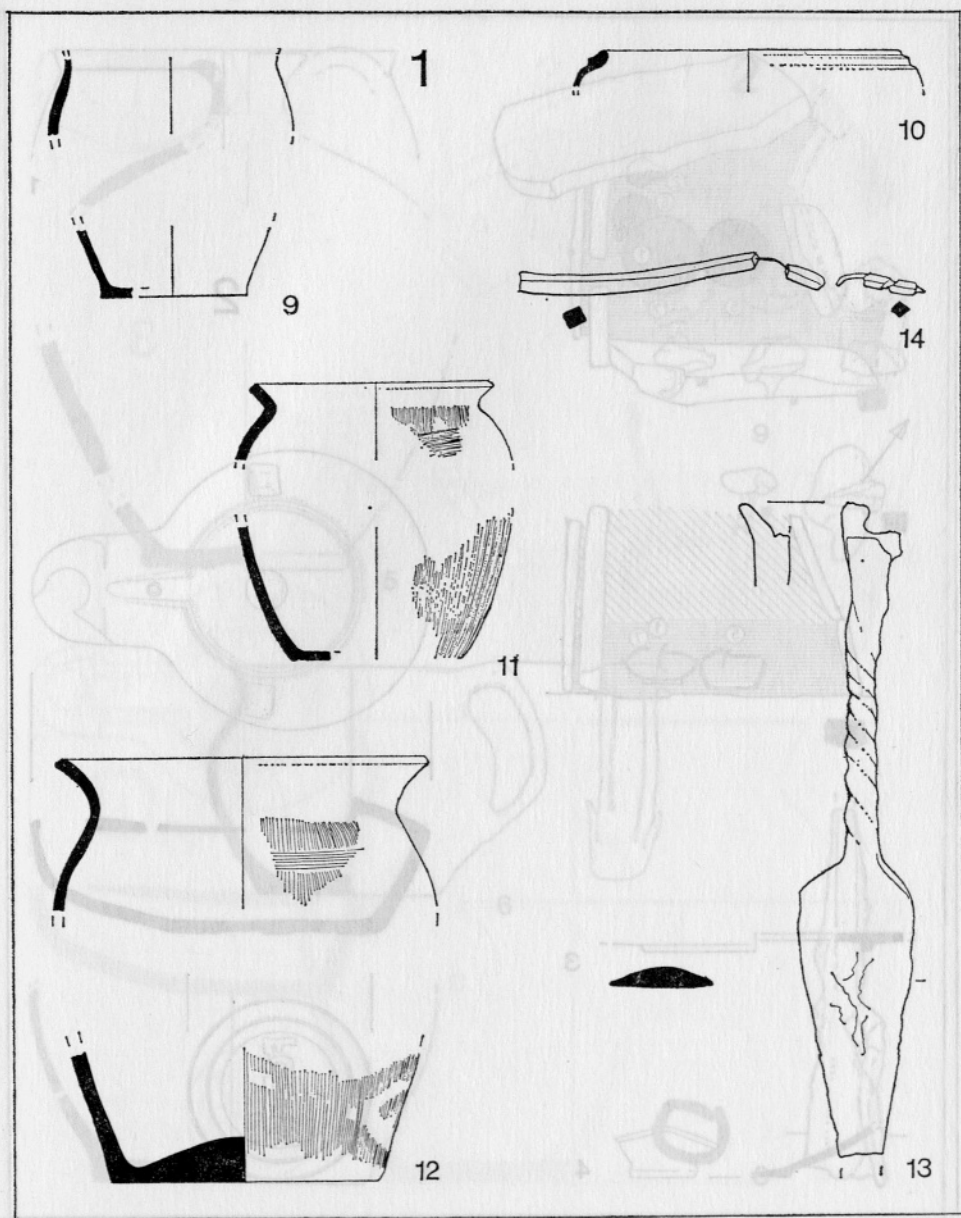

Taf. 1: Podlje - Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 1, 1-2 - Keramik; 3 - 4 - Glas.
Taf. 2: Podlje - Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 1, 1-2 - Keramik; 3 - 4 - Glas.
Taf. 3: Podlje - Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 1, 1-2 - Keramik; 3 - 4 - Glas.

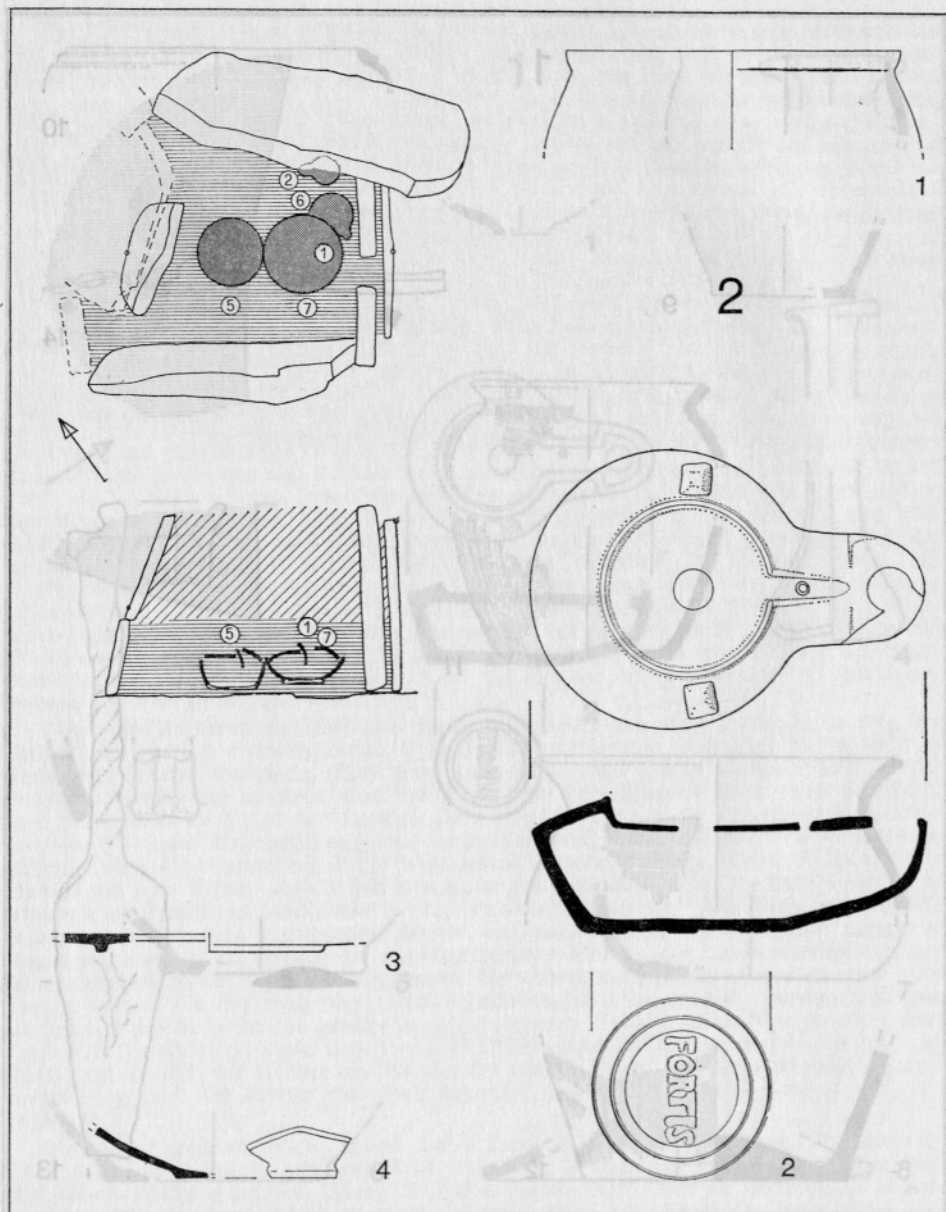
T. 1: Rodik — Grobišče Pod Jezerom, grob 1. 1, 2–8 keramika; 3, 4 steklo.
2–4 = 1/2, 1, 5–8 = 1/4.

Taf. 1: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 1. 1, 2–8 Keramik; 3, 4 Glas.
2–4 = 1/2, 1, 5–8 = 1/4.

T. 2: Rodik — Grobišče Pod Jezerom, grob 1. 9—12 keramika; 13 železo, 14 bron.
9—12 = 1/4, 13, 14 = 1/2.

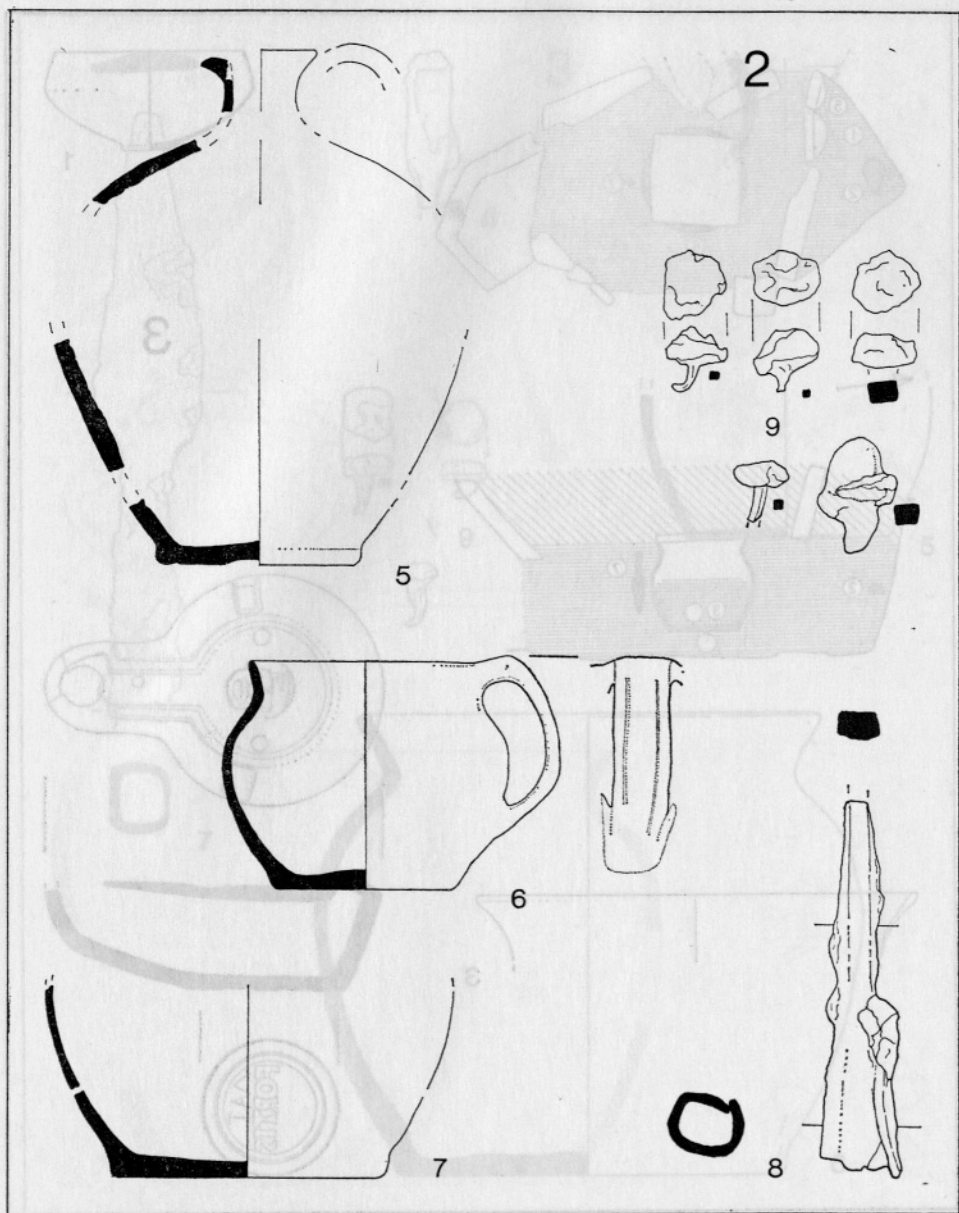
Taf. 2: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 1. 9—12 Keramik; 13 Eisen, 14 Bronze.
9—12 = 1/4, 13, 14 = 1/2.

T. 3: Rodik — Grobišče Pod Jezerom, grob 2. 1 steklo; 1, 2 keramika. 1, 2 = 1/2,
3, 4 = 1/4.

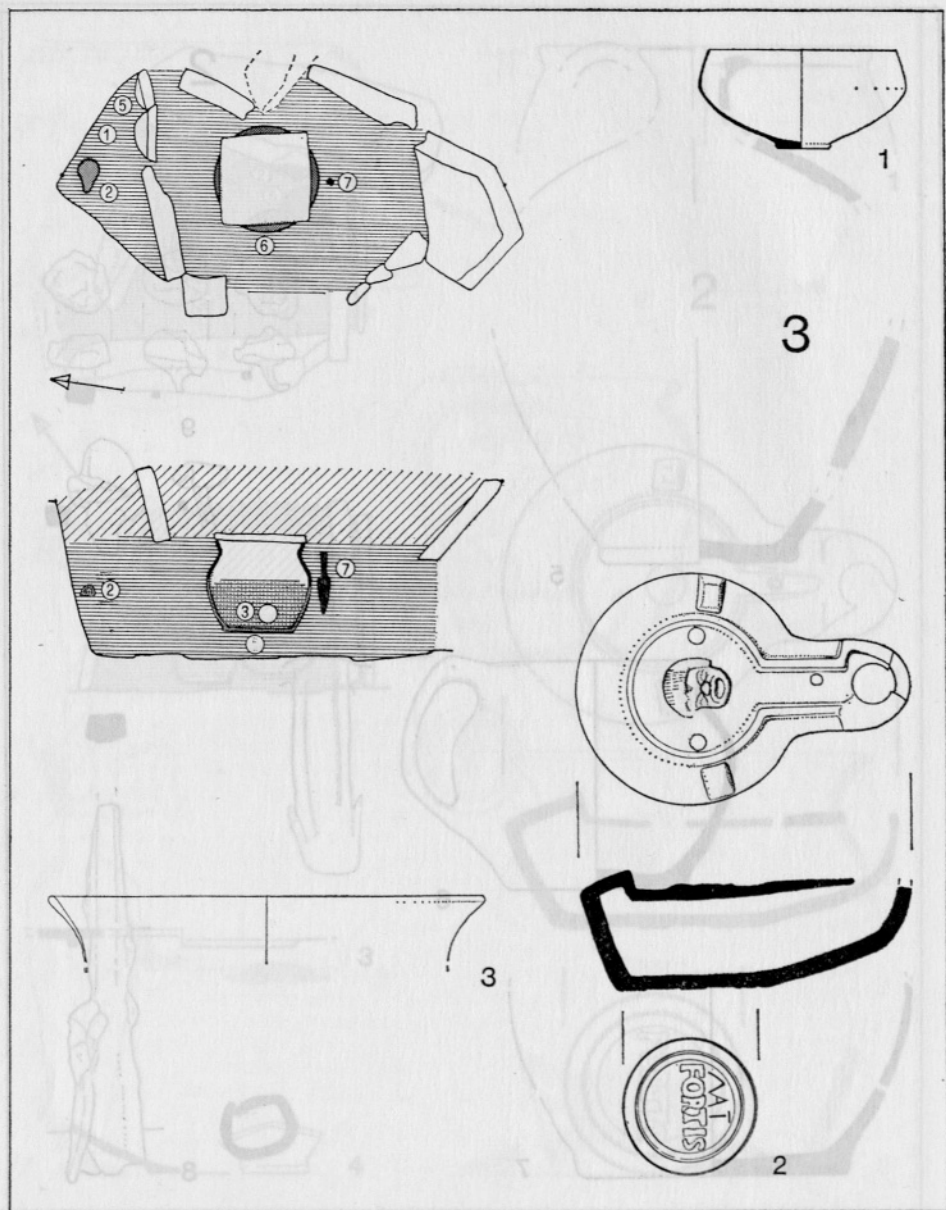
Taf. 3: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 2. 1 Glas; 1, 2 Keramik. 1 = 1/2,
3, 4 = 1/4.

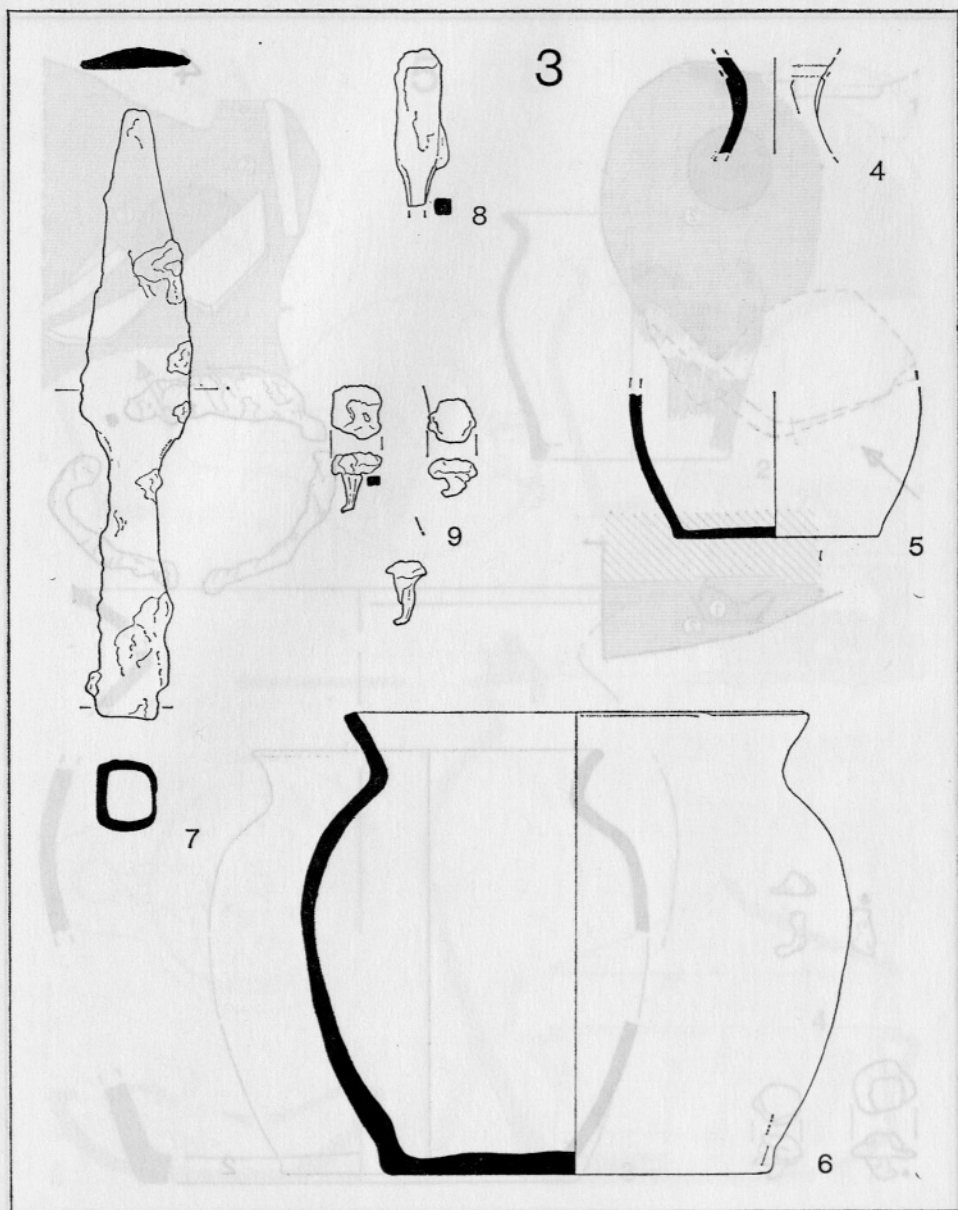
T. 4: Rodik — Grobišče Pod Jezerom, grob 2. 5—7 keramika; 8, 9 železo.
5—7 = 1/4, 8, 9 = 1/2.

Taf. 4: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 2. 5—7 Keramik; 8, 9 Eisen. 5—7 = 1/4,
8, 9 = 1/4.

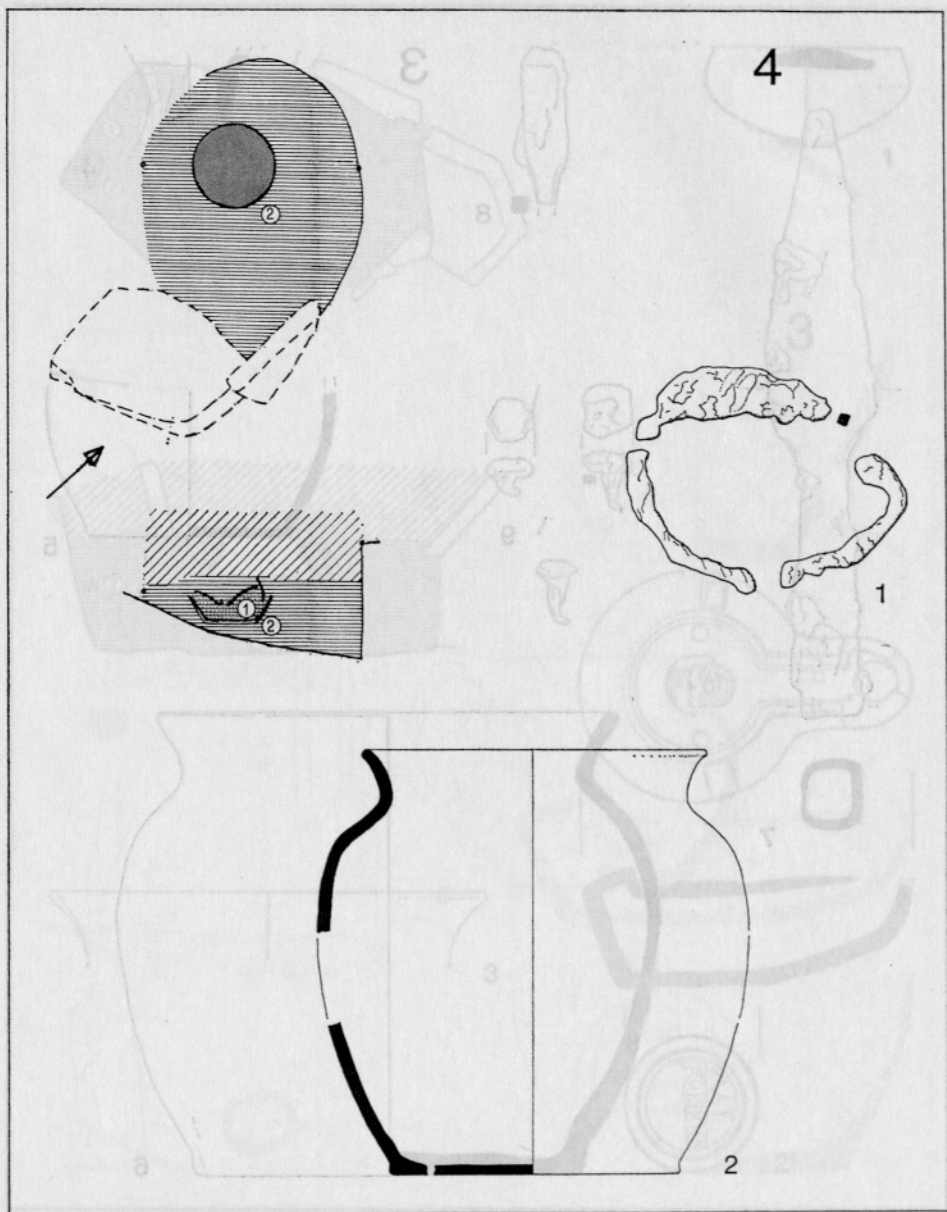
T. 5: Rodik — Grobišče Pod Jezerom, grob 3. 1, 2 keramika; 3 steklo. 1 = 1/4,
2, 3 = 1/2.

Taf. 5: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 3. 1, 2 Keramik; 3 Glas. 1 = 1/4,
2, 3 = 1/2.

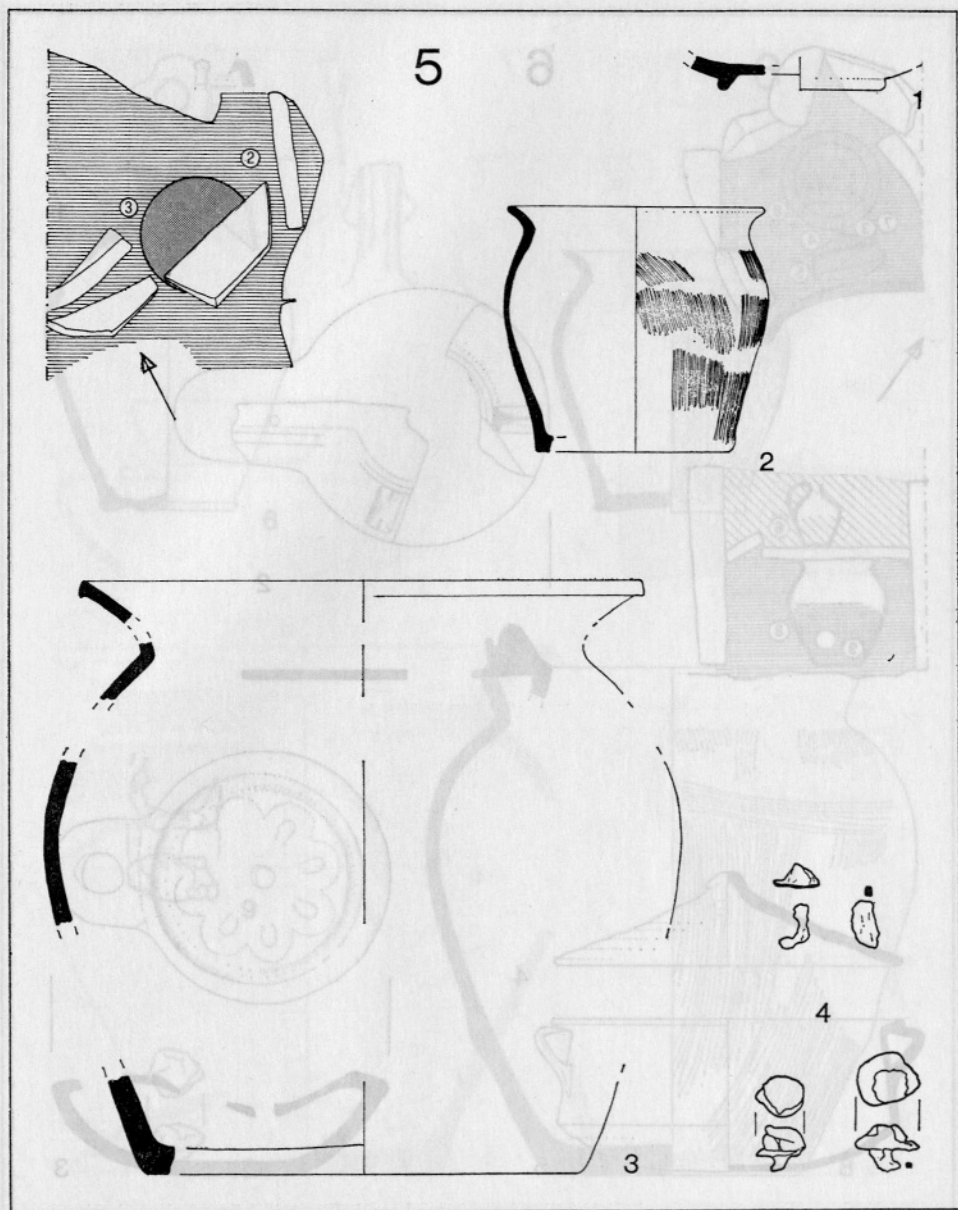
T. 6: Rodik — Grobišče Pod Jezerom, grab 3. 4—6 keramika; 7—9 železo.
4—6 = 1/4, 7—9 = 1/2.

Taf. 6: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 3. 4—6 Keramik, 7—9 Eisen. 4—6 = 1/4,
7—9 = 1/2.

T. 7: Rodik — Grobišče Pod Jezerom, grob 4. 1 železo; 2 keramika. 1 = 1/2, 2 = 1/4.

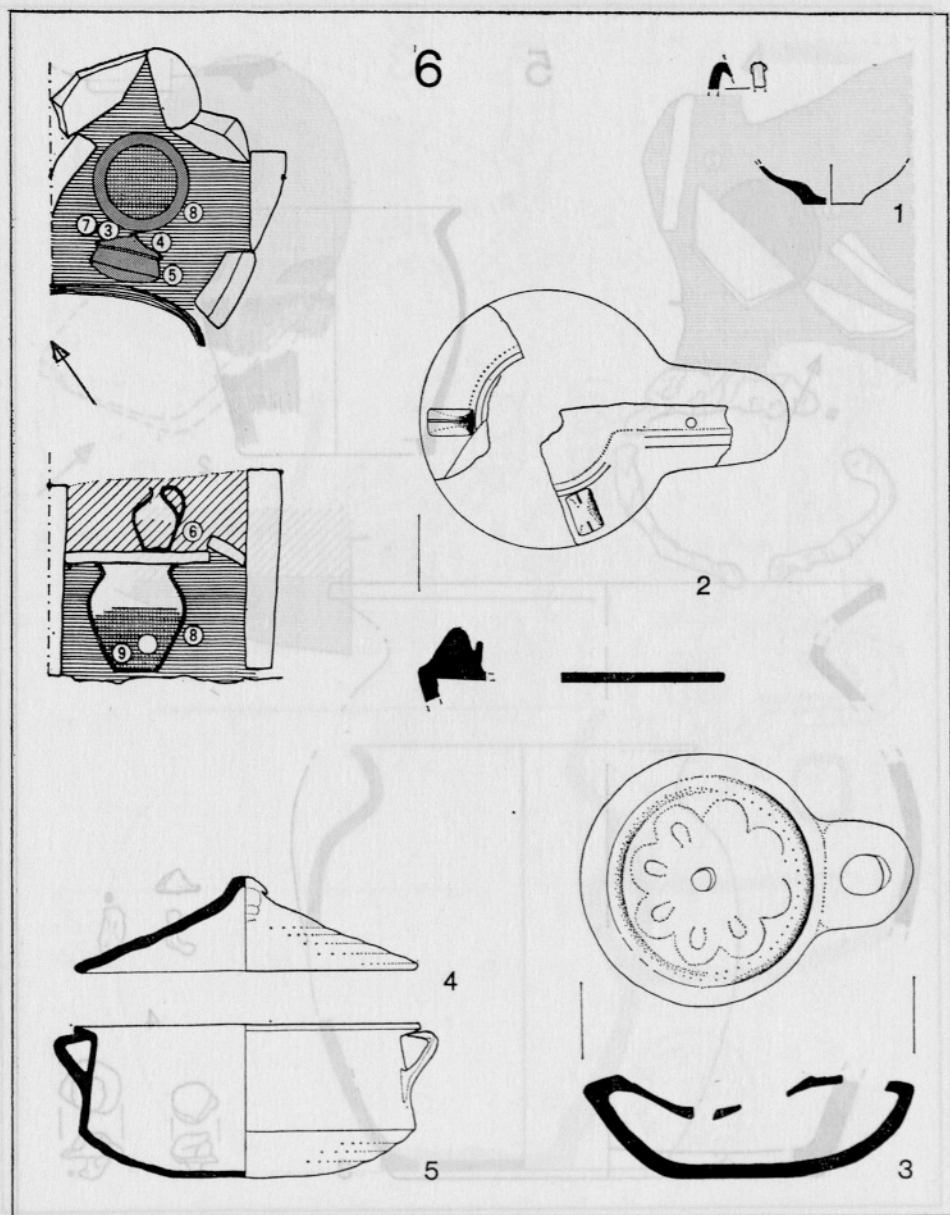
Taf. 7: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 4. 1 Eisen; 2 Keramik. 1 = 1/2, 2 = 1/4.

T. 8: Rodik — Grobišče Pod Jezerom, grob 5. 1—3 keramika; 4 železo. 1—3 = 1/4,
4 = 1/2.

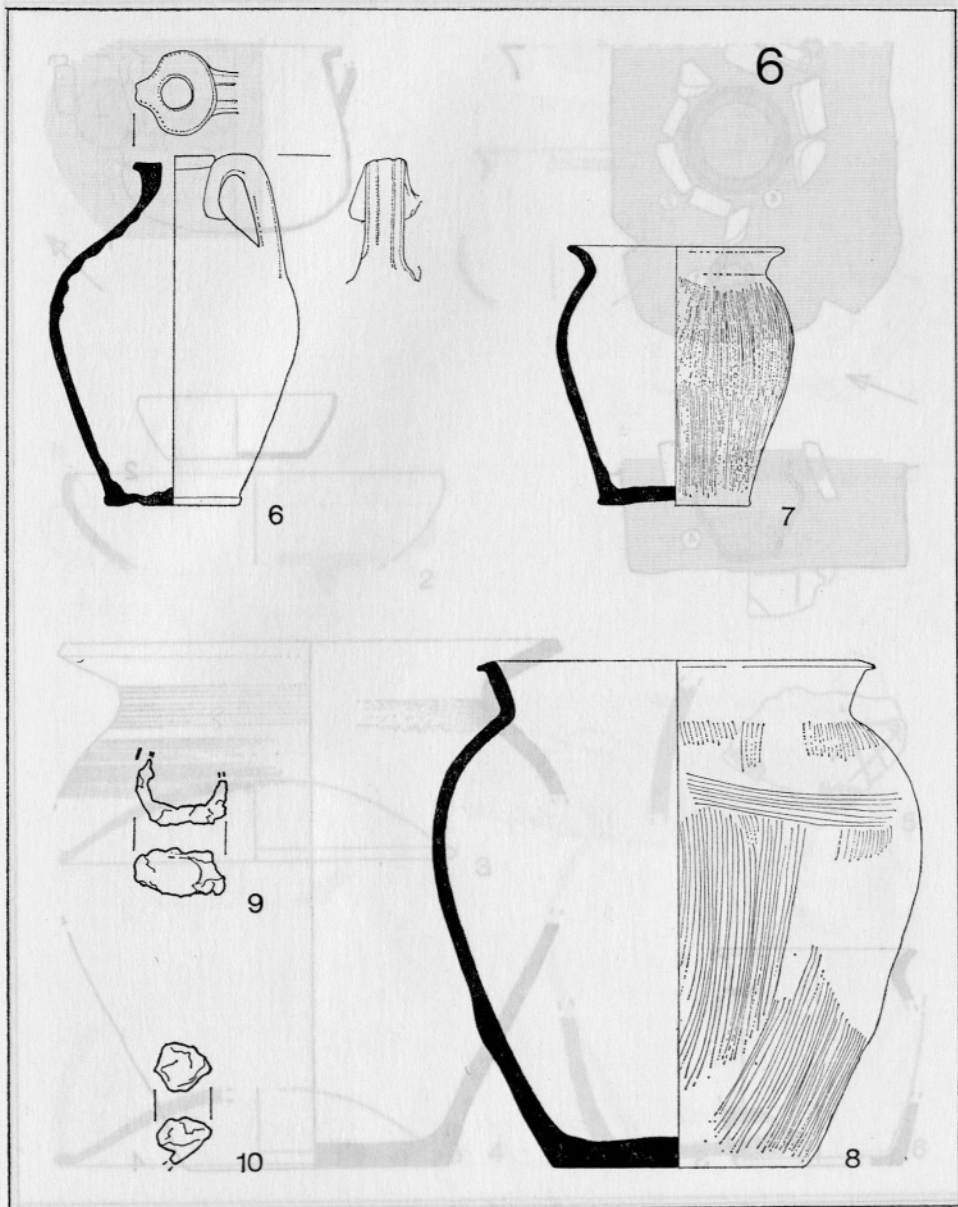
Taf. 8: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 5. 1—3 Keramik; 4 Eisen. 1—3 = 1/4,
4 = 1/2.

T. 9: Rodik — Grobišče Pod Jezerom, grob 6. 1—5 keramika. 2, 3 = 1/2, 1, 4, 5 = 1/4.

Taf. 9: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 6. 1—5 Keramik. 2, 3 = 1/2, 1, 4, 5 = 1/4.

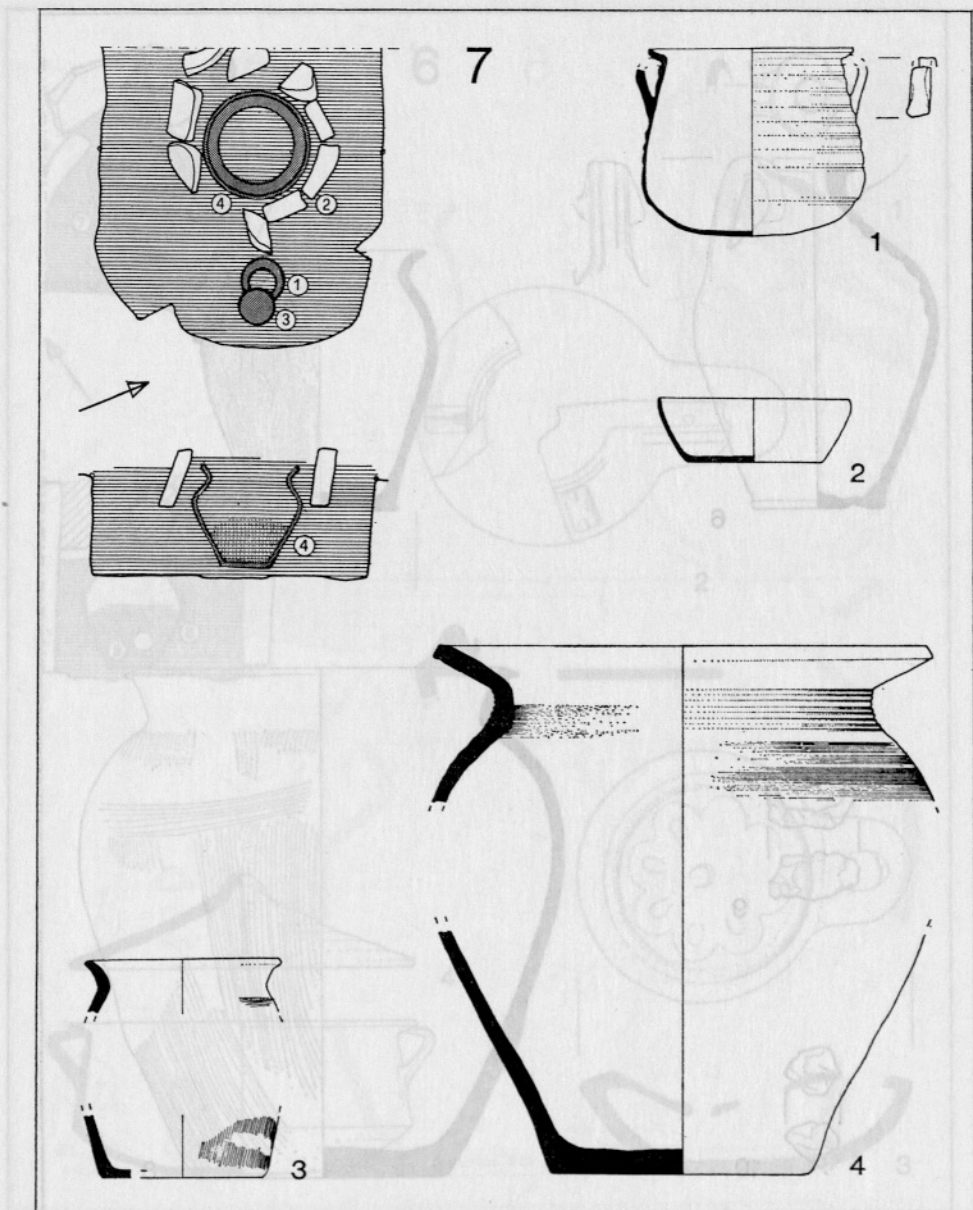

T. 10. Rodik — Grobišče Pod Jezerom, grob 6. 6—8 keramika; 9—10 železo.

6—8 = 1/4, 9, 10 = 1/2.

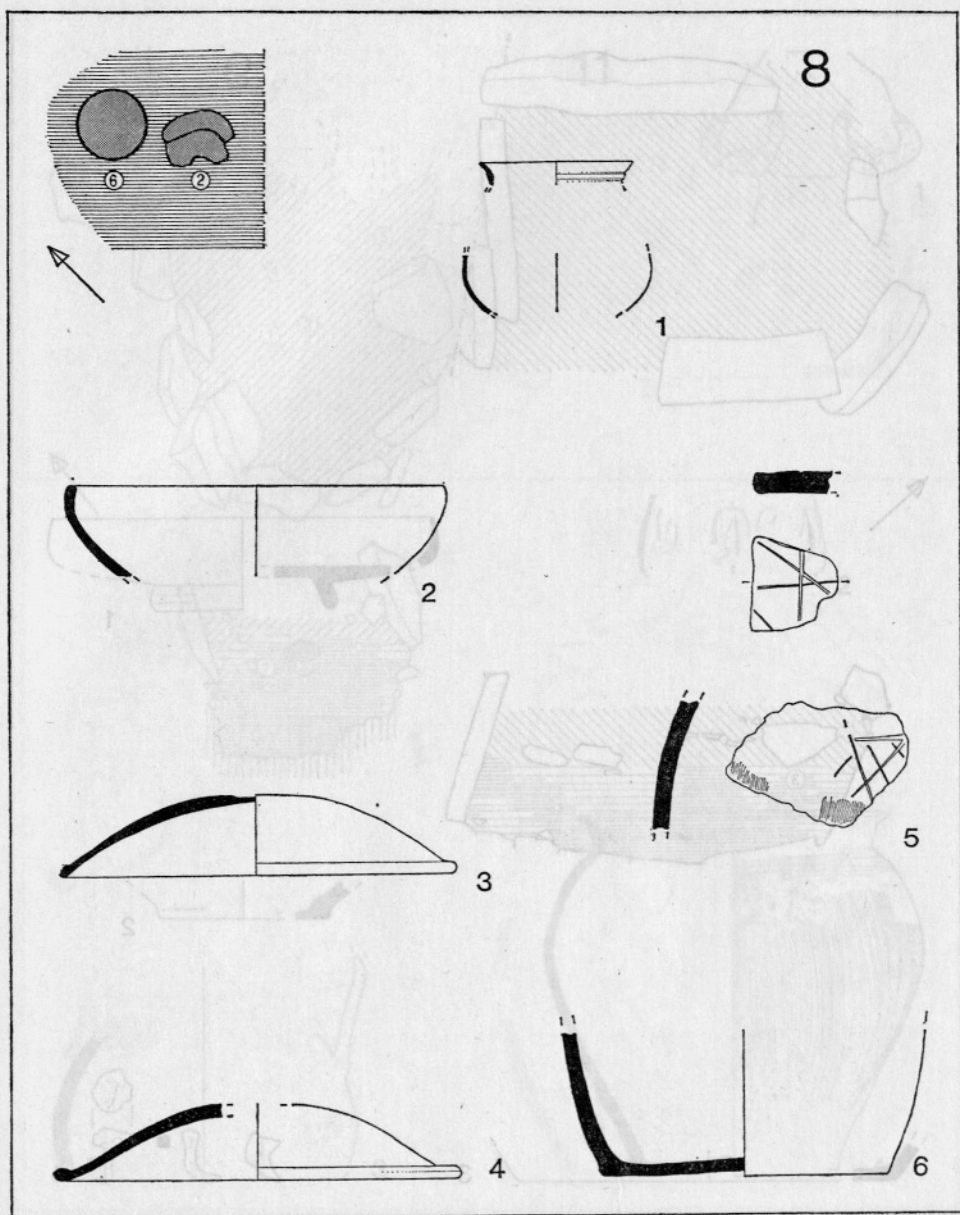
Taf. 10: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 6. 6—8 Keramik, 9, 10 Eisen.

6—8 = 1/4, 9, 10 = 1/2.

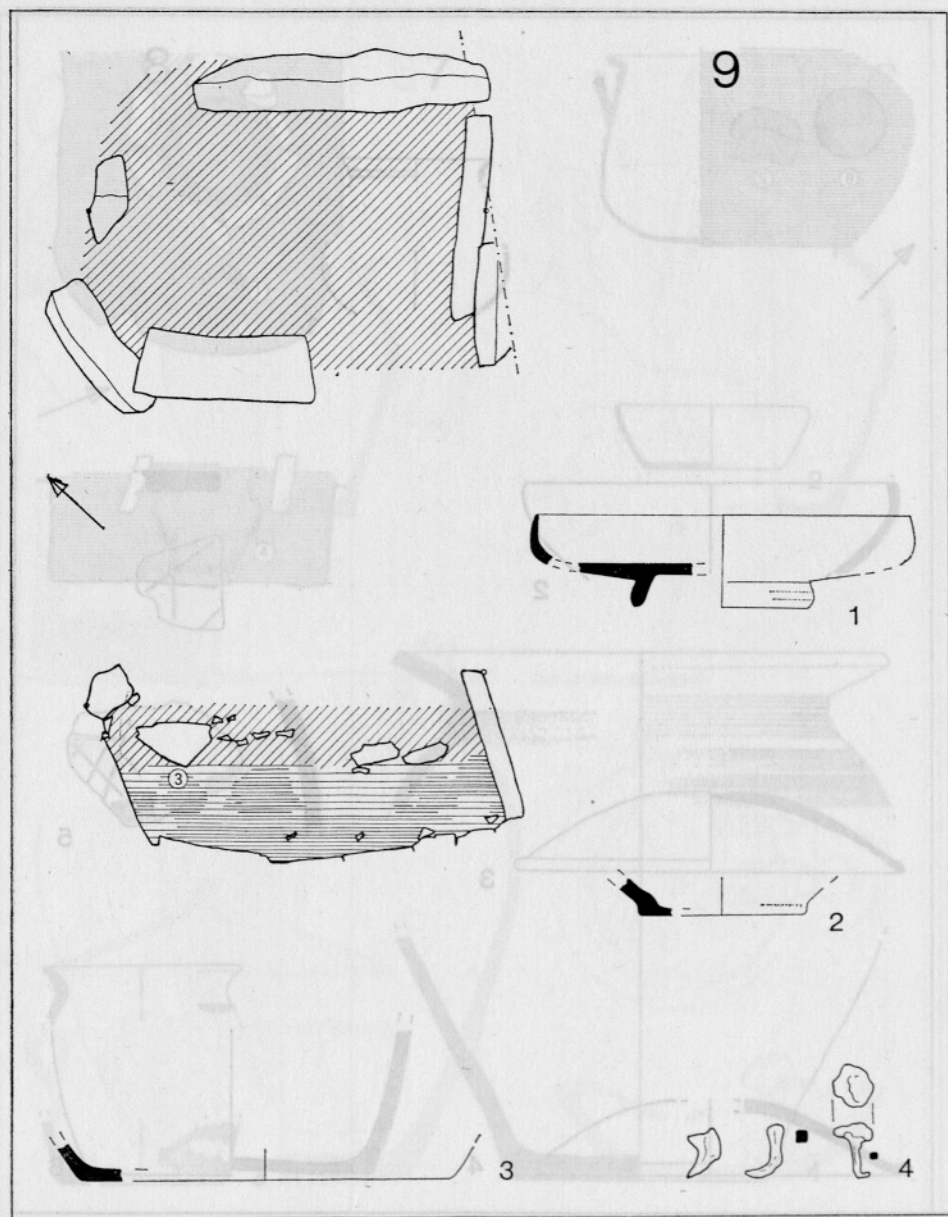
T. 11: Rodik — Grobišče Pod Jezerom, grab 7. 1—4 keramika, 1/4.

Taf. 11: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 7. 1—4 Keramik, 1/4.

T. 12: Rodik — Grobišče Pod Jezerom, grob 8. 1—6 keramika. 1—4, 6 = 1/4, 5 = 1/2.

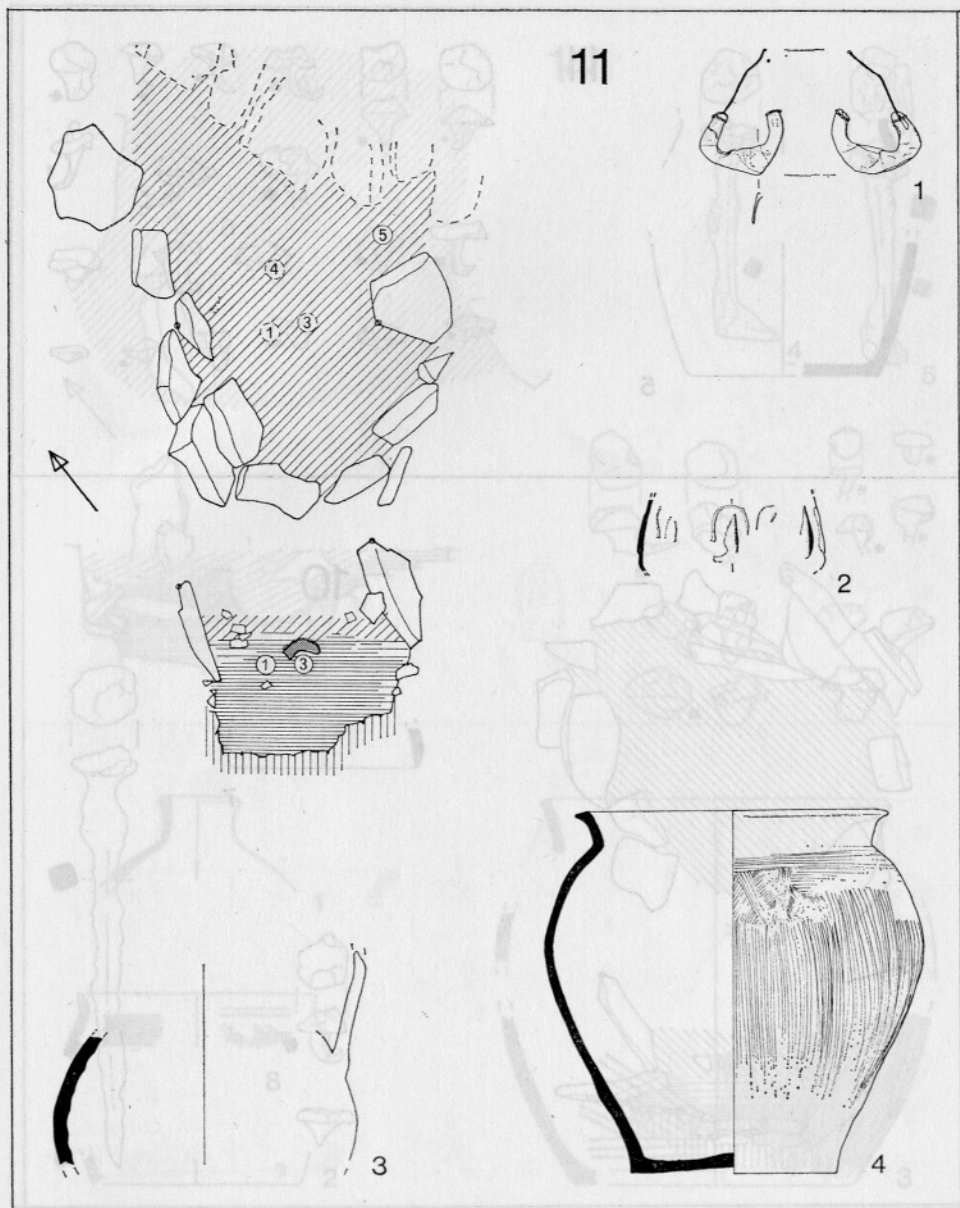
Taf. 12: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 8. 1—6 Keramik. 1—4, 6 = 1/4, 5 = 1/2.

T. 13: Rodik — Grobišče Pod Jezerom, grab 9. 1—3 keramika, 4 železo. 1—3 =
= 1/4, 4 = 1/2.

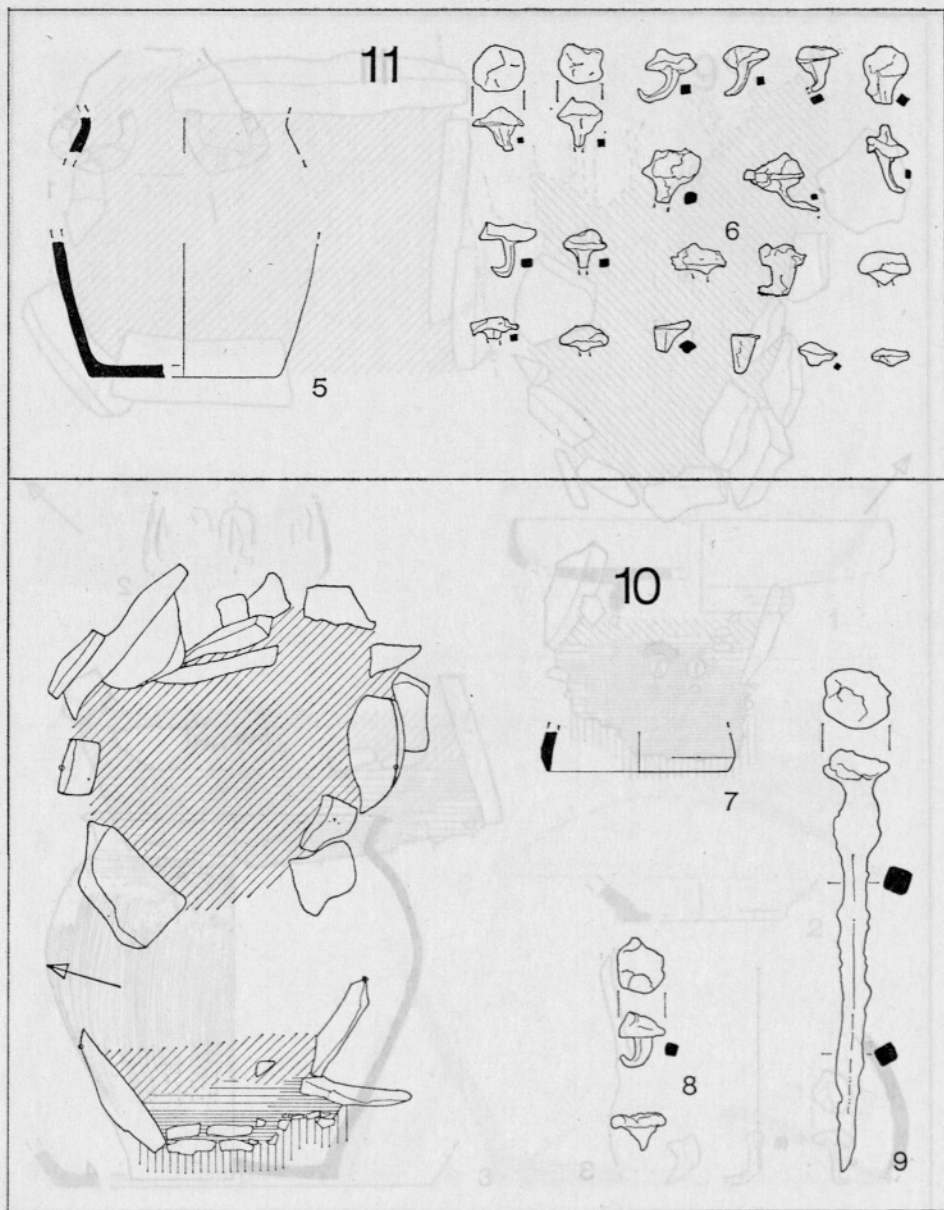
Taf. 13: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 9. 1—3 Keramik, 4 Eisen.
1—3 = 1/4, 4 = 1/2.

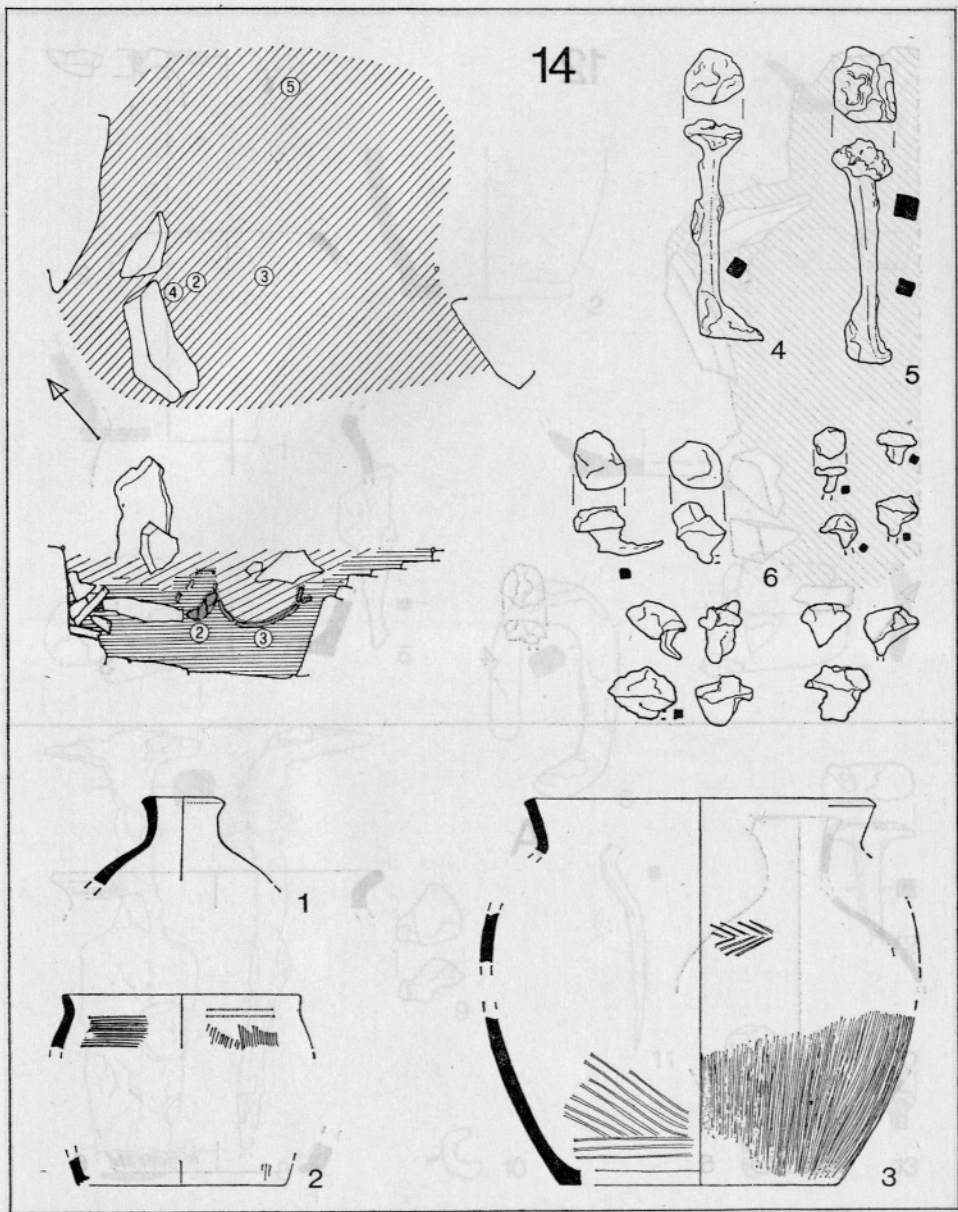
T. 14. Rodik — Grobišče Pod Jezerom, grob 11. 1 zlato, 2—4 keramika. 1 = 1/2,
2—4 = 1/4.

Taf. 14: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 11. 1 Gold, 2—4 Keramik.
1 = 1/2, 2—4 = 1/4.

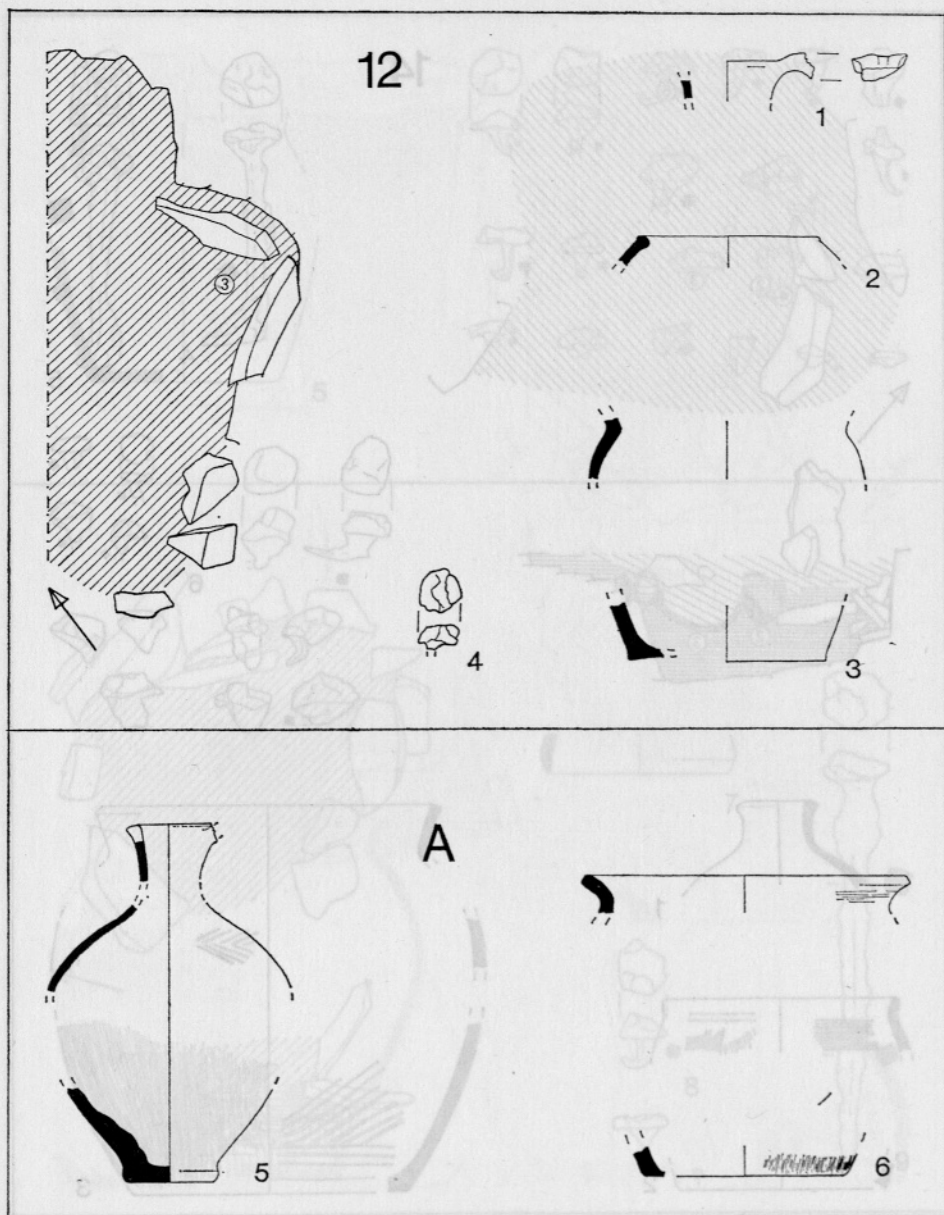
T. 15: Rodik — Grobišče Pod Jezerom, grob 11. 5 keramika, 6 železo; grob 10. 7 keramika, 8—9 železo. 5, 7 = 1/4, 6, 8—9 = 1/2.

Taf. 15: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 11. 5 Keramik, 6 Eisen; Grab 10. 7 Keramik, 8—9 Eisen. 5, 7 = 1/4, 6, 8—9 = 1/2.

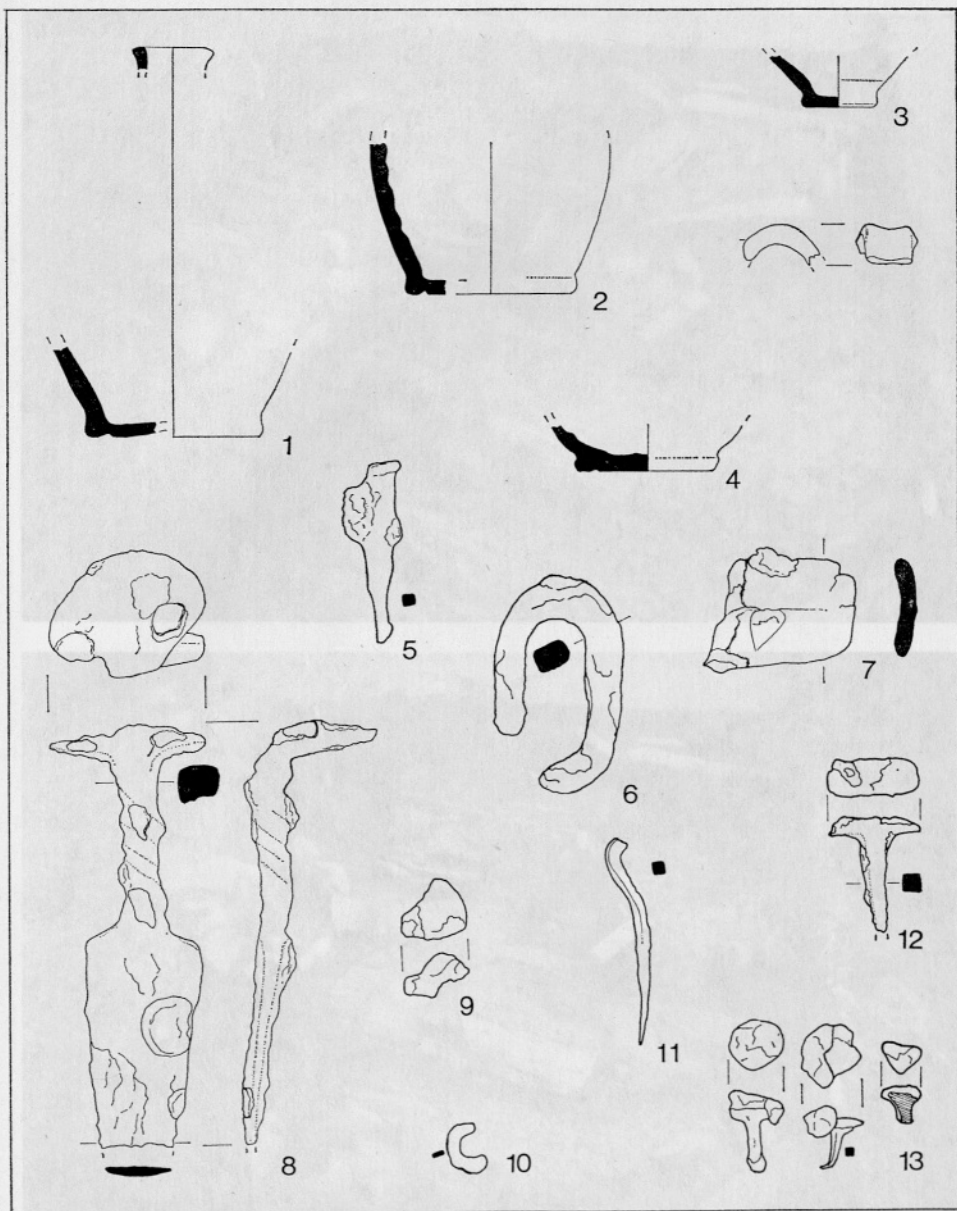
T. 16: Rodik — Grobišče Pod Jezerom, grob 14. 1—3 keramika, 4—6 železo.
1—3 = 1/4, 4—6 = 1/2.

Taf. 16: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 14. 1—3 Keramik, 4—6 Eisen.
1—3 = 1/4, 4—6 = 1/2.

T. 17: Rodik — Grobišče Pod Jezerom, grob 12. 1—3 keramika, 4 železo, najdba
A: 5, 6 keramika. 1—3, 5, 6 = 1/4, 4 = 1/2.

Taf. 17: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom, Grab 12. 1—3 Keramik, 4 Eisen; Fund A:
5—6 Keramik. 1—3, 5, 6 = 1/4, 4 = 1/2.

T. 18: Rodik — Grobišče pod Jezerom. 1—4 keramika, 1—4 = 1/4, 5—13 = 1/2.

Taf. 18: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom. 1—4 = 1/4, 5—13 = 1/2.

Taf. 19: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom, Sonde 1. Gräber 1—3: Bild 1 — meistens un geöffnete Gräber, 2 — geöffnete Gräber.

Табл. 17: 1-13 — керамика, 4 — бронза, 5 — железная, 6 — медная, 7-13 — бронза.
 Табл. 18: 1-13 — керамика, 4 — бронза, 5 — железная, 6 — медная, 7-13 — бронза.
 Табл. 19: 1-13 — керамика, 4 — бронза, 5 — железная, 6 — медная, 7-13 — бронза.

T. 19: Rodik — Grobišče Pod Jezerom, Sonda 1, grobovi 1—8: 1 — v glavnem zaprti, 2 — v glavnem odprti grobovi.

Taf. 19: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom, Sonda 1, Gräber 1—8: Bild 1 — meistens ungeöffnete Gräber, 2 — geöffnete Gräber.

T. 20: Rodik — Grobišče Pod Jezerom. Kvadranti 1—3 in zgornji rob sonde 1.

Taf. 20: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom. Quadranten 1—3 und oberer Rand der Sonde 1.

T. 21: Rodik — Grobišče Pod Jezerom. Grobovi 9—12 in rob poti.

Taf. 21: Rodik — Gräberfeld Pod Jezerom. Gräber 9—12 und Rand des Weges.

T. 22: Rodnik — Grobišče Pod Jezerom. 1. Grob 11, poševna kamnita plošča nad njim in rob poti; 2. fronta suhega zidu, ki je podpiral nasutje poti.

Taf. 22: Rodnik — Gräberfeld Pod Jezerom. 1. Grab 11, geneigte unbearbeitete Steinplatte oberhalb des Grabes und der Rand des Weges; 2. die Front der Stützmauer.